

Urząd
Zamówień
Publicznych

Kryteria oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego – przykłady i zastosowanie

pod redakcją Jacka Sadowego

KRYTERIA OCENY OFERT W POSTĘPOWANIACH O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO – przykłady i zastosowanie

Warszawa, 2011 r.

Kryteria oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego – przykłady i zastosowanie

pod redakcją Jacka Sadowego – Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych

Autorzy:
Jakub Beli
Brygida Brańko
Rafał Jędrzejewski
Izabela Rzepkowska

Skład, łamanie i druk:

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71
tel. 22 694-67-52, faks 22 694-60-48
www.wydawnictwa.cuw.gov.pl
e-mail: wydawnictwa@cuw.gov.pl

Wydawca:
Urząd Zamówień Publicznych
www.uzp.gov.pl
e-mail: uzp@uzp.gov.pl

ISBN 978-83-88686-21-4

© Urząd Zamówień Publicznych

Warszawa 2011 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp 5

Zasady udzielania zamówień z zastosowaniem kryteriów oceny ofert 9

1. Kryteria oceny ofert w prawie Unii Europejskiej – dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z zakresu zamówień publicznych 9

1.1. Dyrektywa klasyczna i sektorowa 9

1.2. Dyrektywa obronna 10

2. Kryteria oceny ofert w prawie krajowym 11

2.1. Omówienie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie kryteriów oceny ofert 11

2.1.1. Pojęcie najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Zasada swobody wyboru kryteriów oceny ofert 11

2.1.2. Szczególne regulacje ograniczające swobodę wyboru kryteriów oceny ofert 13

2.1.3. Określanie znaczenia kryteriów oceny ofert i sposobu oceny ofert . . . 17

2.1.4. Zmiana kryteriów oceny ofert 18

2.1.5. Przykłady pozacenowych kryteriów oceny ofert na podstawie: art. 53 ust. 1 Dyrektywy klasycznej 2004/18/WE, art. 55 ust. 1 Dyrektywy sektorowej 2004/17/WE, art. 47 ust. 1 Dyrektywy obronnej 2009/81/WE oraz art. 91 ust. 2 Prawa zamówień publicznych 19

2.1.6. Charakterystyka przykładowych pozacenowych kryteriów oceny ofert 20

2.2. Omówienie przepisów rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych 26

2.2.1. Obowiązek uwzględniania przy zakupie pojazdów samochodowych czynnika energetycznego i oddziaływania na środowisko – wymogi wynikające z dyrektywy w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego 26

2.2.2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych – zakres zastosowania 27

2.2.3. Metody stosowania innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert przy zakupie pojazdów transportu drogowego 28

3. Omówienie stosowania kryteriów oceny ofert w praktyce postępowań o udzielenie zamówienia publicznego 32

3.1. Przedstawienie wyników konsultacji – wybór opinii instytucji branżowych dotyczących zasad stosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego 32

3.2. Wnioski dotyczące stosowania innych niż cena kryteriów oceny ofert z uwzględnieniem doświadczeń organizacji branżowych 36

4. Obliczanie kryteriów oceny ofert z zastosowaniem wzorów matematycznych 40

5. Kryteria oceny ofert zastosowane w wybranych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego z komentarzami 48

6. Stosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert na podstawie wytycznych, rekomendacji, zaleceń 62

6.1. Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej – Europejski kodeks najlepszych praktyk ułatwiających dostęp MŚP do zamówień publicznych (Bruksela, 25.6.2008 rok, SEC(2008)2193) 62

6.2. Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej – Przewodnik w postępowaniach z zastosowaniem rozwiązań innowacyjnych w zamówieniach publicznych (Guide on dealing with innovative solutions in public procurement)/SEC(2007)280/) 64

6.3. Ekologiczne zakupy! – podręcznik dotyczący ekologicznych zamówień publicznych (Komisja Europejska, Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2005) 65

6.4. *Kryteria oceny ofert – przyjęte rozwiązania i propozycje zmian* – Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Warszawa, sierpień 2011 rok 71

7. Kryteria oceny ofert na przykładach według różnych dziedzin i **rodzajów zamówień** 73

7.1. Inne niż cena kryteria oceny ofert zaproponowane przez izby branżowe . . . 73

7.1.1. Prace projektowe 74

7.1.2. Górnictwo 76

7.1.3. Wyroby medyczne 78

7.1.4. Usługi ochrony osób i mienia – usługi nieprioritetowe 79

7.2. Zamówienia ekologiczne 84

7.2.1. Żywność 84

7.2.2. Usługi cateringowe 85

7.2.3. Biurowy sprzęt komputerowy 86

7.3. Środki transportu – dostawa niskopodłogowych autobusów 88

7.4. Dostawa elektronicznego programu informacji prawnej wraz z aktualizacjami 91

7.5. Dostawa fabrycznie nowych komputerów przenośnych typu laptop i netbook 96

Załącznik Nr 1

Wybór przepisów dotyczących stosowania kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego 101

Załącznik Nr 2

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczące kryteriów oceny ofert – wybór tez 112

Załącznik Nr 3

Orzecznictwo KRAJOWEJ IZBY ODWOŁAWCZEJ i SĄDÓW OKRĘGOWYCH dotyczące kryteriów oceny ofert – wybór tez 121

Z opublikowanych w 2010 roku, w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publicznego wynika, iż odsetek postępowań, w których zamawiający dokonali wyboru oferty wyłącznie przy użyciu kryterium ceny wyniósł 91% (90% w roku 2009; 89% w roku 2008; 87% w roku 2007). Kryterium ceny jako jedyne kryterium oceny ofert było zastosowane w przypadku 95% postępowań na roboty budowlane, w 91% na dostawy oraz 85% na usługi.[1]

Raport Komisji Europejskiej[2] wskazuje natomiast, iż w przypadku 70% wszystkich ogłoszeń o zamówieniu publikowanych w 2009 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (i niemal w przypadku 80% pod względem wartości) przewidziano zastosowanie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, opartej na bilansie ceny i innych pozacenowych kryteriów oceny ofert, a nie kierowano się przy wyborze oferty najkorzystniejszej tylko najniższą ceną. W państwach członkowskich Unii Europejskiej wybór oferty najtańszej miał miejsce w przypadku udzielania zamówień o mniejszych wartościach i po przeprowadzeniu mniej złożonych procedur.

Zestawienie powyższych danych dotyczących stosowania innych niż cena kryteriów oceny ofert, wskazuje na to, iż pomimo obowiązywania podobnych przepisów w całej Unii Europejskiej, praktyka ich stosowania w Polsce jest odmienna. Wskazuje to na potrzebę dokonania analizy przyczyn istnienia tego zjawiska.

W lipcu 2010 roku Prezes Urzędu Zamówień Publicznych zaprosił organizacje zrzeszające wykonawców z różnych branż do konsultacji dotyczących stosowania kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Przedmiotem konsultacji było przede wszystkim poznanie doświadczeń uczestników rynku zamówień publicznych w zakresie stosowania przez zamawiających kryteriów wyłącznie cenowych, jak również pozacenowych kryteriów, oraz ocena tych przypadków jako przykładów dobrych lub złych praktyk w zamówieniach publicznych.

Doświadczenia zrzeszonych w organizacjach branżowych wykonawców biorących udział w przetargach potwierdzają, że zamawiający najczęściej stosują cenę jako jedyne kryterium oceny ofert. Według wykonawców przyczyną tego stanu rzeczy jest niedysponowanie przez zamawiających wystarczającą wiedzą, w jaki sposób zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych wskazać i opisać kryteria, aby udzielić zamówienia w największym stopniu odpowiadającego ich wstępnym założeniom i potrzebom.

Jak pokazują również obserwacje Urzędu Zamówień Publicznych, zamawiający wciąż w niewielkim stopniu dostrzegają korzyści płynące ze stosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert. Posługiwanie się pozacenowymi kryteriami wymaga większej wiedzy i doświadczenia. Właściwe sformułowanie kryteriów zajmuje również więcej czasu zarówno na etapie przygotowania jak i przeprowadzenia postępowania o zamówienie publiczne.

---

[1] *Sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych w 2010 roku, Urząd Zamówień Publicznych, www.uzp.gov.pl*

[2] *Evaluation Report: Impact and Effectivenes of EU Public Procurement Legislation,Bruksela, 27.06.2011, SEC – 2011-853 final, http//:ec.europa.eu*

Nie bez znaczenia dla podjęcia decyzji o zastosowaniu ceny jako jedynego kryterium oceny ofert pozostają obawy zamawiających przed zakwestionowaniem posługiwania się pozacenowymi kryteriami przez organy badające prawidłowość wydatkowania środków publicznych. Wybór oferty droższej rodzi bowiem wątpliwości co do zgodności sposobu takiego postępowania z zasadą sformułowaną na gruncie ustawy o finansach publicznych, a mianowicie – zasadą dokonywania wydatków w sposób oszczędny. Nie rozwijając tego wątku warto jednak podkreślić, iż ustawa o finansach publicznych formułując zasadę dokonywania wydatków publicznych w sposób oszczędny nakazuje jej realizację **z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z dokonywanych nakładów (art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy o finansach publicznych).**

Aby stosować inne niż cenowe kryteria oceny ofert zamawiający muszą mieć wiedzę o normach prawnych regulujących zasady ich stosowania. Niewątpliwie, pomocne w prawidłowym stosowaniu kryteriów oceny ofert jest również wskazanie praktycznych aspektów formułowania kryteriów. Celem niniejszego opracowania jest zatem przekazanie zamawiającym wiedzy na temat zasad prawnych formułowania pozacenowych kryteriów oceny ofert, wskazanie dobrych przykładów stosowania innych niż cenowe kryteriów oceny ofert, jak i pokazywanie stwierdzonych przykładów niewłaściwego posłużenia się innymi niż cenowe kryteria oceny ofert w celu unikania błędów popełnionych przez innych zamawiających.

Nie można uznawać, iż praktyka stosowana ceny jako jedynego kryterium oceny ofert jest zawsze niewłaściwa. Wręcz przeciwnie – nie można wskazywać, iż stosowanie kryteriów pozacenowych jest zawsze właściwe. Ocena zasadności stosowania kryteriów oceny ofert ma charakter indywidualny i uzależniona jest od specyfiki przedmiotu zamówienia czy też poszczególnych rynków udzielanych zamówień. Niemniej jednak, wybór kryteriów oceny ofert nie powinien być determinowany niewiedzą, obawami czy też pośpiechem. W dalszej kolejności, oprócz „dostarczenia" wiedzy o prawie i praktyce, chodzi zatem o wykształcenie „świadomego zamawiającego", znającego prawo i możliwości jakie ono niesie, znającego wady i zalety stosowania poszczególnych kryteriów oceny ofert oraz zależności wpływu stosowania kryteriów oceny ofert na realizację celów systemu zamówień publicznych oraz celów systemu finansów publicznych.

Chciałbym szczególnie podkreślić, iż stosowanie pozacenowych kryteriów oceny ofert może pomóc w realizacji podstawowych celów systemu zamówień publicznych a więc zapewnieniu wykonawcom niedyskryminującego dostępu do zamówień publicznych i osiągnięciu wynikającego z rywalizacji wykonawców efektu w postaci uzyskania najkorzystniejszej oferty.

Efektem zwiększenia liczby postępowań, w których wybór oferty najkorzystniejszej zostanie dokonany w oparciu o pozacenowe kryteria oceny ofert, może być zwiększenie konkurencyjności, umożliwienie wykonawcom składania ofert zawierających innowacyjne rozwiązania, a w konsekwencji realizacja zasad finansów publicznych w zakresie oszczędnego, racjonalnego i efektywnego wydatkowania środków publicznych a przede wszystkim uzyskiwania najlepszych efektów z dokonywanych nakładów.

Głos w dyskusji zabrany przez większość zaproszonych do współpracy organizacji stał się cennym wkładem do niniejszego opracowania, służącego, poprzez zachętę do stosowania innych niż cena kryteriów oceny ofert, promowaniu lepszego wykorzystania potencjału rynku, szczególnie w zakresie nowych produktów i technologii oraz ochrony środowiska. Przekazane Prezesowi Urzędu stanowiska oraz materiały zawierały także wiele cennych uwag dotyczących funkcjonowania systemu zamówień publicznych. Wszystkie zgłoszone uwagi zostały starannie przeanalizowane. Ze względu na charakter opracowania koncentrujący się wyłącznie na

kwestiach związanych z kryteriami oceny ofert, nie wszystkie kwestie poruszane przez organizacje branżowe mogły znaleźć w nim odzwierciedlenie.

W związku z zaangażowaniem w analizę problematyki kryteriów oceny ofert oraz podzieleniem się uwagami na ten temat z Urzędem Zamówień Publicznych szczególne podziękowania chciałbym skierować pod adresem:

- Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Drogownictwa w Krakowie;
- Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa w Warszawie;
- Polskiego Kongresu Drogowego w Warszawie;
- Polskiego Związku Pracodawców Budownictwa w Warszawie;
- Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – Krajowej Rady Izby Architektów RP w Warszawie;
- Izby Przemysłowo-Handlowej w Toruniu;
- Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach;
- Izby Projektowania Budowlanego w Warszawie;
- Polskiej Izby Ochrony w Warszawie;
- Polskiego Związku Pracodawców Ochrona w Warszawie;
- Krajowej Izby Urbanistów w Warszawie;
- Południowej Okręgowej Izby Urbanistów w Katowicach;
- Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Wyrobów Medycznych POLMED w Warszawie;
- Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego w Warszawie;
- Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji;
- Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce z siedzibą w Warszawie;
- Brytyjsko-Polskiej Izby Handlowej w Warszawie;
- Polsko-Szwajcarskiej Izby Gospodarczej w Warszawie.

Chciałbym również podziękować instytucjom zamawiającym oraz instytucjom kontroli, które podzieliły się z Urzędem swymi doświadczeniami oraz oceną zebranego materiału.

Problematyka związana ze stosowaniem innych niż cena kryteriów oceny z pewnością nie została wyczerpana w przekazanym Państwu opracowaniu. Liczymy na kontynuowanie tej współpracy i oczekujemy na przykłady zastosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert, które mogłyby zostać przywołane w kolejnym opracowaniu dotyczącym przedmiotowej tematyki. Zapraszamy do współpracy również organizacje, które do tej pory nie miały okazji wypowiedzieć się oraz podzielić wiedzą i doświadczeniami odnośnie stosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert.

Jacek Sadowy
Prezes
Urzędu Zamówień Publicznych

1. KRYTERIA OCENY OFERT W PRAWIE UNII EUROPEJSKIEJ – DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Z ZAKRESU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1.1. Dyrektywa klasyczna i sektorowa

Uregulowania dotyczące kryteriów oceny ofert zawarte w prawie krajowym znajdują swoje odniesienie w postanowieniach art. 53 ust. 1 dyrektywy klasycznej 2004/18/WE[3] oraz analogicznego przepisu art. 55 dyrektywy sektorowej 2004/17/WE[4], z których wynika, że kryteriami, na podstawie których instytucje zamawiające udzielają zamówień publicznych, są: albo wyłącznie najniższa cena albo, w przypadku, gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia instytucji zamawiającej, różne kryteria odnoszące się do danego zamówienia publicznego takie jak: jakość, cena, wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis posprzedażny, wartość techniczna oraz pomoc techniczna, termin dostarczenia lub czas dostarczenia lub realizacji, zobowiązania związane z dostarczaniem części zamiennych, bezpieczeństwo dostaw.

Stosownie do treści dyrektywy 2004/18/WE, w przypadku, gdy instytucja zamawiająca udziela zamówienia na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, określa ona w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia, albo w przypadku dialogu konkurencyjnego w dokumencie opisowym, wagę przypisaną każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną. Jeżeli natomiast w opinii instytucji zamawiającej podanie wag nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych (oczywistych) instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia lub, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym, kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego (por. art. 53 ust. 2 Dyrektywy). Podobnie, dyrektywa 2004/17/WE wskazuje, że podmiot zamawiający ma obowiązek określenia wagi przypisanej każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, zaś waga ta może być wyrażona za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną. Jeżeli, w opinii podmiotu zamawiającego, przedstawienie wagi nie jest możliwe z oczywistych przyczyn, podmiot zamawiający wskazuje kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego. Wagi przypisane kryteriom lub ich kolejność według ważności powinny zostać określone, odpowiednio, w ogłoszeniu stanowiącym zaproszenie do ubiegania się o zamówienie, w zaproszeniu do potwierdzenia zainteresowania, o którym mowa w art. 47 ust. 5, w zaproszeniu do składania ofert lub do negocjacji, lub w specyfikacjach (por. art. 55 ust. 2 Dyrektywy)[5].

---

[3] DYREKTYWA 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. L 134, 30/04/2004 P. 0114 – 0240 ze zm.), tekst skonsolidowany dostępny w języku polskim na stronie www.eur-lex.europa.eu

[4] Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych *(Dz. U. L 134 , 30/04/2004 P. 0001 – 0113)*, tekst dostępny w języku polskim na stronie www.eur-lex.europa.eu

[5] Prawo krajowe zawiera w tym względzie odmienne regulacje – wymagane jest określenie wag kryteriów oceny ofert już w ogłoszeniu o zamówieniu. Projektowana zmiana przepisów w zakresie dialogu konkurencyjnego zakłada możliwość dookreślenia kryteriów oceny ofert w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Zamawiający decyduje o doborze i kształcie kryteriów oceny ofert w zależności od swoich potrzeb, dostosowując ich wybór i wagę w celu najkorzystniejszego z jego punktu widzenia uzyskania konkretnego zamówienia. Motyw 46 preambuły dyrektywy klasycznej 2004/18/WE oraz motyw 55 dyrektywy sektorowej 2004/17/WE wskazują, że zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji. W przypadku, gdy instytucje zamawiające udzielają zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, dokonują one oceny ofert w celu wyłonienia oferty prezentującej najlepszą relację jakości do ceny. W tym celu określają one kryteria ekonomiczne i jakościowe, które potraktowane łącznie muszą umożliwić wyłonienie najkorzystniejszej ekonomicznie oferty dla instytucji zamawiającej. Określenie tych kryteriów uzależnione jest od przedmiotu zamówienia, gdyż muszą one umożliwić ocenę poziomu wykonania przedstawionego w każdej ofercie w świetle przedmiotu zamówienia, zdefiniowanego w specyfikacjach technicznych, oraz ocenę relacji jakości do ceny każdej z ofert.

Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania przy udzielaniu zamówień należy wprowadzić obowiązek zapewnienia niezbędnej przejrzystości umożliwiający uzyskanie przez wszystkich oferentów wiarygodnych informacji na temat kryteriów i ustaleń, które będą stosowane w celu wyłonienia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Obowiązkiem instytucji zamawiających jest określenie kryteriów udzielania zamówień wraz z przypisaną poszczególnym kryteriom wagą w odpowiednim czasie umożliwiającym oferentom wzięcie ich pod uwagę podczas sporządzania ofert. Instytucje zamawiające mogą odstąpić od określenia wagi kryteriów udzielania zamówień w należycie uzasadnionych przypadkach, których przyczyny muszą być w stanie uzasadnić, gdy wag takich nie można ustalić z góry, w szczególności ze względu na złożoność zamówienia. W takich przypadkach muszą one wskazać kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

1.2. Dyrektywa obronna

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE[6] odpowiada co do zasady postanowieniom dyrektywy 2004/18/WE, w tym w szczególności dotyczącym kryteriów oceny ofert, ale zawiera również odmienne uregulowania wynikające ze specyfiki udzielania zamówień publicznych w dziedzinach bezpieczeństwa i obronności przede wszystkim w zakresie bezpieczeństwa informacji, bezpieczeństwa dostaw i konieczności zachowania elastyczności procedur.

Art. 47 ust. 1 dyrektywy obronnej przewiduje możliwość udzielenia zamówienia na podstawie: oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia instytucji zamawiającej, różnych kryteriów odnoszących się do danego zamówienia, przykładowo: jakości, ceny, wartości technicznej, właściwości funkcjonalnych, aspektów środowiskowych, kosztów użytkowania, kosztów cyklu życia, rentowności, serwisu posprzedażnego i pomocy technicznej, terminu dostarczenia oraz czasu dostarczenia lub realizacji, bezpieczeństwa dostaw, interoperacyjności oraz właściwości operacyjnych; lub najniższej ceny.

---

[6] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE *(Dziennik Urzędowy L 216, 20/08/2009 P. 0076 – 0136),* tekst dostępny w języku polskim na stronie www.eur-lex.europa.eu.

Instytucja zamawiająca jest zobowiązana do określenia w dokumentacji zamówienia (ogłoszeniach o zamówieniu, specyfikacji warunków zamówienia, dokumentach opisowych lub dokumentach dodatkowych) wagi przypisanej każdemu z kryteriów wybranych w celu wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną. Jeżeli w opinii instytucji zamawiającej przedstawienie wag nie jest możliwe z obiektywnych przyczyn, wskazuje ona, w dokumentacji zamówienia kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego (art. 47 ust. 2). Podobnie jak dyrektywa 2004/18/WE oraz dyrektywa 2004/17/WE, dyrektywa obronna 2009/81/WE określa ogólne zasady dotyczące kryteriów oceny ofert, wskazując iż zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji.

2. KRYTERIA OCENY OFERT W PRAWIE KRAJOWYM

2.1. Omówienie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych[7] w zakresie kryteriów oceny ofert

2.1.1. Pojęcie najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Zasada swobody wyboru kryteriów oceny ofert

Najkorzystniejsza oferta jest rozumiana przez ustawę Prawo zamówień publicznych jako oferta, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego, albo oferta z najniższą ceną (por. art. 2 pkt. 5 ustawy Pzp).

Z ustawy wynika więc, że zamawiający co do zasady posiada swobodę w zakresie podjęcia decyzji, czy w prowadzonym przez siebie postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego jako jedyne kryterium oceny ofert będzie stosowane kryterium ceny, czy też oprócz ceny będą brane pod uwagę także inne kryteria oceny ofert. Przykładowe wyliczenie kryteriów zostało zamieszczone w przepisie art. 91 ust. 2 Pzp, w myśl którego kryteriami mogą być cena albo cena i inne odnoszące się do przedmiotu zamówienia kryteria: jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, koszty eksploatacji, serwis, termin wykonania zamówienia itp.

Swoboda zamawiającego w zakresie stosowania i określania pozacenowych kryteriów oceny ofert jest ograniczona jedynie z uwagi na konieczność zapewnienia, aby te kryteria odnosiły się do przedmiotu zamówienia oraz były zgodne z zasadą wyrażoną w art. 7 ust. 1 Pzp, w myśl której przygotowuje się i przeprowadza postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.

---

[7] Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych*, Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

W wyroku z dnia 4 grudnia 2003 r. (C-448/01)[8] Europejski Trybunał Sprawiedliwości stanął na stanowisku, iż kryteria oceny ofert wymienione w dyrektywach mają wyłącznie charakter przykładowy a zamawiający może przyjąć również inne kryteria dla wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Przyjęte kryteria powinny gwarantować przejrzystość i obiektywność procedury udzielania zamówienia, oraz powinny gwarantować zasadę równego traktowania; Zamawiający dysponuje nie tylko swobodą określenia kryteriów oceny ofert, lecz również swobodą określenia ich wagi (znaczenia), pod warunkiem, że wagi przypisane poszczególnym kryteriom służą identyfikacji (wyborowi) oferty najkorzystniejszej w świetle przyjętych kryteriów. Odnośnie każdego kryterium zamawiający musi określić (i podać do wiadomości oferentom w dokumentacji przetargowej) w jaki sposób będzie weryfikował prawdziwość informacji zawartych w ofercie. A zatem:

- ***przyjęte kryteria nie mogą ograniczać konkurencji i wprowadzać nieuzasadnionych preferencji dla określonych grup dostawców (np. dla dużych firm);***
- ***przyjęte przez zamawiającego kryteria nie muszą koniecznie odnosić się wyłącznie do bezpośrednio ekonomicznie wymiernych (finansowych) aspektów ofert, pod warunkiem jednak, że:***
  - ***są związane z przedmiotem zamówienia,***
  - ***nie przyznają zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru oferty (nie zakładają arbitralnego wyboru),***
  - ***są wskazane w dokumentacji przetargowej i w ogłoszeniu o przetargu,***
  - ***są zgodne z całością prawa europejskiego, w szczególności z zasadą niedyskryminacji;***
- ***zamawiający dysponuje nie tylko swobodą określenia kryteriów oceny ofert, lecz również swobodą określenia ich wagi (znaczenia), pod warunkiem że wagi przypisane poszczególnym kryteriom służą identyfikacji (wyborowi) oferty najkorzystniejszej w świetle przyjętych kryteriów;***
- ***odnośnie do każdego kryterium zamawiający musi określić (i podać do wiadomości oferentom w dokumentacji przetargowej), w jaki sposób będzie weryfikował prawdziwość informacji zawartych w ofercie, inaczej mówiąc – odnośnie do każdego wprowadzonego kryterium zamawiający musi być w stanie i musi mieć zamiar sprawdzać, na ile poszczególne oferty rzeczywiście spełniają wymagania, do których odnosi się dane kryterium (na ile oferty są wiarygodne pod tym względem);***
- ***każde kryterium (i opis jego stosowania) musi być sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie, tak żeby każdy poprawnie/należycie poinformowany oferent, który dołoży należytej staranności, mógł interpretować je w jednakowy sposób;***
- ***każde kryterium oceny ofert musi odnosić się do danego przedmiotu zamówienia (być z nim związane);***
- ***kryteria oceny ofert nie podlegają zmianie w toku postępowania, przez cały czas trwania procedury powinny być interpretowane przez zamawiającego w jednakowy sposób;***

---

[8] Więcej M. Lemke, D. Piasta, Analiza Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego zamówień publicznych w okresie od 1999 do 2005 r., UZP, Warszawa 2006 r.

Jeżeli w toku procedury odwoławczej któreś z kryteriów zostaje uchylone jako bezprawne, to złożone oferty nie mogą być ocenianie tylko pod względem pozostałych kryteriów i wtedy całość procedury musi być unieważniona.[9]

Należy zauważyć, że chociaż zamawiający może określić własny katalog kryteriów oceny ofert, to jednak kryteria te nie mogą być dowolne i uznaniowe, ani też dawać zamawiającemu nieograniczonej swobody arbitralnego wyboru oferty. Ocena ofert musi być dokonana w sposób obiektywny, odnoszący się do przedmiotu zamówienia, tak by zapewnić wybór oferty zgodnie z zasadą równego traktowania wykonawców i z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji. Poddanie przez zamawiającego jednego z kryteriów oceny ofert całkowicie swobodnej interpretacji oceniającego, bez określenia, w jaki sposób ocena ta będzie dokonywana – jakie cechy oferty stanowią przedmiot zainteresowania zamawiającego w ramach danego kryterium, stanowi naruszenie art. 7 ust. 1 ustawy.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 17 września 2002 r. (C-513/99, Concordia Bas) stwierdził, że nie wszystkie kryteria służące do wyboru oferty najkorzystniejszej muszą mieć charakter czysto ekonomiczny. Sama dyrektywa wprost wymienia estetykę, czyli kryterium, które z całą pewnością nie jest natury czysto ekonomicznej. Przepis dyrektywy nie zabrania stosowania kryteriów odnoszących się do ochrony środowiska przy wyborze oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, ale nie znaczy to, że uwzględnione może być dowolne kryterium proekologiczne. Wybór podlega pewnym ograniczeniom. Po pierwsze, kryterium musi być związane z przedmiotem zamówienia. Celem stosowania kryterium oceny ofert jest wybór oferty najkorzystniejszej, zatem wszystkie kryteria muszą być nakierowane na identyfikację tej oferty, która jest najlepsza. Po drugie, wybierając najkorzystniejszą ofertę, zamawiający musi opierać swoją decyzję na obiektywnych przesłankach. Niedozwolone byłoby takie kryterium, które dawałoby zamawiającemu nieograniczoną swobodę (arbitralnego) wyboru. Po trzecie, kryteria oceny ofert muszą być stosowane zgodnie z wymogami procedury udzielania zamówienia określonej w dyrektywie. Znaczy to w szczególności, że powinny być podane zawczasu do wiadomości potencjalnym oferentom – w ogłoszeniu i w dokumentach przetargowych, tak żeby wszyscy oferenci byli ich świadomi podczas przygotowywania swoich ofert.[10]

2.1.2. Szczególne regulacje ograniczające swobodę wyboru kryteriów oceny ofert

a) Obowiązek stosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert

❖ **<u>Zamówienia, których przedmiotem jest działalność twórcza lub naukowa</u>**

Szczególne uregulowanie ustawowe w kontekście kryteriów oceny ofert dotyczy zamówień, których przedmiotem jest działalność twórcza lub naukowa. Ponieważ zamówień takich, a właściwie ich rezultatu, nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący ustawa nakazuje, by w przypadku tych zamówień najkorzystniejsza oferta była wyłaniana wyłącznie w oparciu o bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego (por. art. 2 pkt 5 Pzp). W postępowaniach, których przedmiot dotyczy wykonania działalności twórczej lub naukowej zamawiający nie może zastosować wyłącznie kryterium cenowego i jest zobowiązany zastosować także kryteria pozacenowe. Wymaga

---

[9] Więcej M. Lemke, D. Piasta, Analiza Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego zamówień publicznych w okresie od 1999 do 2005 r., UZP, Warszawa 2006 r.

[10] Ibidem.

podkreślenia, że w przypadku usług projektowych, które są zaliczane do usług o charakterze priorytetowym, nie jest możliwe stosowanie kryteriów podmiotowych takich jak np. doświadczenie zawodowe wykonawcy, dorobek twórczy wykonawcy, możliwość zapewnienia specjalistów. Selekcja wykonawców z odwołaniem się do cech podmiotowych wykonawcy usług projektowych w przywołanych wyżej zakresach jest możliwa jedynie w ramach postępowań konkursowych bądź w ramach rankingu wykonawców w postępowaniach dwuetapowych, nie zaś poprzez kryteria oceny ofert.

❖ Zamówienia udzielane w trybie dialogu konkurencyjnego

Do wyjątków od zasady swobody wyboru przez zamawiającego kryteriów oceny ofert pomiędzy zastosowaniem wyłącznie kryterium cenowego a zastosowaniem kryterium cenowego w połączeniu z kryteriami pozacenowymi należy także postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone w trybie dialogu konkurencyjnego, w którym zamawiający nie może stosować wyłącznie kryterium cenowego (por. art. 60b ust. 2 ustawy Pzp).

❖ Oferty wariantowe

Warto zwrócić uwagę, że dopuszczenie w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego możliwości składania przez wykonawców ofert wariantowych jest uwarunkowane stosowaniem w tym postępowaniu także innych niż cena kryteriów oceny ofert (por. art. 83 ust. 1 Pzp). Zamawiający nie mogą dopuścić do składania przez wykonawców ofert wariantowych bez ustanowienia w postępowaniach innych niż cena kryteriów oceny ofert. A zatem – w postępowaniach, w których jedynym kryterium oceny ofert jest cena nie mogą być składane oferty wariantowe (warto w tym miejscu podkreślić, że dopuszczenie możliwości składania ofert wariantowych nie oznacza możliwości złożenia przez wykonawcę więcej niż jednej oferty, ale tylko możliwość złożenia oferty zawierającej rozwiązanie wariantowe w stosunku do określonego specyfikacją istotnych warunków zamówienia).

❖ Konkurs

Analogicznie jak w przypadku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w szczególności tych których przedmiotem jest działalność twórcza i naukowa, procedura szczególna regulowana ustawą Prawo zamówień publicznych jaką jest konkurs, również wymaga określenia pozacenowych kryteriów oceny prac konkursowych, to jest zarówno wymienienia ich z nazwy jak i nadania im odpowiedniej wagi – wzorca przyznawania punktów (por. art. 115 ust. 2 pkt 4 oraz art. 116 ust. 2 pkt 11 Pzp.). Mimo, że w przepisach o konkursie nie ma odniesienia do zasad kształtowania kryteriów oceny prac konkursowych – z uwagi na ich cel, jakim jest dokonywanie na ich podstawie oceny prac konkursowych przez sąd konkursowy (por. art. 122 ust. 1 Pzp), a w rezultacie również porównanie tych prac – powinny być one zobiektywizowane i w miarę możliwości dookreślone. Wśród kryteriów oceny ofert prac konkursowych mogą pojawiać się kryteria odnoszące się do kosztów wdrożenia proponowanych koncepcji rozwiązań, jednak kryteria te zawsze będą miały charakter pozacenowy. Z uwagi na specyfikę procedury konkursowej i brak czynnika cenowego łączącego się z wyborem określonej pracy konkursowej, kryterium ceny do oceny prac konkursowych w ogóle bowiem nie ma zastosowania. W konsekwencji, w ramach procedury konkursowej brak jest wypłaty wynagrodzenia łączącego się z wyborem określonej pracy konkursowej, jakkolwiek do pewnego stopnia rolę wynagrodzenia może pełnić nagroda przewidziana przez zamawiającego organizującego konkurs: dla zwycięzcy tego konkursu lub dla laureatów konkursu (por. art. 111 ust. 1 Pzp).

b) Obowiązek stosowania ceny jako jedynego kryterium oceny ofert

Nie jest możliwe zastosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonym w trybie **zapytania o cenę**, jak również w trybie **licytacji elektronicznej**. Ustawa wyraźnie wskazuje bowiem, że w tych trybach zamawiający udziela zamówienia wyłącznie w oparciu o kryterium ceny (por. art. 72 ust. 2 Pzp oraz art. 80 ust. 3 Pzp).

Na marginesie warto zauważyć, że kryteria oceny ofert, z uwagi na brak ofert do wyboru, nie mają zastosowania także w postępowaniach prowadzonych w trybie **zamówienia z wolnej ręki**.

c) Ograniczenia w stosowaniu innych niż cenowe kryteriów oceny ofert

Co do zasady, inne niż cena kryteria oceny ofert generalnie nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, a zwłaszcza jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej (por. art. 91 ust. 3 Pzp). Oznacza to, że zamawiający nie może formułować takich kryteriów oceny ofert, które w istocie odnoszą się do podmiotowej oceny wykonawców. W tym zakresie mamy zatem do czynienia z ograniczeniem swobody zamawiającego co do możliwości swobodnego kształtowania i określania kryteriów oceny ofert. Właściwość wykonawcy stanowi co do zasady przedmiot odrębnego badania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Naruszenie art. 91 ust. 2 i ust. 3 ustawy Pzp zostało stwierdzone podczas kontroli przeprowadzonej przez Prezesa UZP. Przedmiotem kontrolowanego postępowania o udzielenie zamówienia była budowa szkoły podstawowej, zaś w ogłoszeniu o zamówieniu jako kryteria wyboru oferty i ich znaczenie zamawiający podał:

- *cena – 80%,*
- *wiarygodność finansowa – 20%.*

W wyniku przeprowadzonej przez kontroli stwierdzono, iż zastosowanie jako kryteriów oceny ofert kryteriów dotyczących właściwości wykonawcy (wiarygodność finansowa) jest rażącym naruszeniem art. 91 ust. 2 i 3 ustawy Pzp ponieważ jedno z ustalanych przez zamawiającego kryteriów oceny ofert innych niż cena nie odnosiło się do przedmiotu zamówienia, ale do właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności finansowej. Wybór oferty najkorzystniejszej na podstawie kryteriów oceny ofert należy odróżnić od oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy. Dokonanie przez zamawiającego oceny podmiotowej wykonawców poprzedza czynność wyboru oferty najkorzystniejszej. Są to czynności względem siebie odrębne wywołujące odmienne skutki prawne. Ocena podmiotowa dokonywana jest przez zamawiającego na podstawie kryteriów oceny spełniania warunków, natomiast ocena przedmiotowa na podstawie kryteriów oceny ofert. Pierwsza z nich ma na celu wyodrębnienie podmiotów zdolnych do realizacji zamówienia. Druga ma na celu wybór oferty najkorzystniejszej, spośród ofert złożonych przez podmioty, które uprzednio zostały uznane za zdolne do realizacji zamówienia publicznego. Rozdzielenie oceny podmiotowej od przedmiotowej jest w obowiązującym stanie prawnym jedną z ważniejszych zasad obowiązujących przy udzielaniu zamówień publicznych.

Zawarte w art. 91 ust. 3 ustawy Pzp wyliczenie niedopuszczalnych kryteriów ocen ma charakter przykładowy. Oznacza to, iż poza wiarygodnością ekonomiczną, techniczną lub finansową wykonawcy ubiegającego się o zamówienie, przy wyborze najkorzystniejszej oferty nie mogą być brane pod uwagę także inne kryteria odnoszące się do właściwości wykonawcy. Z tych względów należy uznać co do zasady za niedopuszczalne w świetle art. 91 ust. 3 ustawy Pzp stosowanie przy wyborze najkorzystniejszej oferty takich kryteriów oceny ofert jak doświadczenie wykonawcy, czy też np. posiadanie przez wykonawcę znajomości określonej branży.

Przedmiotem zamówienia postępowania poddanego kontroli Prezesa Urzędu było wykonanie odwiertu poszukiwawczego w celu odkrycia złoża ropy naftowej i/lub gazu ziemnego w południowo-wschodniej Polsce. Zgodnie z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia w części „Opis kryteriów, którymi będzie się kierował zamawiający przy wyborze ofert" oferty miały być oceniane wg następujących kryteriów:

1) *rozeznanie w warunkach miejscowych 35%,*
2) *jakość sprzętu 25%,*
3) *gotowość do terminowego wykonania usług 20%,*
4) *cena 20%.*

Z kryteriów tych oraz ich opisów zawartych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia wynikało, iż kryteria takie jak: rozeznanie w warunkach miejscowych rozumiane w specyfikacji istotnych warunków zamówienia jako gwarancja szybkiego i sprawnego uzyskania wszelkich wymaganych zezwoleń, decyzji, zgód itp. od władz państwowych, samorządowych oraz osób trzecich, których własność może zostać naruszona w trakcie wykonywania umowy w sprawie udzielenia zamówienia publicznego oraz gwarancja wykonywania prac w trudnych warunkach skomplikowanej geologicznie stratygrafii obszarów naprężonych tektonicznie potwierdzane w ofercie jedynie oświadczeniem wykonawcy, oraz jakość sprzętu rozumiana jako gwarancja dostarczenia przez wykonawcę opisu procedur konserwacyjnych oraz stosunek godzin przestoju wykonawcy z powodu napraw do stawki godzinowej potwierdzana w ofercie jedynie oświadczeniem wykonawcy, dotyczą w istocie właściwości podmiotowych wykonawcy, nie zaś przedmiotu zamówienia, tym samym należy uznać, iż mają charakter podmiotowy.

W przedmiotowym postępowaniu zamawiający sformułował kryteria oceny ofert w sposób zakazany przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, odniósł je bowiem do cech podmiotowych wykonawcy, nie zaś do cech przedmiotu zamówienia, jak nakazują to robić to przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponadto, pomimo faktu udzielenia przez wykonawcę gwarancji szybkiego i sprawnego uzyskania wszelkich wymaganych zezwoleń, decyzji, zgód itp. od władz państwowych, samorządowych oraz osób trzecich w postaci oświadczenia wykonawcy składanego wraz z ofertą, gwarancja ta w rzeczywistości staje się bezprzedmiotowa, ponieważ dotyczy działań organów administracji publicznej i osób trzecich, na których działanie wykonawca nie posiada wpływu.

Inne niż cena kryteria oceny ofert mogą pojawić się w aukcji elektronicznej stanowiącej etap postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 1 Pzp. Z tym, że warunkiem ich zastosowania jest by każde z takich kryteriów umożliwiało ocenę ofert za pomocą wzoru matematycznego, co wyklucza zastosowanie w aukcji elektronicznej np. kryterium estetyki wykonania zastosowanych materiałów wykończeniowych. W postępowaniach, w których został przewidziany etap aukcji elektronicznej, spośród wszystkich przyjętych w tych postępowaniach kryteriów oceny ofert, dla przeprowadzenia tej aukcji mogą być wybrane zatem tylko takie kryteria oceny ofert, które są kwantyfikowalne matematycznie czyli stopniowalne i mierzalne w wartościach liczbowych (por. art. 91a ust. 3 Pzp). Dla potrzeb przeprowadzenia aukcji zamawiający musi dokonać wyboru tylko tych kryteriów spośród kryteriów przyjętych dla danego postępowania, które umożliwią automatyczną ocenę oferty w ramach systemu informatycznego, bez ingerencji zamawiającego. Z tych też względów ustawa wyłącza np. możliwość przeprowadzenia aukcji elektronicznej w przypadku zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej, dla których oceny wymagane jest podejście oparte o odbiór indywidualny w zakresie wartości estetycznych czy w oparciu o oryginalność rozwiązań (por.

art. 91a ust. 2 Pzp). Wzór matematyczny, w oparciu o który będzie dokonywania ocena ofert w ramach danego kryterium w aukcji elektronicznej, powinien odpowiadać wzorowi zastosowanemu na etapie postępowania poprzedzającego aukcję, a zatem, co do zasady, powinien być podany do wiadomości wykonawców odpowiednio – w specyfikacji bądź w ogłoszeniu.

Należy podkreślić, że zakaz formułowania podmiotowych kryteriów oceny ofert nie obowiązuje w odniesieniu do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, których przedmiotem są usługi o charakterze niepriorytetowym. W postępowaniach takich nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy, a zatem zamawiając usługi o charakterze niepriorytetowym, takie jak usługi edukacyjne, prawnicze, hotelarskie czy restauracyjne, zamawiający może do oceny ofert stosować kryteria podmiotowe dotyczące np. doświadczenia wykonawcy (por. art. 5 ust. 1 Pzp).

Warto zaznaczyć, że brzmienie przepisu art. 2 pkt 5 Pzp nie przekreśla możliwości zastosowania w odniesieniu do zamówień z zakresu działalności twórczej i naukowej art. 5 ust. 1 Pzp. W procedurze udzielania zamówień na usługi niepriorytetowe z zakresu działalności twórczej i naukowej, o których mowa wyżej, muszą być więc w każdym przypadku zastosowane inne niż cena kryteria oceny ofert odnoszące się do przedmiotu zamówienia, a dodatkowo wśród kryteriów oceny ofert mogą znaleźć się także kryteria podmiotowe, odnoszące się do wykonawców. Kryteria takie, na podstawie których przyznawane są dodatkowe punkty w ramach oceny ofert, mogą dotyczyć np. przewyższających wskazany specyfikacją poziom minimalny: doświadczenia wykonawcy, liczby personelu angażowanego w realizację zamówienia, wybranych elementów zaplecza technicznego itp.

2.1.3. Określanie znaczenia kryteriów oceny ofert i sposobu oceny ofert

Zastosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert oznacza konieczność nazwania tych kryteriów i określenia ich znaczenia (wagi kryteriów). Informacja taka, stosownie do treści art. 41 pkt. 9 oraz art. 48 ust. 2 pkt. 10 ustawy Pzp, powinna znaleźć się w ogłoszeniu o zamówieniu, gdy obowiązek publikacji ogłoszenia jest przewidziany ustawą, lub w zaproszeniu do negocjacji, stosownie do treści art. 63 ust. 2 pkt 7 Pzp, oraz w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stosownie do treści art. 36 ust. 1 pkt 13 Pzp.

W świetle poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 marca 2004 r. (sygn. akt V Ca 264/04), kryteria oceny ofert powinny być wyraźnie określone w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w sposób umożliwiający późniejszą weryfikację prawidłowości oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty.

O ile ogłoszenie nie musi jeszcze, jak zostało wskazane wyżej, zawierać opisu kryteriów oceny ofert, które znajdą zastosowanie w postępowaniu, opis taki musi pojawić się w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Specyfikacja, obok określenia wag kryteriów oceny ofert, powinna dodatkowo zawierać informację na temat sposobu oceny ofert przy zastosowaniu wybranych kryteriów (por. art. 36 ust. 1 pkt 13 Pzp). Oznacza to, że zamawiający ma obowiązek nie tylko wymienić wszystkie kryteria, ale także w miarę możliwości precyzyjnie opisać do czego one się odnoszą oraz w jaki sposób nastąpi ocena treści oferty przy ich zastosowaniu.

Zespół Arbitrów w wyroku z dnia 5 czerwca 2006 r. (sygn. akt UZP/ZO/0-1593/06) ustalił, iż zapisy w SIWZ mówiły tylko o zapoznaniu się z opiniami użytkowników, a nie o sposobie oceny punktowej użytkowników, która ma istotny wpływ na końcową punktację. Z treści SIWZ nie wynikał też sposób uwzględniania przez członków komisji przetargowej nowej punktacji zaproponowanej przez użytkowników. Niespornym również było, że w SIWZ brak było zapisów, z których wynika-

łoby, jakie cechy produktów będą brane pod uwagę. W późniejszej ocenie ofert zamawiający wziął natomiast pod uwagę takie cechy, jak sposób tkania, miękkość gazy i stopień jej pylenia. Zdaniem Zespołu Arbitrów powyższe ustalenia wskazują, iż zamawiający dokonał oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty na podstawie kryteriów, które nie były zawarte w SIWZ. Zespół Arbitrów doszedł do wniosku, iż zapis w SIWZ, że ocena jakości będzie subiektywną oceną członków komisji przetargowej, prowadził do sytuacji, w której ocena oferty była zupełnie dowolna i to aż w 30%.

Sposób oceny ofert powinien być tak skonstruowany, aby zapewniał obiektywną ocenę złożonych ofert. Oznacza to, iż powinna zostać ograniczona możliwość całkowicie subiektywnej, uznaniowej i dowolnej oceny dokonywanej przez członków komisji przetargowej lub inne osoby wykonujące czynności w tym zakresie z ramienia zamawiającego, polegająca w szczególności na braniu pod uwagę przy ocenie ofert różnych, dowolnie wybieranych przez każdego z oceniających cech badanej oferty, gdy np. w kryterium jakość techniczna każdy z oceniających samodzielnie określa cechy jakościowe poddawane ocenie i samodzielnie ustala, które z nich będą punktowane najwyżej. Konieczne jest bowiem zapewnienie weryfikacji prawidłowości oceny ofert w szczególności przez wykonawców oraz organy uprawnione do orzekania o zgodności z prawem przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Osiągnąć można to w szczególności wówczas, gdy szczegółowość, kompletność i jednoznaczność opisu kryteriów oceny ofert umożliwia każdemu znającemu treść ofert dokonanie ich właściwej i obiektywnie uzasadnionej oceny i hierarchizacji w rankingu ofert najkorzystniejszych. Zasada powyższa znajduje swoje odpowiednie zastosowanie także w przypadku zastosowania przez zamawiającego kryteriów subiektywnych takich jak np. estetyka, czy walory smakowe. Mimo, że ocena dokonywana przez poszczególnych członków komisji przetargowej z natury rzeczy będzie miała charakter subiektywny, opis kryterium powinien określać co będzie oceniane i na co będzie zwracana uwaga przy dokonywaniu oceny w ramach takiego kryterium.

Zespół Arbitrów w wyroku z dnia 27 sierpnia 2007 r. (sygn. akt UZP/ZO/0-1373/04) wskazał, iż nie ulega wątpliwości, że kryteria oceny ofert powinny być tak skonstruowane, żeby do minimum ograniczyć subiektywne odczucia i osobiste preferencje członków komisji przetargowej. W SIWZ ustalono, że wybór oferty będzie dokonany w oparciu o kryterium ceny oraz kryterium „proponowane rozwiązania technologiczne", przy czym przy ocenie tego ostatniego kryterium członkowie komisji dokonywali oceny indywidualnej, przyznając punkty za: a) rozwiązania technologiczne (od 0 do 8 pkt), b) proponowane wyposażenie oczyszczalni (od 0 do 7 pkt), c) przewidywane wyniki oczyszczania ścieków (0 do 10 pkt). Sam sposób punktowania powyższych kryteriów wzbudził wątpliwości Zespołu Arbitrów bowiem SIWZ nie zawierał żadnych zasad, które określałyby dlaczego dany oferent uzyskał taką a nie inną liczbę punktów. Zupełnie nie wiadomo, czym miał się kierować członek komisji, przyznając określoną liczbę punktów danej ofercie. Poza tym, zamawiający w rozstrzygnięciu protestu stwierdził, że ocena w omawianym zakresie „nie została dokonana uznaniowo, lecz dokonano jej, porównując koszty odnoszące się w podstawowym wymiarze do energochłonności i kosztów eksploatacji." Jednakże również taka ocena dokonana przez zamawiającego nie miała odzwierciedlenia w SIWZ. Z pisma zamawiającego i wyjaśnień przez niego złożonych wynikało, że brał on pod uwagę koszty. Wyjaśnienia te zdaniem Zespołu Arbitrów uzasadniały stwierdzenie, że zamawiający rzeczywiście w sposób niezgodny z SIWZ i umożliwiający dowolność oceny przyznawał liczbę punktów w ramach omawianego kryterium, co naruszało zasadę równego traktowania podmiotów.

2.1.4. Zmiana kryteriów oceny ofert

Kryteria oceny ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego mogą ulec zmianie nawet po publikacji ogłoszenia, ale tylko w okresie przed terminem składania ofert lub

wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Zmiana taka jest kwalifikowana jako istotna zmiana treści ogłoszenia o zamówieniu i wymaga, stosownie do treści art. 12a ust. 2 ustawy Pzp, przedłużenia terminu składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o czas niezbędny do wprowadzenia zmian, określony ustawą. Wybór najkorzystniejszej oferty jest dokonywany przez zamawiającego na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (por. art. 91 ust. 1 Pzp).

Uwaga – Należy przy tym zwrócić uwagę na rozwiązanie ustawowe istotne dla oceny ofert przy zastosowaniu innych niż cena kryteriów – brak możliwości wyboru oferty najkorzystniejszej z uwagi na taki sam bilans ceny i innych kryteriów oceny ofert w przypadku dwóch lub więcej ofert prowadzi do wyboru przez zamawiającego spośród tych ofert jako najkorzystniejszej oferty z niższą ceną, niezależnie od oceny tej oferty w zakresie innego kryterium (por. art. 91 ust. 4 ustawy Pzp).

2.1.5. Przykłady pozacenowych kryteriów oceny ofert na podstawie: art. 53 ust. 1 Dyrektywy klasycznej 2004/18/WE, art. 55 ust. 1 Dyrektywy sektorowej 2004/17/WE, art. 47 ust. 1 Dyrektywy obronnej 2009/81/WE oraz art. 91 ust. 2 Prawa zamówień publicznych

Przepisy regulujące zasady udzielania zamówień publicznych zarówno w prawie wspólnotowym jak i krajowym wskazują na przykładowe kryteria oceny ofert, które zamawiający może stosować w prowadzonej przez siebie procedurze udzielania zamówienia.

Wymieniane są następujące kryteria:

- art. 53 ust. Dyrektywy klasycznej 2004/18/WE: jakość, cena, wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis posprzedażny oraz pomoc techniczna, termin dostarczenia lub czas dostarczenia lub realizacji;
- art. 55 ust. 1 Dyrektywy sektorowej 2004/17/WE: termin dostarczenia lub realizacji, koszty użytkowania, rentowność, jakość, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, wartość techniczna, serwis posprzedażny, pomoc techniczna, zobowiązania związane z dostarczaniem części zamiennych, bezpieczeństwo dostaw, cena;
- art. 47 ust. 1 Dyrektywy obronnej 2009/81/WE: jakość, cena, wartość techniczna, właściwości funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, koszty cyklu życia, rentowność, serwis posprzedażny i pomoc techniczna, termin dostarczenia oraz czas dostarczenia lub realizacji, bezpieczeństwo dostaw, interoperacyjność oraz właściwości operacyjne;
- art. 91 ust. 2 Prawa zamówień publicznych: jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, koszty eksploatacji, serwis oraz termin wykonania zamówienia.

Jak można zauważyć, wszystkie wskazane wyżej akty prawne podają jako przykładowe kryteria: jakość, funkcjonalność, parametry techniczne (w dyrektywach – wartość techniczna), aspekty środowiskowe (przy czym Prawo zamówień publicznych podaje w ramach aspektów środowiskowych szczegółowe kryterium zastosowania najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko), koszty użytkowania (w Prawie zamówień publicz-

nych ujęte jako koszty eksploatacji), serwis posprzedażny, oraz termin wykonania zamówienia (przy czym w dyrektywach UE kryterium to podawane jest z podziałem na: termin dostarczenia oraz czas dostarczenia lub realizacji).

W dyrektywach wymieniane są ponadto kryteria: pomocy technicznej, ceny, rentowności; w dyrektywie klasycznej i sektorowej dodatkowo: właściwości estetyczne; zaś dyrektywa sektorowa i obronna podają kryterium bezpieczeństwo dostaw; dyrektywa sektorowa przewiduje zobowiązania związane z dostarczaniem części zamiennych, zaś dyrektywa obronna: koszty cyklu życia, interoperacyjność oraz właściwości operacyjne.

Należy zaznaczyć, że wszystkie wymienione wyżej kryteria oceny ofert mają charakter przykładowy. Oznacza to, że brak jest przeszkód, by stosować np. do udzielania tzw. zamówienia klasycznego kryteria określone dyrektywą obronną czy sektorową, a podjęcie decyzji w tym zakresie przez zamawiającego powinno wynikać wyłącznie z oceny potrzeb i charakteru udzielanego zamówienia.

Z tej samej przyczyny, brak jest również przeszkód do stosowania innych kryteriów oceny ofert niż wskazane w ustawie czy dyrektywach.

2.1.6. Charakterystyka przykładowych pozacenowych kryteriów oceny ofert

❖ Jakość

Dyrektywa 85/374/EEC z dnia 25 lipca 1985 roku o odpowiedzialności producentów za szkody wywołane wadami produktów określa jakość jako „prawdopodobieństwo spełnienia oczekiwań klienta" i jednocześnie określa, że wadą jest to, czego klient ma prawo nie oczekiwać. Normy ISO definiują jakość jako „ogół cech i właściwości wyrobu lub usługi decydujących o zdolności wyrobu do zaspokojenia stwierdzonych lub przewidywanych potrzeb" [*PN-ISO 8402:1994 1996, s. 12*]. Słownik języka polskiego przedstawia definicję jakości jako „właściwość, rodzaj, gatunek, wartość; zespół cech stanowiących o tym, że dany przedmiot jest tym przedmiotem, a nie innym" [Słownik języka polskiego, 2002, t. I, s. 769].

Stąd kryterium jakości w zamówieniach publicznych będzie dotyczyć spełniania przez oferowany przez wykonawcę przedmiot zamówienia, określonych przez zamawiającego wymagań na ustalonym przez niego poziomie lub w większym stopniu niż określony przez niego poziom. W szczególności oferowany przedmiot zamówienia będzie punktowany w tym kryterium z uwagi na posiadanie dodatkowych cech albo charakteryzowanie się odpowiednio większym lub mniejszym ich nasileniem, aniżeli wymogi progowe zawarte w opisie przedmiotu zamówienia, których niespełnienie skutkuje odrzuceniem oferty jako niezgodnej ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia.

Prawidłowe posłużenie się kryterium jakości wymaga od zamawiającego nie tylko zamieszczenia w ogłoszeniu i SIWZ informacji, że przewiduje on zastosowanie takiego kryterium oraz przypisania mu określonej wagi, ale przede wszystkim opisania, jakie cechy przedmiotu oferty oraz w jakim zakresie będą brane pod uwagę przy przyznawaniu punktacji w tym kryterium. Nie będzie prawidłowe przyznanie zamawiającemu albo komisji przetargowej uprawnienia do doprecyzowania cech przedmiotu zamówienia, w oparciu o które punktowane będzie w zakresie kryterium jakości, na etapie badania i oceny ofert.

Zapewnienie przejrzystości prowadzonego postępowania oraz równego traktowania wykonawców i zachowania uczciwej konkurencji pomiędzy nimi wymaga, aby na podstawie wiedzy uzyskanej na podstawie lektury ogłoszenia i SIWZ oferenci byli w stanie samodzielnie i w miarę precyzyjnie określić liczbę punktów, którą może otrzymać ich oferta w kryterium jakości.

Przy formułowaniu kryterium jakości, zamawiający powinien dysponować wiedzą, uzyskaną samodzielnie lub za pośrednictwem biegłego, dotyczącą cech produktów dostępnych na rynku, wpływających na ich jakość. W kryterium jakości powinno się w największym możliwym stopniu stosować wymierne wskaźniki służące do określenia występowania istotnych dla zamawiającego cech ocenianego przedmiotu.

❖ Funkcjonalność

Funkcjonalność według Słownika Języka Polskiego to dobre spełnianie swoich funkcji albo funkcjonowanie lub funkcje czegoś w jakimś systemie. W kryterium funkcjonalności punkty przyznawane są najczęściej z uwagi na zadeklarowanie przez wykonawcę występowania w oferowanym przez niego produkcie określonych funkcji, nie będących koniecznymi, ale których istnienie z punktu widzenia zamawiającego poprawia walory nabywanego produktu np. programu, systemu informatycznego lub usługi.

❖ Koszty eksploatacji

Kryterium, stosowanym zwłaszcza przy zamówieniach na roboty budowlane, jest kryterium kosztów eksploatacji. Budowa obiektów użyteczności publicznej (baseny, hale sportowe itp.), w szczególny sposób wymaga wzięcia pod uwagę zamawiających oprócz kosztów samej budowy także kosztów ich eksploatacji. Kryterium to może być istotne zarówno na etapie wykonywania dokumentacji projektowej, jak i na etapie wykonawstwa. Kryterium kosztów eksploatacji może również znaleźć zastosowanie w postępowaniach dotyczących nabycia różnego rodzaju urządzeń i sprzętu. Zamawiający może się nim posłużyć w celu wyeliminowania nabywania produktów lub rozwiązań tanich cenowo w odniesieniu do kosztów zakupu, drogich natomiast w eksploatacji. Prawidłowe skonstruowanie tego kryterium powinno zapewnić zamawiającemu wybór oferty charakteryzującej się najlepszym bilansem kosztu zakupu produktu do wszystkich standardowych kosztów ponoszonych w związku z jego użytkowaniem.

❖ Serwis

W przypadku zamówienia na dostawy sprzętu i urządzeń wymagających lub mogących wymagać serwisowania, zamawiający powinien rozważyć zastosowanie kryterium dotyczącego serwisu zakupionych rzeczy. Kryterium to może dotyczyć różnych cech serwisu, w szczególności: (1) długości czasu, w jakim zostają naprawione usterki (tzw. czasu reakcji serwisu), (2) czasu pracy punktów serwisowych albo (3) możliwości naprawy sprzętu w siedzibie zamawiającego itp.

Za niedopuszczalne uznaje się natomiast co do zasady posługiwanie się kryterium oceny ofert odnoszącym się do odległości siedziby wykonawcy od np. siedziby zamawiającego czy odnoszącym się do posiadania przez wykonawcę punktu serwisowego. W tym bowiem przypadku kryterium zostaje oderwane od przedmiotu zamówienia i dotyczy bezpośrednio podmiotowych właściwości wykonawcy. Zasadniczo, w celu świadczenia usługi serwisowej nie jest bowiem konieczne posiadanie przez wykonawcę punktu serwisowego. Ponadto, ilość punktów serwisowych oraz odległość pomiędzy nimi a siedzibą zamawiającego (miejscem

lokalizacji przedmiotu objętego usługą serwisową) nie musi przekładać się na szybkość reakcji serwisu lub jego dostępność dla zamawiającego. Wykonawca może bowiem zorganizować swoją działalność w przedmiocie serwisu w taki sposób, iż zapewni wymaganą przez zamawiającego dostępność serwisu oraz czas reakcji niezależnie od tego nawet, czy posiada jakikolwiek punkt serwisowy, nie mówiąc już o tym, w jakiej ilości i gdzie te punkty się znajdują. W konsekwencji, wykonawca mający siedzibę lub punkt serwisowy położony w mniejszej odległości od siedziby zamawiającego, nie musi wcale zapewnić większej dostępności i szybszego czasu reakcji serwisu od wykonawcy zlokalizowanego lub posiadającego punkt serwisowy w dalszej odległości. Decydujące znaczenie ma więc właściwa organizacja działalności przez wykonawcę. Dla zamawiającego z kolei powinien liczyć się wyłącznie efekt działań wykonawcy przejawiający się w szybkości spełnionej usługi serwisowej. Tak więc konstruowanie kryterium oceny ofert odnoszącego się do serwisu, a dotyczącego odległości punktu serwisowego od siedziby zamawiającego oparte jest o błędne założenie.

W związku z powyższym, posługiwanie się kryterium odległości serwisu od siedziby zamawiającego przy ocenie ofert nie służy celowi wyboru oferty najkorzystniejszej. Może natomiast powodować przypadkowe faworyzowanie albo dyskryminowanie wykonawców w oparciu o nieuzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia wymaganie. W takiej sytuacji przewidzenie powyższego kryterium jest zabiegiem analogicznym do posłużenia się niedopuszczalnym kryterium oceny oferty w postaci bliskości siedziby wykonawcy lub jego przedsiębiorstwa od siedziby zamawiającego. To rozwiązanie pozostaje w oczywistej sprzeczności nie tylko z art. 91 ust. 3 Pzp, ale przede wszystkim stanowi o nierównym traktowaniu wykonawców.

❖ Okres gwarancji

Zamawiający może także posłużyć się kryterium okresu gwarancji. Najczęściej w takim przypadku ocena gwarancji dokonywana jest poprzez porównanie danych zawartych w ofertach do najdłuższego okresu gwarancji wśród zaproponowanych. W celu wyeliminowania sytuacji wygrywania ofert z nieracjonalnie długim okresem deklarowanej gwarancji, ale także zaproponowaniem zbyt krótkiego okresu gwarancji, zamawiający powinien określić minimalny oraz maksymalny okres dopuszczonej gwarancji.

W jednym z prowadzonych przez siebie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zamawiający ustalił, iż ocena gwarancji dokonywana będzie poprzez porównanie danych zawartych w ofertach do najdłuższego okresu gwarancji wśród zaproponowanych. Minimalny okres gwarancji wynosić miał 12 miesięcy, maksymalny okres gwarancji – 36 miesięcy. Oferty proponujące okres gwarancji krótszy niż 12 miesięcy miały zostać odrzucone. Oferty proponujące 36 miesięczny lub dłuższy okres gwarancji miały otrzymać najwyższą liczbę punktów.

❖ Termin wykonania zamówienia

Termin wykonania umowy w sprawie zamówienia publicznego stanowi pozacenowe kryterium oceny ofert, które może znaleźć zastosowanie w celu zachęcenia wykonawców do składania ofert z krótszym terminem realizacji zamówienia publicznego niż termin zakładany przez zamawiającego. Krótszy termin realizacji zamówienia wiąże się jednak najczęściej z większymi kosztami, zaangażowaniem organizacyjnym wykonawcy i ryzykiem niedotrzymania terminu. Zazwyczaj wykonawca nie zachęcony dodatkowymi korzyściami w postaci możliwości uzyskania przez jego ofertę dodatkowej punktacji przy wyborze oferty najkorzystniejszej, nie jest skłonny wykazywać zainteresowania wykonaniem umowy o zamówienie publiczne w krót-

szym terminie, niż określony w dokumentacji przetargowej. Zastosowanie tego kryterium znajduje uzasadnienie w przypadku, gdy korzyści wynikające dla zamawiającego z szybszego wykonania zamówienia będą większe aniżeli ewentualny wzrost ceny oferty.

Zamawiający przewidując zastosowanie kryterium terminu wykonania zamówienia powinien określić przedział czasowy, w którym oczekuje wykonania zamówienia, obejmującego maksymalny akceptowalny przez niego czas realizacji zamówienia, jak również okres minimalny, realny do dotrzymania. Jeżeli zamawiający ma trudność z określeniem drugiego z tych terminów, może wyznaczyć termin orientacyjny, którego skrócenie przez wykonawcę w ofercie będzie go zobowiązywało do wykazania – analogicznie jak w przypadku podejrzenia rażąco niskiej ceny – że w zadeklarowanym terminie zamówienie może zostać rzeczywiście wykonane.

Zastosowanie kryterium terminu wykonania zamówienia polega najczęściej na relatywnym i proporcjonalnym punktowaniu, poprzez porównanie, tj. poprzez podzielenie wartości najkrótszego terminu realizacji umowy zaproponowanego w ofertach przez wartość terminu realizacji umowy przewidzianego w ofercie ocenianej i pomnożenie wyniku przez wagę nadaną kryterium terminu wykonania zamówienia. Nie jest właściwe stosowanie kryterium terminu wykonania zamówienia poprzez przyznawanie punktów za wykonanie umowy w określonych datami terminach, np. 10 punktów za zadeklarowanie wykonania umowy do 31 grudnia 2012 roku, 9 punktów za zadeklarowanie wykonania umowy do 30 listopada, 8 punktów za zadeklarowanie wykonania umowy do 31 października 2012 roku. Posługiwanie się terminami określonymi datą dzienną zazwyczaj wiąże się z dużym prawdopodobieństwem ich niedotrzymania np. z powodu zawarcia umowy po upływie terminu planowanego przez zamawiającego.

Ocena terminu realizacji umowy powinna być dokonywana w odniesieniu do okresów podanych przez wykonawcę w ofercie w najkrótszych możliwych i znajdujących uzasadnienie przy określaniu terminu realizacji zamówienia jednostkach czasowych, np. w dniach.

Zamawiającemu w świetle ustawy Prawo zamówień publicznych przysługuje swoboda w zakresie ustalenia wag poszczególnych kryteriów oceny ofert, w tym wagi kryterium termin realizacji zamówienia. W praktyce pozacenowemu kryterium oceny ofert w postaci terminu realizacji umowy przyznaje się wagę od 5 nawet do 20%. Zastosowanie tego kryterium wymaga od zamawiającego określenia kar umownych na wypadek opóźnień wykonawcy w realizacji umowy w zadeklarowanym w ofercie terminie w wysokości co najmniej odpowiadającej ewentualnemu zwiększeniu ceny oferty związanej ze skróceniem terminu realizacji umowy. Należy jednocześnie podkreślić, iż zamawiający jest uprawniony do przewidzenia kar umownych w wyższej wysokości, pod warunkiem, że nie będzie to wysokość rażąco wygórowana. Jednocześnie, zamawiający może przewidzieć, iż – w przypadku, gdy zapłacona kara umowna nie zrekompensuje pełnej wartości szkody wyrządzonej mu przez wykonawcę z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy – przysługuje mu roszczenie do wykonawcy o zapłatę odszkodowania w pełnej wysokości.

Posłużenie się kryterium termin realizacji umowy wymaga również precyzyjnego określenia terminów na wykonanie przez zamawiającego jego świadczeń związanych z realizacją umowy o zamówienie publiczne (wprowadzenie wykonawcy na plac budowy, przekazania dokumentacji, dokonanie odbiorów częściowych itp) oraz okoliczności, skutkujących przedłużeniem terminu realizacji umowy, za które odpowiedzialność ponosi zamawiający albo nie ponosi odpowiedzialności żadna ze stron umowy.

Jednocześnie, konieczne jest przewidzenie klauzuli, iż w pozostałym zakresie wykonawca ponosi w pełnym zakresie odpowiedzialność za opóźnienie realizacji umowy w formie kar umownych.

❖ Zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko – aspekty środowiskowe

Na obszarze Unii Europejskiej przepisy dotyczące ochrony środowiska stają się coraz bardziej rygorystyczne obejmując:

- obowiązkowe normy w zakresie wielkości emisji pojazdów,
- normy efektywności energetycznej dla budynków i produktów wykorzystujących energię;
- ograniczenie stosowania szkodliwych substancji.

Obowiązkowe stosowanie określonych norm w wyżej wskazanych obszarach nie stoi na przeszkodzie formułowaniu przez zamawiających wyższych wymagań niż przewidują to normy i uwzględniać czynniki oddziaływania na środowisko w ramach powyższego kryterium jako podstawę do oceny ofert.

Stosowanie kryteriów oceny ofert uwzględniających czynniki oddziaływania na środowisko przy zakupie pojazdów transportu drogowego w systemie prawa polskiego jest już obowiązkowe. Przepisy obowiązujące w tym zakresie zostaną omówione w dalszej części opracowania w ramach rozdziału poświęconego przepisom Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych (Dz. U. Nr 96 poz. 559).

W ramach badania efektywności energetycznej budynków celem konstruowania pozacenowych kryteriów oceny ofert będzie poprawa charakterystyki energetycznej nowych i remontowanych budynków. Dodatkowe punkty w ramach tego kryterium mogą być przyznane np. za innowacyjne energooszczędne instalacje budynkowe. Wykonawcy mogą być również zobowiązani do przedstawienia konkretnych propozycji dotyczących zapewnienia w budynku energooszczędnej instalacji oświetleniowej, grzewczej, chłodzącej, wentylacyjnej oraz wysokosprawnej kogeneracji. Dodatkowe punkty mogą być przyznane za zaproponowaną koncepcję, w oparciu o ocenę szacunkowych oszczędności energii (w porównaniu z systemami standardowymi i przy uwzględnieniu unikanych strat sieciowych w przypadku wysokosprawnej kogeneracji) oraz wykorzystania komponentów pasywnych (np. izolacja, wykorzystanie światła dziennego). Zamawiający może również poddać ocenie w ramach powyższego kryterium oceny ofert niższe zużycie energii niż zużycie wymagane w specyfikacjach, oparte na całkowitym zapotrzebowaniu budynku na energię [netto/końcową/pierwotną] (włączając ogrzewanie, chłodzenie, wentylację, zaopatrzenie w ciepłą wodę i energię elektryczną).[11]

Obowiązujące normy energetyczne dla urządzeń wykorzystujących energię (np. ENERGY STAR) mogą stanowić wsparcie przy formułowaniu sposobu oceny ofert w ramach powyższego kryterium przy nabywaniu np. energooszczędnego sprzętu biurowego (komputery,

[11] Komisja Europejska – Zestaw narzędzi szkoleniowych w zakresie zielonych zamówień publicznych (GPP)/Budownictwo – karta produktów ramach zielonych zamówień publicznych (GPP) – materiał dostępny w języku polskim na stronie uzp.gov.pl

drukarki, kopiarki itp.). Dodatkowe punkty mogą być przyznawane np. za wyższą energooszczędność proponowanych urządzeń niż wymagana specyfikacjami, za niższą niż wskazywana jako dozwolona specyfikacją liczbę szkodliwych składników z tworzyw sztucznych stanowiących zagrożenie dla zdrowia, za obniżony poziom hałasu w stosunku do progu wyznaczonego specyfikacjami oraz za odbiór sprzętu zużytego.

❖ Koszt cyklu życia

Rachunek czy inaczej analiza kosztów życia produktu (Life Cycle Cost – LCC) wywodzi się z dziedziny zarządzania przedsiębiorstwem. Dla zamówień publicznych jest to narzędzie użyteczne w zakresie racjonalizacji dokonywania przez zamawiających wydatków na zamówienia w perspektywie całego okresu użytkowania nabywanego produktu. Pozwala zamawiającemu na wybór oferty najkorzystniejszej, oferującej najbardziej dla niego optymalny zakup z uwzględnieniem kosztów produktu/usługi przez cały okres użytkowania, takich jak cena zakupu, koszty użytkowania, konserwacji i koszty utylizacji.

Przy pomocy kryterium kosztu cyklu życia możliwy jest wybór oferty najkorzystniejszej kosztowo dla zamawiającego w perspektywie długookresowej uwzględniającej nie tylko wydatek początkowy, ale również inne koszty, które zamawiający będzie ponosił w związku z użytkowaniem nabywanego produktu. Całkowity koszt życia obliczany jest zatem z uwzględnieniem zarówno kosztów zakupu i instalacji, rocznych kosztów wydatków związanych z użytkowaniem (koszty energii elektrycznej, koszty obsługi i napraw, koszty eksploatacji) pomnożonych przez zakładaną liczbę lat użytkowania, jak i z uwzględnieniem takich czynników jak stopa inflacji i stopa oprocentowania (dyskonta). Powyższe narzędzie umożliwia z jednej strony racjonalizację wydatków przez zamawiających związanych z nabyciem i użytkowaniem danego produktu, a z drugiej strony umożliwia rozwój innowacyjności i optymalizację zaproponowanych w ofercie rozwiązań wchodzących w skład oferowanego produktu np. wyposażenia nabywanego produktu zwiększającego jego walory użytkowe, zwiększenia niezawodności i dostępności części zamiennych, minimalizacji kosztów związanych z bieżącą eksploatacją. Wymaga podkreślenia, że korzystanie z kryterium kosztu cyklu życia nie oznacza uzyskania przez zamawiającego dokładnych danych dotyczących wydatków związanych z użytkowaniem nabywanego produktu, ale dane szacunkowe, uzyskiwane na potrzeby dokonania oceny ofert. Posłużenie się tym kryterium wymaga przedstawienia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia konkretnych danych przyjętych przez zamawiającego do dokonywania obliczeń zgodnie z ustalonym wzorcem.

❖ Bezpieczeństwo dostaw

Ponieważ kryteria oceny ofert wykorzystywane przy udzielaniu zamówień muszą być związane z przedmiotem zamówienia, zakres tego pojęcia w odniesieniu do ustanowienia kryterium bezpieczeństwa dostaw dla konkretnego zamówienia musi być sprecyzowany. Oznacza to, że na przykład tylko te części łańcucha dostaw, które byłyby konkretnie wykorzystywane w celu wykonania danego zamówienia, mogą być brane pod uwagę. Nie jest przy tym możliwe powiązanie oceny w ramach tego kryterium z doświadczeniem wykonawcy, z konkretnymi kwalifikacjami jego personelu, konkretnymi cechami sprzętu technicznego, czy ze źródłem jego dostaw, gdyż badanie tych kwestii stanowić może element selekcji wyłącznie na etapie badania zdolności podmiotowej wykonawcy (spełnianie warunków udziału w postępowaniu). Art. 23 dyrektywy obronnej zawiera określenie tych informacji w oparciu, o które zamawiający może konstruować opis kryterium bezpieczeństwa dostaw, uwzględniając w tym zakresie postawione przez siebie minimalne wymagania w szczegól-

ności w zakresie: dokumentacji wskazującej, że wykonawca będzie w stanie spełnić wymogi w zakresie wywozu, transferu lub tranzytu towarów związanych z zamówieniem czy dokumentacji wykazującej, że organizacja i lokalizacja łańcucha dostaw wykonawcy umożliwią mu spełnienie wymogów zamawiającego w zakresie bezpieczeństwa dostaw określonych w dokumentacji zamówienia.

2.2. Omówienie przepisów rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych

2.2.1. Obowiązek uwzględniania przy zakupie pojazdów samochodowych czynnika energetycznego i oddziaływania na środowisko – wymogi wynikające z dyrektywy w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych[12] wdraża dyrektywę 2009/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego (Dz.Urz. UE L 120 z dnia 15.05.2009 r.). Zamawiający przy zakupie pojazdów transportu drogowego (to jest: samochodów osobowych M_1, lekkich pojazdów dostawczych N_1, pojazdów ciężkich ciężarowych N_2 i N_3 oraz autobusów M_2 i M_3) mają obowiązek uwzględnienia czynników energetycznych i oddziaływania na środowisko podczas cyklu użytkowania pojazdu: zużycia energii, emisji dwutlenku węgla (CO_2) oraz emisji tlenków azotu (NO_x) , węglowodorów (NMHC) i cząstek stałych, a także mogą uwzględniać inne, określone przez nich samych, czynniki oddziaływania na środowisko. Implementacja obowiązku uwzględniania przy zakupie pojazdów samochodowych czynnika energetycznego i oddziaływania na środowisko ma na celu promowanie i pobudzanie rynku pojazdów o mniejszej uciążliwości dla środowiska i efektywniejszych energetycznie oraz zwiększanie udziału sektora transportowego w realizacji polityki dotyczącej środowiska, klimatu i energii.

Istnieje zatem możliwość spełnienia wymogu uwzględniania czynników środowiskowych przy zakupie pojazdów bądź poprzez uwzględnienie i określenie w specyfikacji wymogów technicznych dotyczących parametrów energetycznych i środowiskowych dla każdego rozważanego rodzaju oddziaływania, a także wszelkich dodatkowych skutków dla środowiska, bądź też poprzez uwzględnienie w prowadzonych postępowaniach konkurencyjnych czynników oddziaływania na zużycie energii i na środowisko jako kryteriów oceny ofert, w tym poprzez określenie kosztów całego cyklu użytkowania.

Cytowana wyżej dyrektywa wymaga, aby zawsze, jeżeli stosowane jest postępowanie konkurencyjne – procedura przetargowa, czynniki te były stosowane jako kryteria oceny ofert. Do tego drugiego przypadku określonego dyrektywą odwołuje się właśnie rozporządzenie.

---

[12] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 maja 2011 r. *w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych* (Dziennik Ustaw Nr 96, poz. 559) opublikowane dniu 10 maja 2011 r. –wejście w życie w dniu 25 maja 2011 r.

Warto przy tym zaznaczyć, jak wskazuje dyrektywa, że energetyczne i środowiskowe kryteria udzielania zamówień publicznych powinny znajdować się wśród różnych kryteriów branych pod uwagę przez instytucje lub podmioty zamawiające przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu zamówienia publicznego na ekologicznie czyste i energooszczędne pojazdy transportu drogowego. Obowiązek stosowania omawianych kryteriów podczas udzielania zamówień na ekologicznie czyste i energooszczędne pojazdy nie wyklucza włączenia innych istotnych z punktu przedmiotu zamówienia kryteriów udzielania zamówień.

2.2.2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych[13] – zakres zastosowania

Treść rozporządzenia dotyczy zamówień na dostawy pojazdów transportu drogowego. Zamawiający przy zakupie pojazdów transportu drogowego (to jest: samochodów osobowych M_1, lekkich pojazdów dostawczych N_1, pojazdów ciężkich ciężarowych N_2 i N_3 oraz autobusów M_2 i M_3) mają obowiązek stosowania przepisów rozporządzenia poprzez uwzględnianie czynników energetycznych i oddziaływania na środowisko podczas cyklu użytkowania pojazdu w opisie przedmiotu zamówienia bądź w kryteriach oceny ofert. Rozporządzenie wskazuje, że jeżeli w specyfikacji istotnych warunków zamówienia określono wymogi techniczne pojazdu dotyczące czynników oddziaływania na środowisko: zużycia energii, emisji dwutlenku węgla (CO_2) oraz emisji tlenków azotu (NO_x), węglowodorów (NMHC) i cząstek stałych, a także innych, określonych przez samych zamawiających (np. poziom emisji hałasu), czynników oddziaływania na środowisko, przepisów rozporządzenia nie stosuje się (por. § 2 rozporządzenia). Natomiast, jeżeli takie wymogi techniczne odnoszące się do czynników oddziaływania na środowisko nie zostały określone w specyfikacji wymagane jest ujęcie w postępowaniach na zakup pojazdów transportu drogowego czynników energetycznych i oddziaływania na środowisko jako kryteriów oceny ofert, gdyż wówczas ma zastosowanie rozporządzenie (por. § 3 rozporządzenia).

Zamawiający może również zrealizować zalecenia dyrektywy poprzez jednoczesne zastosowanie obu wyżej wymienionych metod, umieszczając np. w specyfikacji istotnych warunków zamówienia wymogi odnoszące się do jednego bądź dwóch czynników, zaś pozostałe czynniki, których zamawiający nie uwzględnił w specyfikacji, zastosować jako kryteria oceny ofert. Zamawiającemu zatem, pozostawiona została swoboda co do sposobu uwzględnienia czynników środowiskowych określonych rozporządzeniem. Należy jednakże zaznaczyć, iż bez względu na sposób realizacji przepisów rozporządzenia zamawiający obowiązany jest uwzględnić w prowadzonym przez siebie postępowaniu wszystkie czynniki wymienione w rozporządzeniu tj. zużycie energii, emisje: dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów. Niedopuszczalne jest ujęcie, czy to w specyfikacji istotnych warunków zamówienia czy jako kryterium oceny ofert tylko jednego czynnika np. zużycia energii, z jednoczesnym pominięciem w prowadzonym postępowaniu pozostałych wymogów dotyczących emisji dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów.

---

[13] ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW z dnia 10 maja 2011 r. *w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych – Dz. U. Nr 96, poz. 559.*

2.2.3. Metody stosowania innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert przy zakupie pojazdów transportu drogowego

Zamawiający określając kryteria oceny ofert przy zakupie pojazdów transportu drogowego może wykorzystać jedną z dwóch metod wskazanych rozporządzeniem; metodę wielkościową, w której porównuje się oferty przy wykorzystaniu informacji dotyczących emisji gazów cieplarnianych, emisji zanieczyszczeń i zużycia energii np. zużycie paliwa, rodzaju paliwa, rodzaju napędu pojazdu (§ 5 rozporządzenia) bądź metodę kosztową, w której porównuje się oferty przy wykorzystaniu określonych według metodyki opisanej w § 7 wartości rozporządzenia pieniężnych (kwot) odzwierciedlających koszty zużycia energii, koszty emisji dwutlenku węgla (§ 8 rozporządzenia) oraz koszty emisji zanieczyszczeń (stanowiących elementy tzw. kosztów zewnętrznych) podczas cyklu użytkowania oferowanego pojazdu samochodowego (§ 9 rozporządzenia).

❖ Metoda wielkościowa

Zamawiający decydując się na zastosowanie tzw. metody wielkościowej określonej w § 4 pkt 1 rozporządzenia, a uszczegółowionej w § 5 rozporządzenia, żąda jedynie podania informacji wskazujących na wielkość zużywanej przez oferowany pojazd energii, wielkości emisji dwutlenku węgla oraz wyrażone łącznie (poprzez np. odwołanie się do normy EURO) lub oddzielnie wielkości emisji tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów, z jednoczesnym wskazaniem w jakich jednostkach dane te mają być przedstawione.

Należy zaznaczyć, że zamawiający powinien porównywać ze sobą tylko te wielkości, które zostały zmierzone według takiej samej procedury badawczej np. procedury homologacyjnej. Nie można bowiem porównywać ofert, w których podane wielkości wynikają z różnych procedur badawczych.

Zaznaczenia wymaga jednakże fakt, iż dla pojazdów kategorii M_1 oraz części pojazdów kategorii N_1 dane określające wielkość emisji dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów podawane są przez producentów w g/km. Natomiast, wielkość przedmiotowych emisji dla pozostałych kategorii pojazdów tj. N_2, M_2, N_3 i M_3 oraz dla części pojazdów kategorii N1 producenci podają w g/kWh. Przygotowując zatem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zamawiający musi uwzględnić właściwą jednostkę pomiarową dla danej kategorii pojazdów, w przeciwnym bowiem wypadku, nie będzie w stanie zweryfikować rzeczywistych parametrów oferowanego produktu z uwagi na nieposiadanie przez wykonawców dokumentów potwierdzających ilość emitowanych gazów w jednostce żądanej przez zamawiającego.

Standardowym dokumentem zawierającym dane dotyczące wielkości zużywanej energii, emisji dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów jest *Wyciąg ze świadectwa homologacji dla homologacji całopojazdowej* krajowej bądź Świadectwo zgodności WE dla homologacji całopojazdowej wspólnotowej. Dokumenty te, wydawane dla pojazdów kategorii M_1 oraz części pojazdów kategorii N_1, zawierają wszystkie wyżej wymienione dane. Warto podkreślić, że dokumenty homologacyjne w tych kategoriach zawierają dane dotyczące emisji poszczególnych cząstek podawane są w g/km. Natomiast, *Wyciąg ze świadectwa homologacji* bądź *Świadectwo zgodności WE* wydawane dla pojazdów kategorii N_2, M_2, N_3 i M_3 oraz dla części pojazdów kategorii N1 na ogół zawierają jedynie wskaźnik emisji tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów. Powyższe implikuje tym samym koniecz-

ność przedstawienia przez wykonawców zamawiającemu innego wskazanego przez niego dokumentu, określającego rzeczywistą ilość zużywanej energii oraz emisji dwutlenku węgla przez oferowany pojazd. Dokument taki spełniać musi wymóg podawania w nim wielkości zużycia energii bądź emisji dwutlenku węgla określonej według innej metody pomiaru zapewniającej porównywalność ofert. Jedną z takich metod może być ETC (*Emission Test Cycle*), z zastrzeżeniem jednakże, iż nie wszystkie pojazdy kategorii M i N mogły być badane z zastosowaniem przedmiotowej metody.

Jeżeli, przeprowadzane jest postępowanie o udzielenie zamówienia na pojazd kategorii M lub N, co do którego nie ma ujednoliconych metod pomiaru poszczególnych kryteriów, zamawiający może zażądać przeprowadzenia stosownych badań dla oferowanych produktów przez jeden z podmiotów specjalizujących się w tego typu badaniach. Zamawiający powinien jednakże zastrzec, iż badania te mają być przeprowadzane według jednolitej metody badawczej np. w przypadku przetargu na autobusy, zamawiający wskazuje, że wielkości mają być zmierzone na określonej trasie, o określonej porze dnia i temperaturze przy jednoczesnym obciążeniu autobusu masą np. 450 kg. Aktualna lista instytucji zajmujących się przedmiotowymi badaniami na terenie Unii Europejskiej znajduje się pod adresem *http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/automotive/approval-authorities-technical-services/approval-authorities/index_en.htm*.

❖ Metoda kosztowa

Zamawiający może również uwzględnić kryteria oceny ofert w prowadzonym postępowaniu o udzielenie zmówienia publicznego stosując tzw. metodę kosztową wskazaną w § 4 pkt 2 rozporządzenia.

Z uwagi na fakt, iż sposób obliczania kosztów poszczególnych emisji wskazany w § 8 oraz § 9 rozporządzenia, uwzględnia jedynie wielkości emisji wyrażone w g/km, w obecnym stanie prawnym metodę tę można jedynie zastosować do pojazdów kategorii M_1 oraz części pojazdów kategorii N_1, dla których to pojazdów dane pomiarowe zawarte w *Wyciągu ze świadectwa homologacji* bądź *Świadectwie zgodności WE* wyrażone są w g/km.

Rozporządzenie podaje metodologię obliczania wartości pieniężnej kosztów operacyjnych podczas całego cyklu użytkowania dla zużycia energii oraz dla emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń. Przy czym, związane z eksploatacją pojazdu zużycie paliwa oraz emisje dwutlenku węgla i zanieczyszczeń w przeliczeniu na kilometr opierają się na znormalizowanych procedurach testowych w odniesieniu do pojazdów, dla których w przepisach dotyczących homologacji typu zostały ustalone takie procedury testowe. Procedury ustalone dla badań homologacyjnych wynikają z przepisów art. 68 ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.) oraz wydanego na podstawie delegacji tej ustawy rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep (Dz. U. z 2005 r. Nr 238, poz. 2010, z późn. zm.), dla homologacji całopojazdowej krajowej i homologacji całopojazdowej wspólnotowej.

W odniesieniu do pojazdów nieobjętych znormalizowanymi procedurami testowymi porównywalność między różnymi ofertami powinna być zapewniona przez wykorzystanie powszechnie uznanych procedur testowych, wyników testów przeprowadzonych dla danej instytucji lub informacji dostarczonych przez producenta. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż podawane dla poszczególnych pojazdów wielkości zużywanego paliwa na danym odcinku (najczęściej 100 km), uwzględniają trzy tryby spalania tj. tryb miejski, pozamiejski oraz mieszany.

❖ Przykład obliczenia kosztów eksploatacji dla pojazdu kategorii M_1

Poniżej przedstawiony został sposób obliczania kosztów eksploatacji poszczególnych czynników oddziaływania na środowisko określonych rozporządzeniem dla pojazdu kategorii M_1, który nie jest samochodem elektrycznym ani hybrydowym typu „plug in", o następujących parametrach: zużycie paliwa w cyklu mieszanym – 5 litrów benzyny na 100 km; wielkość emisji dwutlenku węgla – 170 g/km; wielkość emisji tlenków azotu – 0,05 g/km; wielkość emisji cząstek stałych – 0,005 g/km; wielkość emisji węglowodorów – 0,1 g/km.

▪ Obliczanie wartości pieniężnej odzwierciedlającej koszty zużycia energii (KZE)

Zgodnie z § 7 rozporządzenia wartość pieniężna odzwierciedlająca koszty zużycia energii (KZE) stanowi iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu (PP), zużycia energii (ZE) oraz wartości pieniężnej za jednostkę energii (WPJE) [**KZE = PP · ZE · WPJE**].

Przebieg pojazdu (**PP**) dla samochodu osobowego M1 zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia wynosi **200 000 km**.

Stosownie do § 7 ust. 2 pkt 2 zużycie energii (ZE) wyrażone w megadżulach na kilometr stanowi iloczyn zużycia paliwa (5 l/100 km) i wartości energetycznej (32 MJ/l – załącznik nr 1 rozporządzenia). A zatem [ZE = 5 l/100 km (zużycie paliwa) · 32 MJ/l (wartość energetyczna); **ZE = 1,6 MJ/km**].

Zgodnie z brzmieniem § 7 ust. 4 rozporządzenia, jednolitą wartość pieniężną za jednostkę energii (WPJE) wyrażoną w zł na megadżul, stanowi niższy z kosztów za jeden megadżul energii uzyskanej z benzyny lub oleju napędowego przed opodatkowaniem. Ceny paliw w Polsce przed opodatkowaniem, zamieszczane są cotygodniowo pod adresem *http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm* Uwzględniając aktualną stawkę cen benzyny przed opodatkowaniem, zgodnie z wykazem zamieszczonym pod wyżej wskazanym adresem, tj. 2,40 zł/l oraz podaną wcześniej wartość energetyczną benzyny tj. 32 MJ/l, otrzymujemy wynik 0,075 zł/MJ [WPJE = 2,40 zł/l/32 MJ/l; **WPJE = 0,075 zł/MJ**].

A zatem, koszt zużycia energii dla samochodu kategorii M_1 spalającego 5 litrów na 100 km, wynosi **24 000,00 zł** [KZE = 200 000 km (PP) · 1,6 MJ/km (ZE) · 0,075 zł/MJ (WPJE)].

▪ Obliczanie wartości pieniężnej odzwierciedlającej koszty emisji dwutlenku węgla (KEDW)

Zgodnie z § 8 rozporządzenia wartość pieniężna odzwierciedlająca koszty emisji dwutlenku węgla (KEDW) stanowi iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu (PP), wielkości emisji dwutlenku węgla (WEDW) dla danego pojazdu oraz określonego na podstawie załącznika nr 2 kosztu jednostkowego emisji dwutlenku węgla (KJEDW) **[KEDW = PP · WEDW · KJEDW]**.

Koszt jednostkowy emisji dwutlenku węgla, zgodnie z załącznikiem nr 2 rozporządzenia wynosi 0,115–0,154 zł/kg. Z uwagi jednakże na fakt, iż wielkość emisji przedmiotowego pojazdu podana jest w g/km koniecznym jest ujednolicenie zastosowanych jednostek

wielkości. A zatem, koszt jednostkowy emisji dwutlenku węgla wynosi **0,000115 zł/g (KJEDW)**.

Wielkość emisji dwutlenku węgla, zgodnie z przyjętymi założeniami wynosi **170 g/km (WEDW)**.

Przebieg pojazdu pozostaje taki sam jak przy obliczaniu kosztów zużycia energii tj. **200 000 km (PP)**.

A zatem, koszt emisji dwutlenku węgla dla samochodu kategorii M_1 emitującego 170 g/km dwutlenku węgla, wynosi **3 910,00 zł** [KEDW = 200 000 km (PP) · 170 g/km (WEDW) · 0,000115 zł/g (KJEDW)].

- **Obliczanie wartości pieniężnej odzwierciedlającej koszty emisji zanieczyszczeń (KEZ)**

Zgodnie z § 9 rozporządzenia wartość pieniężna odzwierciedlająca koszty emisji zanieczyszczeń (KEZ) stanowi suma kosztów każdego z zanieczyszczeń tj. tlenków azotu (KETA), cząstek stałych (KECS) oraz węglowodorów (KEW) **[KEZ = KETA + KECS + KEW]**.

Koszty poszczególnych zanieczyszczeń (KETA, KECS, KEW) stanowią iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu (PP), wielkości emisji danego zanieczyszczenia (WETA, WECS, WEW) dla danego pojazdu oraz określonego na podstawie załącznika nr 2 kosztu jednostkowego emisji zanieczyszczenia (KJETA, KJECS, KJEW) **[KETA, KECS, KEW = PP · WETA, WECS, WEW · KJETA, KJECS, KJEW]**.

Przebieg pojazdu wynosi **200 000 km (PP)**.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia koszty jednostkowe dla poszczególnych emisji wynoszą: **0,0169 zł/g** dla tlenku azotu (**KJETA**); **0,334 zł/g** dla cząstek stałych (**KJECS**); **0,00384 zł/g** dla węglowodorów (**KJEW**).

Przyjęte do celów niniejszego obliczenia wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń wynoszą: **0,05 g/km** dla tlenków azotu (**WETA**); **0,005 g/km** dla cząstek stałych (**WECS**); **0,1 g/km** dla węglowodorów (**WEW**).

Koszt emisji tlenków azotu (**KETA**) wynosi **169 zł** [KETA = 200 000 km (PP) · 0,05 g/km (WETA) · 0,0169 zł/g (KJETA)].

Koszt emisji cząstek stałych (**KECS**) wynosi **334 zł** [KECS = 200 000 km (PP) · 0,005 g/km (WECS) · 0,334 zł/g (KJETA)].

Koszt emisji węglowodorów (**KEW**) wynosi **76,80 zł** [KEW = 200 000 km (PP) · 0,1 g/km (WEW) · 0,00384 zł/g (KJEW)].

A zatem koszt emisji zanieczyszczeń (**KEZ**) wynosi **579,80 zł** [KEZ = 169 zł (KETA) + 334 zł (KECS) + 76,80 zł (KEW)]

3. OMÓWIENIE STOSOWANIA KRYTERIÓW OCENY OFERT W PRAKTYCE POSTĘPOWAŃ O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

3.1. Przedstawienie wyników konsultacji – wybór opinii instytucji branżowych dotyczących zasad stosowania pozacenowych kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego

Konsultacje z instytucjami branżowymi dotyczące doświadczeń i przemyśleń tych podmiotów jako biorących udział w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na temat kryteriów oceny ofert w tych postępowaniach potwierdziły, że problemem funkcjonowania zamówień publicznych w Polsce jest niemal wyłączne stosowanie przez zamawiających kryterium ceny jako jedynego kryterium oceny ofert bez względu na przedmiot zamówienia, a w szczególności jego charakter.

Aby uzyskać pożądany przedmiot zamówienia i odpowiedniej jakości oprócz warunków udziału w postępowaniu powinny być brane pod uwagę inne kryteria oceny ofert niż tylko cena[14].

Nagminne stosowanie przez zamawiających wyłącznie kryterium cenowego spowodowało wręcz w branży usług ochrony osób i mienia wyścig cenowy skutkujący obchodzeniem przez wykonawców prawa w zakresie umów zawieranych z pracownikami, unikaniem zobowiązań wobec ZUS i budżetu państwa[15].

Stosowanie ceny jako głównego kryterium oceny ofert, w ocenie niektórych naszych respondentów, ogranicza konkurencyjność i godzi w interes przedsiębiorców, ponieważ eliminuje z rynku oferty, które przy wyższej cenie wykorzystują nowocześniejsze technologie[16].

Problem stosowania kryteriów innych niż cena w zamówieniach publicznych, polega też na braku wiedzy w sposobie ich stosowania w świetle specyficznych rodzajów zamówień jak np. zamówienie na projektowanie i realizację robót budowlanych, tym bardziej, że żadnego z zastosowanych w odniesieniu do tego przedmiotu zamówienia kryteriów nie można zastosować w oderwaniu od pozostałych i bez uwzględnienia ich wzajemnego wpływu na siebie[17].

W przypadku wyrobów „wystandaryzowanych" trudno jest znaleźć inne niż cena kryteria oceny ofert. Natomiast, potrzeba dokonania optymalnego zakupu, z uwzględnieniem pozacenowych kryteriów oceny ofert stosowanych do oceny najlepszego spełniania przez oferowany produkt określonego wymagania zamawiającego może wystąpić przy specyficznych zamówieniach. Wówczas kryteria oceny ofert są dobierane indywidualnie do każdego postępowania. Stosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert oznacza, że zamawiający jest gotów zapłacić więcej w zamian za uzyskanie określonej cechy zamawianego dobra. Zamawiający może dodatkowo punktować to, co jest w jego mniemaniu istotne dla przedmiotu zamówienia, jakości, funkcjonalności czy wygody pracy[18].

---

[14] Stanowisko Izby Przemysłowo-Handlowej w Toruniu.

[15] Stanowisko Polskiej Izby Ochrony.

[16] Stanowisko Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce.

[17] Stanowisko Krajowej Rady Architektów RP.

[18] Stanowisko Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach.

Badając kwestię innych niż cena kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego nie można nie wspomnieć o potrzebie uważnego przyglądania się przez wykonawców sposobowi opisu zastosowanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego kryteriów oceny ofert w celu wyeliminowania w tym zakresie łamania prawa. Wprowadzanie innych niż cena kryteriów oceny ofert, jak wynika z doświadczeń organizacji branżowych, może posłużyć również nadużyciom, poprzez stworzenie pozornych ram konkurowania między wykonawcami a w praktyce, za sprawą zastosowania kryteriów trudno mierzalnych, podlegających subiektywnej ocenie komisji przetargowej, doprowadzić do zaprzeczenia tym zasadom. Stąd, nie powinno toczyć się postępowanie, w którym kryteria oceny ofert umożliwiają dokonywanie dowolnej oceny przez członków komisji przetargowej, z uwagi na brak ich rzetelnego opisu. Z drugiej strony, zostało również przedstawione stanowisko, że wybór oferty z zastosowaniem jako jedynego kryterium ceny często prowadzi do negatywnych konsekwencji natury ekonomicznej czy społecznej, gdyż wykonawca chcąc pozyskać kontrakt oferuje cenę nierealną, za którą nie można wykonać oczekiwanego przez zamawiającego zamówienia. W konsekwencji wykonawca w trakcie realizacji zamówienia stara się redukować koszty wszelkimi sposobami. „Redukcja" kosztów zazwyczaj zaczyna się od „oszczędności" na jakości materiałów, którymi wykonawca posługuje się przy realizacji zamówienia, co w przypadku robót budowlanych w skrajnych przypadkach może doprowadzić nawet do katastrofy budowlanej. Następnie „redukcje" dotykają niepłacenia podwykonawcom za świadczone przez nich dostawy i usługi, omijaniem przepisów prawa pracy i podatkowego[19].

Stosowanie jedynego kryterium ceny, zgodnie z doświadczeniami niektórych podmiotów, również może prowadzić do nieuczciwej gry w postępowaniach przetargowych, w których występują nieuczciwe firmy, nie dysponujące wykonawstwem, kadrą techniczną i sprzętem[20].

Stosowanie kryterium najniższej ceny jest szczególnie niekorzystne w tzw. zamówieniach intelektualnych, których prawidłowa realizacja zależy od poziomu kwalifikacji wybranego wykonawcy, a przy zastosowaniu jako jedynego kryterium ceny realizatorem zamówienia zostaje zazwyczaj wykonawca o nie najwyższych kwalifikacjach, który ma potem problemy ze zrealizowaniem zamówienia na odpowiednim poziomie jakościowym. Stąd rekomendacja dla wykorzystywania przez zamawiających możliwości, jakie stwarzają przepisy prawa i uwzględniania w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego innych niż cena kryteriów oceny ofert, gdyż generalnie ma to znaczenie dla efektywnego, ekonomicznego systemu zamówień i zapewnienia wysokiej jakości zakupów. Kryteria oceny ofert, którymi zamawiający będzie posługiwał się przy wyborze oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego muszą być ściśle powiązane z opisem przedmiotu zamówienia, ale równocześnie także z postanowieniami umowy np. w zakresie kar umownych. Stąd też zamawiający nie może przyjąć jako kryterium np. odległości siedziby wykonawcy od miejsca realizacji zamówienia (por. wyrok ETS z dnia 27.10.2005 r., C-234/03,w sprawie CONTSE)[21].

Odnosząc się do postępowań prowadzonych na potrzeby kopalń zauważono, że tylko w nielicznych w tej branży specyficznych zamówieniach może wystąpić sytuacja szczególnej potrzeby dokonania optymalnego zakupu z uwzględnieniem innych niż cena kryteriów oceny ofert w odniesieniu do najlepszego spełniania przez oferowany produkt określonego wymagania zamawiającego, gdyż w większości przypadków precyzyjny opis przedmiotu zamówie-

---

[19] Stanowisko Polskiego Związku Pracodawców Budownictwa.

[20] Stanowisko Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Drogownictwa w Krakowie.

[21] Stanowisko Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

nia, wymagań i oczekiwań zamawiającego wobec produktu powinien dać gwarancję zakupu takiego produktu, o jaki chodziło.[22]

Niektóre z podmiotów branżowych postulują stosowanie przy realizacji robót budowlanych jako jedynego kryterium ceny, jednak z możliwością doboru także innych kryteriów w zależności od zapotrzebowania zamawiającego.[23]

Opis kryterium stosowanego przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, zgodnie ze stanowiskiem podmiotów branżowych biorących udział w postępowaniach jako wykonawcy, powinien być maksymalnie szczegółowy, jednoznaczny i pełny, gdyż ma on wpływ na sposób mierzenia stopnia spełniania przez ofertę preferencji zamawiającego wyrażonej w postaci danego kryterium. Stąd, zamawiający powinien informować o systemie punktacji, jaki zostanie przyjęty do oceny ofert podając liczbę punktów, jaką można osiągnąć w każdym z kryteriów (i podkryteriów – jeśli są stosowane) oraz o sposobie, w jaki będą one przydzielane. W przypadku, gdy oceniana jest oferta w kryterium w postaci liczbowej tj. cena czy termin realizacji, liczba punktów zdobytych przez ofertę w ramach kryterium musi by wynikiem podstawienia danych z ofert do wzoru. Natomiast, w przypadku kryteriów niemierzalnych dla wykonawcy niezbędne jest uzyskanie na tyle precyzyjnych informacji, że będzie w stanie wybrać spośród różnych dostępnych mu produktów i technologii te, które mają największe szanse na wybór. W tym wypadku opis sposobu dokonywania oceny ofert w ramach kryterium powinien być na tyle precyzyjny, by umożliwił merytoryczne rozstrzygnięcie ewentualnego sporu na temat „wyższości" jednej oferty nad drugą. Najczęściej stosowanym sposobem oceny ofert jest porównanie z ofertą najkorzystniejszą z punktu widzenia danego kryterium, która uzyskuje w ramach tego kryterium maksymalną liczbę punktów możliwych do uzyskania. Punkty uzyskiwane przez pozostałe oferty mają odpowiednio mniejsze wartości.[24]

Obok kryteriów wymiernych jak np. cena, okres gwarancji, ilość zużywanej energii w ramach których mają zastosowanie wyłącznie formuły matematyczne, istnieją kryteria niewymierne stosowane zazwyczaj przy tzw. zamówieniach intelektualnych, jak np. właściwości estetyczne, właściwości funkcjonalne. Na potrzeby takich kryteriów zamawiający dokonuje kwantyfikacji polegającej na stopniowaniu zakresu spełnienia przez ofertę preferencji zamawiającego wyrażonej w postaci danego kryterium. W tej sytuacji każdy ze stopni w ramach kryterium (lub podkryterium) należy opisać za pomocą wyrazów wartościujących i nadać mu określoną wartość punktową. Podkryteria, zawężając merytoryczny zakres oceny w ramach poszczególnych kryteriów, ułatwiają ocenę i dają szansę na jej większe zobiektywizowanie. W przypadku kryteriów niewymiernych, jeżeli ocenę punktową wykonują poszczególni członkowie komisji przetargowej, za każde podkryterium a następnie kryterium oceny ofert przyznawane są punkty poprzez wyliczenie średniej arytmetycznej z punktów wszystkich członków komisji przetargowej w ramach danego podkryterium a następnie kryterium oceny ofert. Ocena oferty także w przypadku takich kryteriów dokonywana jest poprzez przemnożenie uzyskanej przez ofertę liczby punktów przez wagę przypisaną podkryterium lub kryterium oceny ofert z zastosowaniem reguły matematycznej[25].

---

22 Stanowisko Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej.

23 Stanowisko Ogólnopolskiej Izby Drogownictwa.

24 Stanowisko Izby Przemysłowo-Handlowej w Toruniu.

25 Stanowisko Izby Projektowania Budowlanego w Warszawie.

Oferty uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na prace projektowe nie mogą być kwalifikowane na podstawie tych samych kryteriów, co kryteria przeznaczone dla realizacji innych rodzajów usług i dostaw.[26]

W odniesieniu do stosowania kryteriów właściwych dla prac projektowych w odniesieniu do robót budowlanych zostało przedstawione stanowisko, iż pozacenowe kryteria oceny ofert dla projektowania (kryteria urbanistyczne, architektoniczne, funkcjonalności, ekologiczne oraz ekonomiczne) mogłyby mieć zastosowanie również do oceny ofert na roboty budowlane z projektowaniem włącznie (np. „Żółty FIDIC" oraz projekty zamówień „pod klucz").[27]

W szczególności, w odniesieniu do prac urbanistycznych zwrócono uwagę, iż są to różnego rodzaju opracowania – regionalne i lokalne (miejscowe) – sporządzane w głównej mierze dla samorządów lokalnych, dla których planowanie przestrzenne w skali miast i gmin jest zadaniem własnym. Proces projektowania urbanistycznego oraz zawartość (treść) opracowania planistycznego są wprawdzie regulowane obowiązującymi przepisami i podlegają uzgodnieniom z zamawiającym w trakcie opracowywania, ale proces projektowania ma także charakter twórczy, gdyż przepisy i wymagania nie gwarantują uzyskania najkorzystniejszego możliwego rozwiązania projektowego. Przeważająca liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i ich zmian jest opracowywana przez biura projektów, których wybór jest następstwem postępowań przetargowych. Przy zamawianiu planów zagospodarowania przestrzennego najczęściej stosowane jest jako jedyne kryterium ceny, czego konsekwencją jest wybór oferenta, który albo nie zdaje sobie sprawy z konieczności rzetelnego rozpoznania istniejącego stanu zagospodarowania, przeprowadzenia studiów i analiz opracowania wariantów zagospodarowania, albo świadomie, już na etapie przetargu, zakłada uproszczony tryb prac, najczęściej negatywnie odbijający się na jakości planów.[28]

Analizując możliwości stosowania, w przypadku postępowań dotyczących opracowań urbanistycznych, również innych niż cenowe kryteriów oceny ofert w stosunku do zamówień z zakresu projektowania urbanistycznego podniesiono, również z uwagi na specyfikę tych opracowań mających charakter pracy twórczej, trudność w stosowaniu kryteriów przedmiotowych do udzielania takich zamówień. W sytuacji, gdy podstawowe merytoryczne i formalne wymagania w stosunku do przedmiotu zamówienia są określone w przepisach prawa, w specyfikacji istotnych warunków zamówienia byłoby wprawdzie możliwe określenie kryteriów np. wysokiej jakości rozwiązań funkcjonalnych, środowiskowych czy ich efektywności ekonomicznej oraz ich znaczenia w ocenie zbiorczej, ale jednak w składanych ofertach nie byłoby możliwe zaoferowanie niczego innego niż uroczyste obietnice, że opracowanie spełni te wymagania na najwyższym poziomie. Kryteria przedmiotowe odnoszące się do cech projektu dałyby się zastosować jedynie w przypadkach, gdy treścią ofert byłby propozycje koncepcji (pomysłu) rozwiązania projektowego. Takie rozwiązanie byłoby możliwe w ramach postępowania konkursowego. Jest to rozwiązanie możliwe w przypadku projektów architektonicznych, ale nie w przypadku opracowań urbanistycznych, w których rozwiązania projektowe nie powstają jako pomysły, ale są rezultatem czasochłonnych i kosztownych analiz i studiów.[29]

---

[26] Stanowisko Izby Architektów – Krajowej Rady Izby Architektów RP.

[27] Stanowisko Polskiego Związku Pracodawców Budownictwa.

[28] Stanowisko Krajowej Izby Urbanistów w Warszawie.

[29] Stanowisko Południowej Okręgowej Izby Urbanistów w Katowicach.

3.2. Wnioski dotyczące stosowania innych niż cena kryteriów oceny ofert z uwzględnieniem doświadczeń organizacji branżowych

Zastosowanie kryterium cenowego jako jedynego kryterium wyboru oferty najkorzystniejszej jest dozwolone prawem i jest również najprostsze dla zamawiającego. Stąd, zamawiający na ogół preferują ten sposób wyboru oferty najkorzystniejszej, mimo, że nie w każdych warunkach jest on dla nich rzeczywiście korzystny.

Należy podkreślić, że jest możliwe przeprowadzenie postępowania, w którym opis przedmiotu zamówienia będzie na tyle precyzyjny, że decyzja o wyborze wykonawcy zamówienia będzie mogła być podjęta z korzyścią dla zamawiającego wyłącznie w oparciu o cenę oferty. Z reguły dzieje się tak w postępowaniach, których zastosowanie mają normy i standardy precyzujące przedmiot zamówienia na tyle, by zamawiający ustalając jednoznacznie oczekiwany sposób świadczenia miał pewność co do świadczenia, które uzyska, a jedynym przedmiotem jego zainteresowania w procedurze konkurencyjnej będzie cena, za którą będzie mógł to świadczenie uzyskać. Zastosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert nie znajduje zatem uzasadnienia przy udzielaniu zamówień na dobra standardowe lub takie, co do których zamawiający jest w stanie zarówno precyzyjnie sformułować oczekiwania co do przedmiotu i sposobu świadczenia, jak również przewidzieć jakie świadczenie czy produkty otrzyma w następstwie realizacji umowy bez naruszania przy tym zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania oraz zasad dotyczących opisu przedmiotu zamówienia. Tam, gdzie jest możliwy precyzyjny opis zamawianych dóbr, ale uwzględniający wskazane wyżej zasady oraz jednoznaczne określenie sposobu świadczenia, a jakość świadczenia wynika ze standardu, nie ma potrzeby stosowania innych niż cena kryteriów oceny ofert.

W innych sytuacjach niż wskazane wyżej, przy stosowaniu wyłącznie kryterium cenowego tam gdzie nie ma możliwości posłużenia się standardami i normami, bądź precyzyjnymi określeniami służącymi opisowi przedmiotu zamówienia, zamawiający musi liczyć się w następstwie udzielonego zamówienia z uzyskaniem dóbr, które będą odpowiadać postawionym przez niego wymaganiom jedynie w minimalnym, niezbędnym dla ustalenia zgodności zakresie. Jeżeli zaś do tego opis przedmiotu zamówienia jest nieprzemyślany czy też zawiera niedokładności, zamawiający może uzyskać świadczenie, które mimo formalnej zgodności oferty z wymaganiami określonymi specyfikacji, w żaden sposób nie spełnia jego oczekiwań albo spełnia je w taki sposób, że generuje to kolejne koszty związane z koniecznością nabycia dodatkowych świadczeń, a zatem stanowi inwestycję nieopłacalną.

Przygotowanie zestawu kryteriów oceny ofert dla konkretnego postępowania wymaga wprawdzie od zamawiającego dodatkowego nakładu pracy, ale poprzez konieczność przemyślenia i sprecyzowania tych cech nabywanych dóbr, które szczególnie zamawiającego interesują, oraz ustalenia jakie potrzeby będą zaspokajane przez zamówienie powoduje jednocześnie lepsze przygotowanie opisu przedmiotu zamówienia. Można zatem twierdzić, że rzetelna praca wykonana w ramach przygotowania i wdrożenia innych niż cena kryteriów oceny ofert do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego będzie przyczyniać się do racjonalizacji dokonywanych wydatków w związku z udzielanym zamówieniem.

Obok przemyślanego opisu przedmiotu zamówienia inne niż cena kryteria oceny ofert mogą stanowić narzędzie służące racjonalnemu wydatkowaniu pieniędzy poprzez zawieranie w następstwie przeprowadzenia procedury zamówienia publicznego korzystnych kontraktów. Należy jednak pamiętać, że kryteria oceny ofert nie mogą służyć zastąpieniu lub rozszerzeniu opisu przedmiotu zamówienia, ale stanowią rodzaj wsparcia dla tego opisu poprzez ustalenie obszarów szczególnego zainteresowania zamawiającego w ramach opisanego przedmiotu zamówienia, dając jednocześnie wykonawcy informację, w jakim obszarze ofertowym będzie dopuszczona konkurencja rozwiązań lub produktów.

Zastosowanie określonych kryteriów oceny skutkuje koniecznością podania przez wykonawców także odpowiednich informacji o oferowanych dobrach, co oznacza czasem konieczność uszczegółowienia ofert w tych zakresach, które będą podlegały ocenie w ramach kryteriów oceny. Powstanie tym samym konieczność wskazania przez zamawiającego wykonawcom w ramach opisu kryterium, jakie aspekty w ofercie będą oceniane oraz ewentualnie jakie dokumenty będą brane pod uwagę jako podstawa oceny, lub inaczej – jakie informacje zawarte w ofercie będą służyły za podstawę dokonywanej oceny. Wskazanie przez zamawiającego jaki rodzaj dokumentów i konkretnie jakie dane zawarte w ofertach będą stanowiły przedmiot jego zainteresowania przy stosowaniu wybranego kryterium oceny ofert jest warunkiem koniecznym poprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Należy zwrócić uwagę, że w ogłoszeniu o zamówieniu wymieniane są tylko z nazwy kryteria oceny ofert oraz ich wagi, natomiast szczegółowy opis tych kryteriów oraz sposobu oceny ofert z ich zastosowaniem jest elementem specyfikacji istotnych warunków zamówienia. To właśnie opis tego w jaki sposób i co zamawiający będzie punktował w ramach oceny ofert jest decydujący dla przeprowadzenia badania i skutecznej oceny ofert, z zastosowaniem wybranych kryteriów. Szczególnego znaczenia nabiera poprawność powyższego opisu przy zastosowaniu kryteriów takich jak: jakość, funkcjonalność, estetyka itp. Dla wykonawców dokładny opis kryteriów, którymi zamawiający będzie kierował się przy ocenie poszczególnych elementów ofert ma istotne znaczenie dla celów przygotowania ofert, gdyż pomaga uczynić je bardziej konkurencyjnymi w zakresie odpowiadającym szczególnym zainteresowaniom zamawiającego. Opis ten powinien dawać odpowiedź na pytanie: jak zamawiający będzie oceniał – na jakiej podstawie, i czym będzie się kierował przy ocenie poszczególnych elementów zamówienia. Stąd też niezwykle istotne jest by opis kryteriów był w miarę możliwości jednoznaczny i wyczerpujący, z podaniem jak będzie dokonywana ocena i za co będą przyznawane punkty. Opis ten powinien służyć zachowaniu przejrzystości i obiektywnemu charakterowi oceny. W praktyce oznacza to podanie wykonawcom informacji o kryterium i jego zastosowaniu w taki sposób, że wszyscy zapoznający się z nimi wykonawcy przy zachowaniu zwykłej w takich stosunkach staranności będą w stanie zinterpretować je w taki sam sposób, zaś zamawiający będzie zobowiązany do przestrzegania i stosowania zasad dotyczących kryterium w taki sam, jednolity sposób w stosunku do wszystkich wykonawców. Należy podkreślić, że wspomniana wyżej potrzeba stosowania precyzyjnego opisu kryterium oceny ofert, w miarę możliwości skonkretyzowanego, dotyczyć powinna także podkryteriów, jeżeli będą one zastosowane w ramach poszczególnych kryteriów oceny ofert, na takich samych zasadach jakie mają zastosowanie do kryteriów głównych.

W ramach kontroli przeprowadzanej przez Prezesa Urzędu zostały stwierdzone naruszenia w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiotem zamówienia była tzw. realizacja „pod klucz" obejmująca projektowanie, dostawy i budowę parku wiatrowego. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamawiający wskazał, że jedno z kryteriów oceny ofert – zastosowane rozwiązania techniczne – warunki umowy serwisowej (zakres) będzie oceniane „na podstawie oceny eksperckiej". W opisie ww. kryterium zamawiający nie wskazał, wg jakich zasad wytypowany ekspert będzie dokonywał oceny oferty w ramach tego kryterium. Należy zauważyć, że choć zamawiający może określić własny katalog kryteriów oceny ofert, to jednak kryteria te nie mogą być dowolne i uznaniowe, ani też dawać zamawiającemu nieograniczonej swobody arbitralnego wyboru oferty. Ocena ofert musi być dokonana w sposób obiektywny, tak by zapewnić wybór oferty zgodnie z zasadą równego traktowania oferentów i z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji. Poddanie przez zamawiającego jednego z kryteriów oceny ofert dowolnej ocenie eksperta, bez szczegółowego wskazania sposobu, w jaki sposób ocena ta będzie dokonywana, stanowi naruszenie art. 7 ust. 1 ustawy.

Nie powinny zatem mieć miejsca sytuacje, w których zamawiający dokonuje opisu kryteriów oceny ofert w sposób ogólny, bez sprecyzowania za co konkretnie będzie przyznawał i ile punktów (brak możliwości wskazania czasem szczegółowej punktacji w ramach takich kryteriów jak np. estetyka nie oznacza zwolnienia zamawiającego ze wskazania w opisie tego kryterium na co będzie zwracana szczególna uwaga przy ocenie ofert), a w ramach opisu kryteriów oceny ofert stawia w istocie dodatkowe wymagania odnoszące się do przedmiotu zamówienia lub wymaga dostarczenia nowych, nie objętych opisem przedmiotu zamówienia elementów takich jak: opracowania, plany, rysunki czy koncepcje, bez wyraźnego określenia jak będzie dokonywał na ich podstawie oceny. Taka praktyka prowadzić może nawet do konieczności unieważnienia postępowania z powodu uzyskania przez zamawiającego ofert nieporównywalnych, jeżeli opis przedmiotu zamówienia oraz opis kryteriów oceny ofert będą niespójne i będą dawały podstawę do różnych interpretacji oczekiwań zamawiającego przez wykonawców.

W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zostało stwierdzone naruszenie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie opisu kryteriów oceny ofert. Przedmiotem zamówienia było zakwaterowanie i wyżywienie cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w RP. Zamawiający ustalił jako jedno z kryteriów oceny ofert o wadze 30% – warunki lokalowe. Zapis w SIWZ brzmiał: „Członkowie Komisji Przetargowej przeprowadzą wizję lokalną w poszczególnych ośrodkach i na tej podstawie dokonają oceny w ww. kryterium. Ocena indywidualna ww. kryterium nastąpi przez przyznanie, przez każdego z członków komisji od 1–20 punktów." Tymczasem, w celu prawidłowego dokonania wyboru oferty najkorzystniejszej, w myśl art. 36 ust. 1 pkt 13 Zamawiający musi przedstawić w specyfikacji informację o sposobie oceny ofert, tzn. opisać sposób mierzenia stopnia spełniania przez ofertę preferencji zamawiającego wyrażonej w postaci tegoż kryterium. W omawianym postępowaniu kryterium oceny ofert – warunki lokalowe o wadze 30% – nie zostało opisane precyzyjnie w sposób, który gwarantowałby prawidłową ocenę ofert. A zatem, zamawiający naruszył art. 36 ust. 1 pkt 13 oraz art. 91 ust. 2 ustawy Pzp.

Dobór innych niż cena kryteriów oceny ofert będzie zawsze uzależniony od konkretnych warunków udzielenia zamówienia (np. jego specjalistycznego charakteru, elementów składowych, maksymalnego czasu przeznaczonego na realizację) i sytuacji zamawiającego (ciążących na nim zobowiązań, posiadanych lub spodziewanych środków finansowych przeznaczonych na realizację kontraktu, posiadania fachowych kadr lub możliwości wynajęcia specjalistów do oceny zaawansowanych technologicznie rozwiązań).

W wyroku z dnia 3.04.2009 r. (sygn. akt: KIO/UZP 368/09) Krajowa Izba Odwoławcza wskazała, iż kształtowanie poszczególnych kryteriów oceny ofert nie jest działaniem dowolnym, a ich kształt musi mieć swoje uzasadnienie w istniejących potrzebach jednostki zamawiającej. Zamawiający uprawniony jest do prowadzenia postępowania (w tym ustalania kryteriów oceny ofert), w wyniku którego nabędzie najbardziej użyteczny z jego punktu widzenia przedmiot, przy czym ocena tej użyteczności zawsze będzie miała charakter subiektywny, bo odnoszony do sytuacji i potrzeb konkretnego podmiotu.

Jeżeli przedmiot zamówienia jest technologicznie skomplikowany, innowacyjny, bądź o skomplikowanej strukturze prawnofinansowej, zamawiający powinien zapewnić dokonywanie oceny ofert przez osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie w tym zakresie, w tym przez ekspertów pozyskanych z zewnątrz, a także przez osoby mające być użytkownikami zamawianych dóbr w przyszłości (stosującymi je w ramach organizacji zamawiającego).

Należy podkreślić, że zamawiający nie może stosować innych reguł dotyczących oceny ofert wobec różnych wykonawców, stąd konieczna jest maksymalna przejrzystość przy uwzględnianiu określonych elementów ofert jako podstaw wyboru oferty najkorzystniejszej przez każdego członka komisji przetargowej.

Jeżeli zamawiający, stosując inne niż cena kryteria oceny ofert, dopuszcza składanie ofert wariantowych obok określenia w opisie przedmiotu zamówienia pożądanych funkcjonalności do osiągnięcia przez oferty wariantowe, opis kryteriów oceny ofert powinien zawierać bardzo wyraźne wskazanie na te cechy zamówienia, które każda z ofert wariantowych powinna spełniać, i jednocześnie wyraźnie wskazywać które elementy ofert wariantowych będą podlegały ocenie i w jaki sposób. Brak wyraźnego i precyzyjnego ustalenia czym zamawiający będzie kierował się przy ocenie oferty wariantowej a także wskazania w jaki sposób ta jego ocena będzie dokonywana, może prowadzić nawet do unieważnienia postępowania, jeżeli sposób oceny będzie umożliwiał dowolność interpretacji zakresu i sposobu oceny ofert. Wymaga przy tym podkreślenia, że każdy z wykonawców biorących udział w postępowaniu może złożyć tylko jedną ofertę wariantową w stosunku do rozwiązania zaproponowanego przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia tj. ofertę proponującą w miejsce rozwiązania wskazanego w specyfikacji odmienny wariant tego rozwiązania.

Mając na względzie powyższe uwagi można stwierdzić, że każda z metod oceny ofert: z zastosowaniem jako jedynego kryterium cenowego bądź z zastosowaniem różnych kryteriów oceny ofert wraz z ceną, może być brana przez zamawiającego pod uwagę przy przygotowania o udzielenie zamówienia publicznego. Zastosowanie jednej z nich musi być zawsze poprzedzone analizą potrzeb w kontekście przedmiotu zamówienia:

METODA OCENY OFERT	ZA	PRZECIW
Stosowanie jako jedynego kryterium ceny	Szybkość Łatwość stosowania Bezpieczeństwo Skuteczne pozyskiwanie dóbr o ustalonych standardach jakościowych Niski koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania Możliwość zastosowania trybu zapytanie o cenę i licytacja elektroniczna w postępowaniach poniżej progów unijnych	Brak możliwości premiowania pożądanych przez zamawiającego cech przedmiotu zamówienia, w tym jakości Brak możliwości złożenia ofert wariantowych Brak możliwości zastosowania trybu dialogu konkurencyjnego Niebezpieczeństwo nabycia dóbr drogich w użytkowaniu, przestarzałych technologicznie, generujących zwiększone koszty eksploatacyjne
Stosowanie obok ceny kryteriów pozacenowych	Dopasowanie wyboru oferty do określonych potrzeb zamawiającego Lepsze przygotowanie opisu przedmiotu zamówienia związane z koniecznością przemyślenia jego istotnych cech związanych z istniejącym zapotrzebowaniem Możliwość premiowania pożądanych przez zamawiającego cech przedmiotu zamówienia, w tym jakości i innowacyjności rozwiązań Możliwość dopuszczenia składania ofert wariantowych Możliwość zastosowania trybu dialogu konkurencyjnego Racjonalizacja wydatków	Zwiększony nakład pracy związany z przygotowaniem do postępowania Wyższy koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania (np. wykonanie ekspertyz w celu opisania przedmiotu zamówienia i ustalenia kryteriów oceny ofert, zatrudnienie specjalistów dla oceny rozwiązań proponowanych w ofertach) Bardziej skomplikowana i dłuższa procedura oceny ofert Zagrożenie postępowania o udzielenie zamówienia niepoprawnym określeniem kryteriów oceny ofert i kwestionowaniem ich przez wykonawców

W skrócie:

- **ustalenie czy optymalnym rozwiązaniem jest kryterium cenowe jako jedyne, czy jest uzasadnienie dla zastosowania także innych kryteriów oceny ofert musi wynikać z analizy charakteru zamówienia oraz celów, które mają być osiągnięte poprzez realizację tego zamówienia;**
- **inne niż cena kryteria oceny ofert muszą być stosowane w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego: prowadzonych w trybie dialogu konkurencyjnego; takich, w których dopuszcza się składanie ofert wariantowych; oraz takich, których przedmiot dotyczy działalności twórczej lub naukowej przy braku możliwości dokonania jednoznacznego i wyczerpującego opisu tego przedmiotu;**
- **zastosowane w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego kryteria oceny ofert muszą odnosić się do opisanego przez zamawiającego przedmiotu zamówienia;**
- **kryteria powinny być dokładnie opisane; nie jest wystarczające wskazanie nazwy kryterium, ale konieczne jest z reguły określenie w jaki sposób zamawiający będzie dokonywał ceny w ramach tego kryterium; jednocześnie powinien być podany do wiadomości wykonawców sposób oceny ofert na podstawie danego kryterium czyli w miarę możliwości konkretnie za co zamawiający będzie przyznawał punkty i w jakiej wysokości;**
- **w stosunku do każdego z zastosowanych kryteriów stopniowalnych musi istnieć zasada pozwalająca w sposób obiektywny wyrazić stopniowalną ocenę dokonywaną w ramach kryteriów punktowo;**
- **kryterium musi być opisane tak, aby wykonawca biorący udział w postępowaniu wiedział nie tylko jaką wagę zamawiający przypisuje danemu kryterium, ale także za co konkretnie będzie on przyznawał w ramach tego kryterium punkty; konkretnym cechom nabywanego dobra powinny być przypisane konkretne wartości punktowe, zaś w przypadku kryteriów niewymiernych, np. estetyki wykonania, powinny być podane w opisie kryterium cechy oferty, które będą przedmiotem zainteresowania zamawiającego w ramach tego kryterium;**
- **w ramach opisu każdego kryterium oceny ofert powinna znaleźć się informacja dla wykonawcy skąd zamawiający będzie czerpał dane niezbędne przy dokonywaniu oceny w ramach kryterium, a zatem powinna znaleźć się informacja o dokumentach bądź szczególnych elementach oferty, które będą brane pod uwagę w tym aspekcie.**

4. OBLICZANIE KRYTERIÓW OCENY OFERT Z ZASTOSOWANIEM WZORÓW MATEMATYCZNYCH

Kryteria, które są kwantyfikowane matematycznie czyli stopniowane i mierzalne w wartościach liczbowych (np.: cena, termin wykonania, okres gwarancji) mogą być obliczane z wykorzystaniem wzorów matematycznych. Najczęściej stosowanym wzorem, głównie przy obliczaniu punktacji w kryterium ceny, jest wzór nr I. Wzory nr II i III są stosowane znacznie rzadziej, bowiem przy zastosowaniu tych wzorów oferta najmniej korzystna w danym kryterium otrzymuje „0" punktów[30]. Zdecydowanie zatem maleją szanse na zdobycie największej

[30] Wzory te proponowane są do wykorzystania w aukcji elektronicznej prowadzonej na Platformie Aukcji Elektronicznych UZP, więcej na ten temat w publikacji „Aukcja elektroniczna – Praktyczny poradnik dla użytkowników Platformy Aukcji Elektronicznych UZP" M. Szymczak.

ilości punktów i w konsekwencji wygrania postępowania wykonawcy, który w jednym z kryteriów zaoferował najmniej korzystną ofertę.

Wzory z oznaczeniem „mniej lepiej" należy stosować gdy zamawiający dąży do uzyskania wartości możliwie najniższych, wykonawcy wyższą punktację otrzymują za wartości niższe od konkurentów.

Wzory z oznaczeniem „więcej lepiej" należy stosować gdy zamawiający zainteresowany jest uzyskaniem wyższej wartości, wykonawcy otrzymują więcej punktów za zaoferowanie wyższych wartości niż konkurenci.

WZÓR I/mniej lepiej

$$P_{obliczana} = (X_{min} \div X_{obliczana}) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

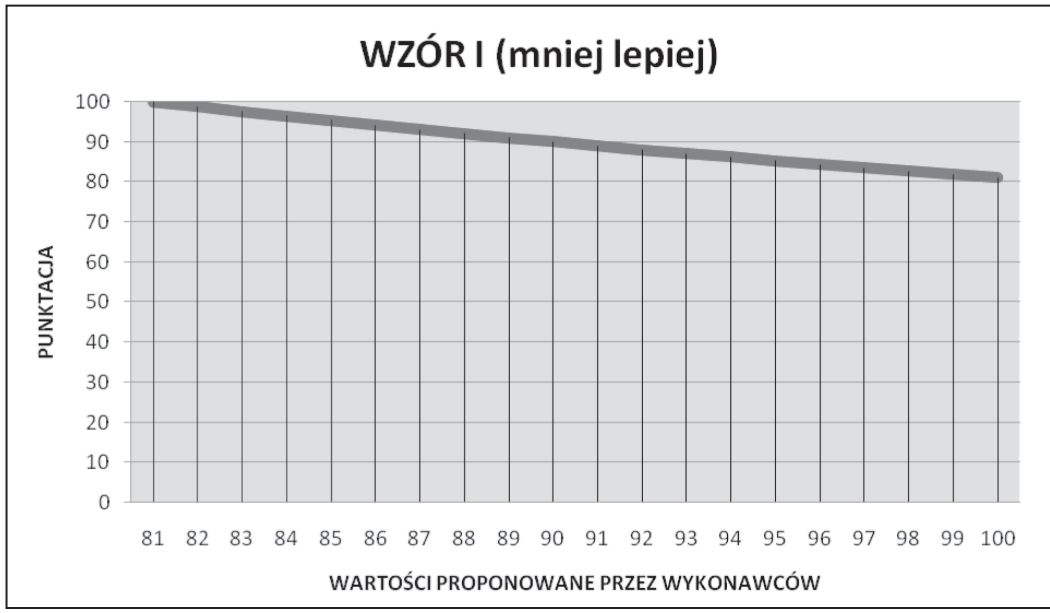
X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja oferty jest zgodna z wyliczeniami na podstawie wzoru.

$P_{obliczana} = (X_{min} \div X_{obliczana}) \cdot W_{max}$

WZÓR I/więcej lepiej

$$P_{obliczana} = (X_{obliczana} \div X_{max}) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

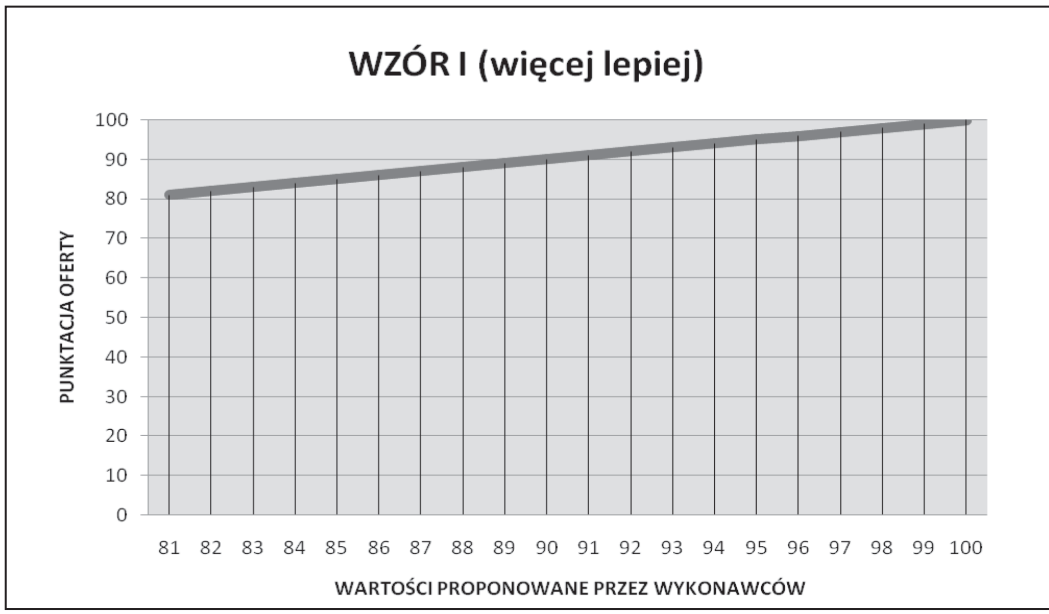
X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja oferty jest zgodna z wyliczeniami na podstawie wzoru.

$P_{obliczana} = (X_{obliczana} \div X_{max}) \cdot W_{max}$

WZÓR II (LOGARYTMICZNY)

Punkty z zastosowaniem wzoru logarytmicznego przyznaje się wykonawcom innym niż tym, którzy zaproponowali najbardziej oraz najmniej korzystną ofertę w ramach tego kryterium.

Wybierając ten wzór zamawiający powinien wskazać, iż:

- wykonawca, który zaoferował najkorzystniejszą wartość lub wartość równą najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów w danym kryterium,
- wykonawca, który zaoferował najmniej korzystną wartość lub wartość równą najmniej korzystnej – otrzymuje 0 pkt,
- w przypadku, gdy wszyscy wykonawcy zaproponowali jednakową wartość, wszyscy otrzymują maksymalną liczbę punktów w danym kryterium,

- pozostali wykonawcy (tj. wykonawcy, którzy zaproponowali wartość pośrednią, pomiędzy wartością najkorzystniejszą a najmniej korzystną), otrzymują liczbę punktów obliczoną wg wzoru[31]:

  1) w przypadku zastosowania wzoru logarytmicznego, charakter mniej lepiej:

$$P_{obliczana} = \left(\frac{\ln (1 + (X_{max} - X_{obliczana}))}{\ln (1 + (X_{max} - X_{min}))}\right) \cdot W_{max}$$

  2) w przypadku zastosowania wzoru logarytmicznego, charakter więcej lepiej:

$$P_{obliczana} = \left(\frac{\ln (1 + (X_{obliczana} - X_{min}))}{\ln (1 + (X_{max} - X_{min}))}\right) \cdot W_{max}$$

WZÓR II (LOGARYTMICZNY)/mniej lepiej

$$P_{obliczana} = \left(\frac{\ln (1 + (X_{max} - X_{obliczana}))}{\ln (1+(X_{max} - X_{min}))}\right) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

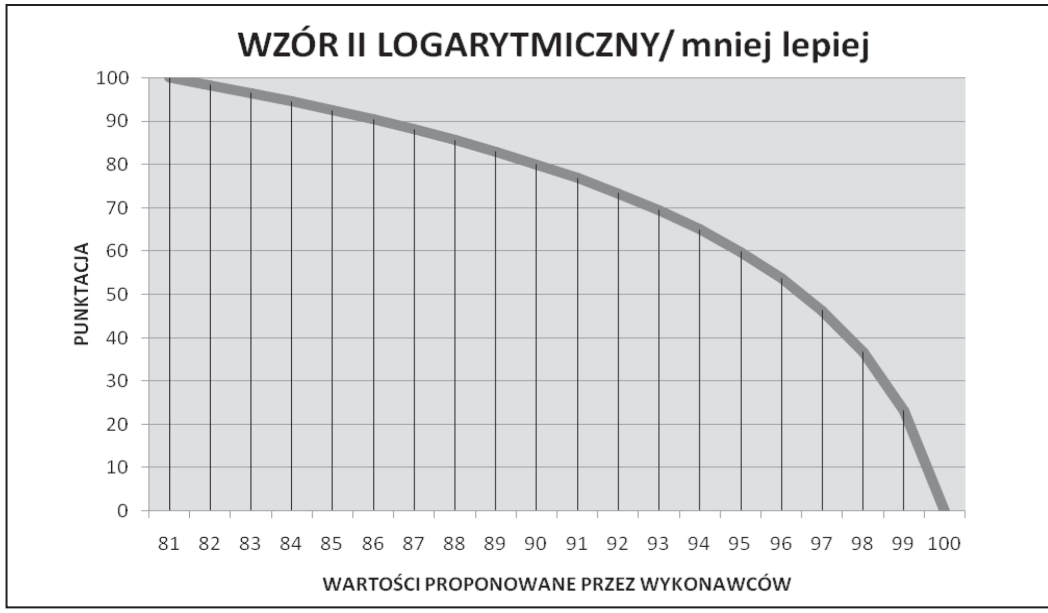
W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja obliczana wg. wskazanego powyżej wzoru.

[31] Zob. M. Szymczak „Aukcja elektroniczna – Praktyczny poradnik dla użytkowników Platformy Aukcji Elektronicznych UZP".

WZÓR II (LOGARYTMICZNY)/więcej lepiej

$$P_{obliczana} = \left(\frac{\ln (1 + (X_{obliczana} - X_{min}))}{\ln (1 + (X_{max} - X_{min}))}\right) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

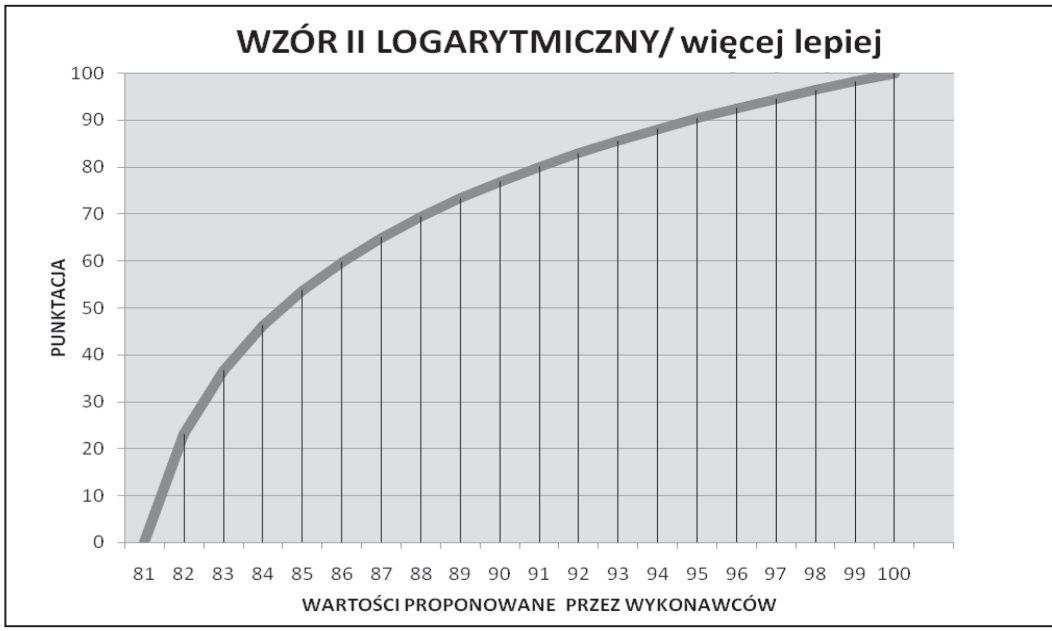
W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja obliczana wg. wskazanego powyżej wzoru.

WZÓR III

Punkty z zastosowaniem wzoru nr III (podobnie jak przy zastosowaniu wzoru logarytmicznego) przyznaje się wykonawcom innym niż tym, którzy zaproponowali najbardziej oraz najmniej korzystną ofertę w ramach tego kryterium.

Wybierając ten wzór zamawiający powinien wskazać, iż:

- wykonawca, który zaoferował najkorzystniejszą wartość lub wartość równą najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów w danym kryterium,
- wykonawca, który zaoferował najmniej korzystną wartość lub wartość równą najmniej korzystnej – otrzymuje 0 pkt,
- w przypadku, gdy wszyscy wykonawcy zaproponowali jednakową wartość, wszyscy otrzymują maksymalną liczbę punktów w danym kryterium,

- pozostali wykonawcy (tj. wykonawcy, którzy zaproponowali wartość pośrednią, pomiędzy wartością najkorzystniejszą a najmniej korzystną), otrzymują liczbę punktów obliczoną wg wzoru:
  1) w przypadku zastosowania wzoru nr III, charakter mniej lepiej:

$$P_{obliczana} = \left(\frac{(X_{max} - X_{obliczana})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

  2) w przypadku zastosowania wzoru nr III, charakter więcej lepiej:

$$P_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

WZÓR III/mniej lepiej

$$P_{obliczana} = \left(\frac{(X_{max} - X_{obliczana})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

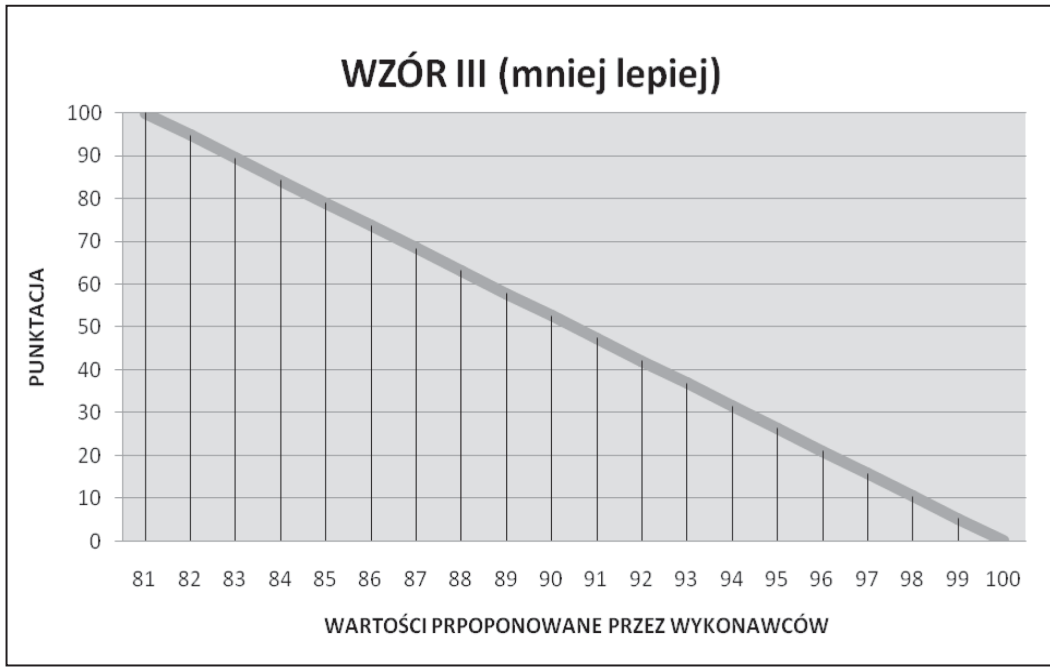
W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja obliczana wg. powyższego wzoru.

WZÓR III/więcej lepiej

$$P_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

$P_{obliczana}$ – punktacja, którą należy wyznaczyć

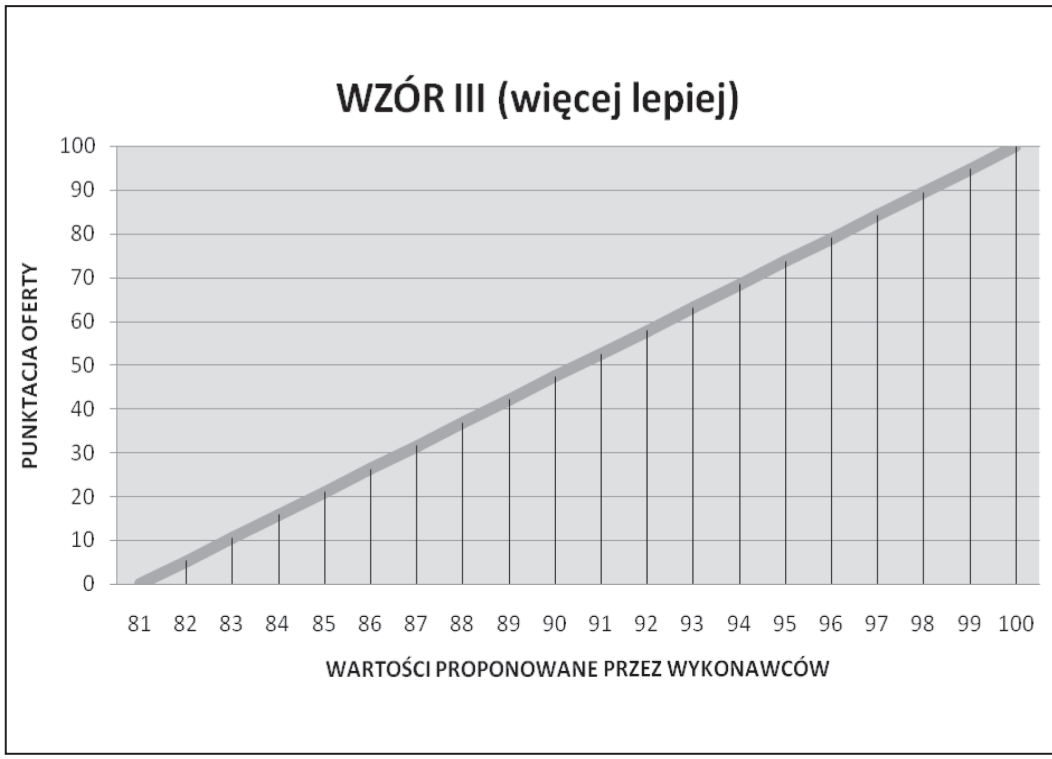
W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

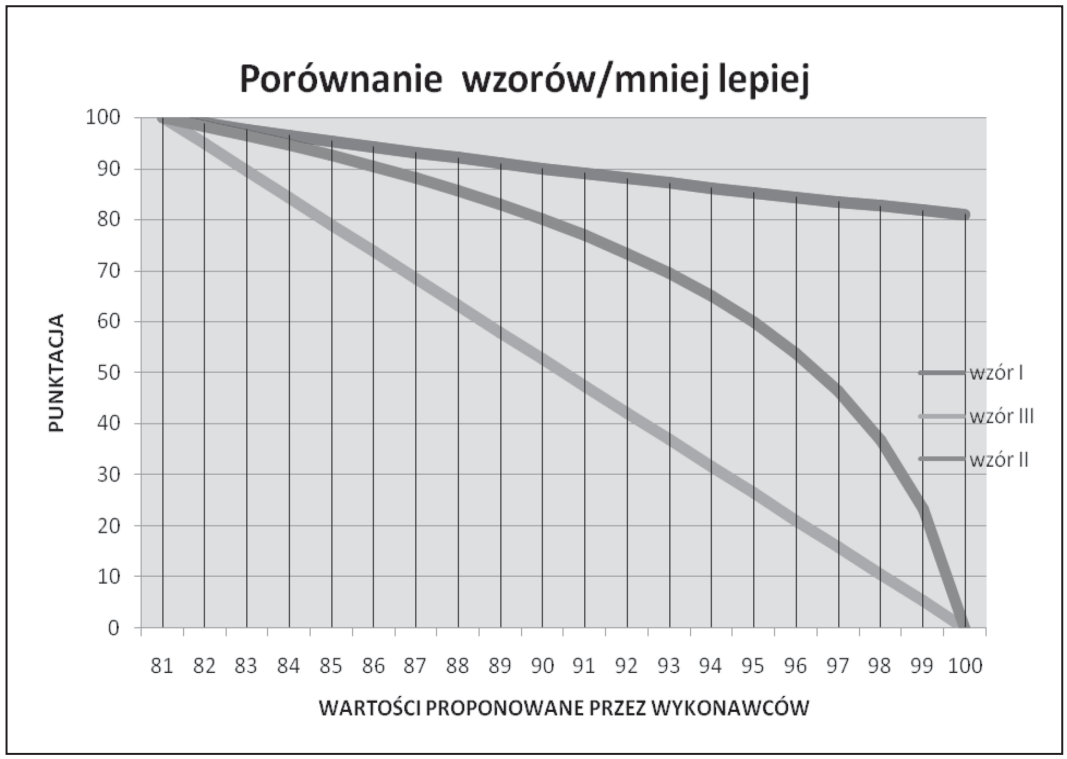
X_{min} – najniższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

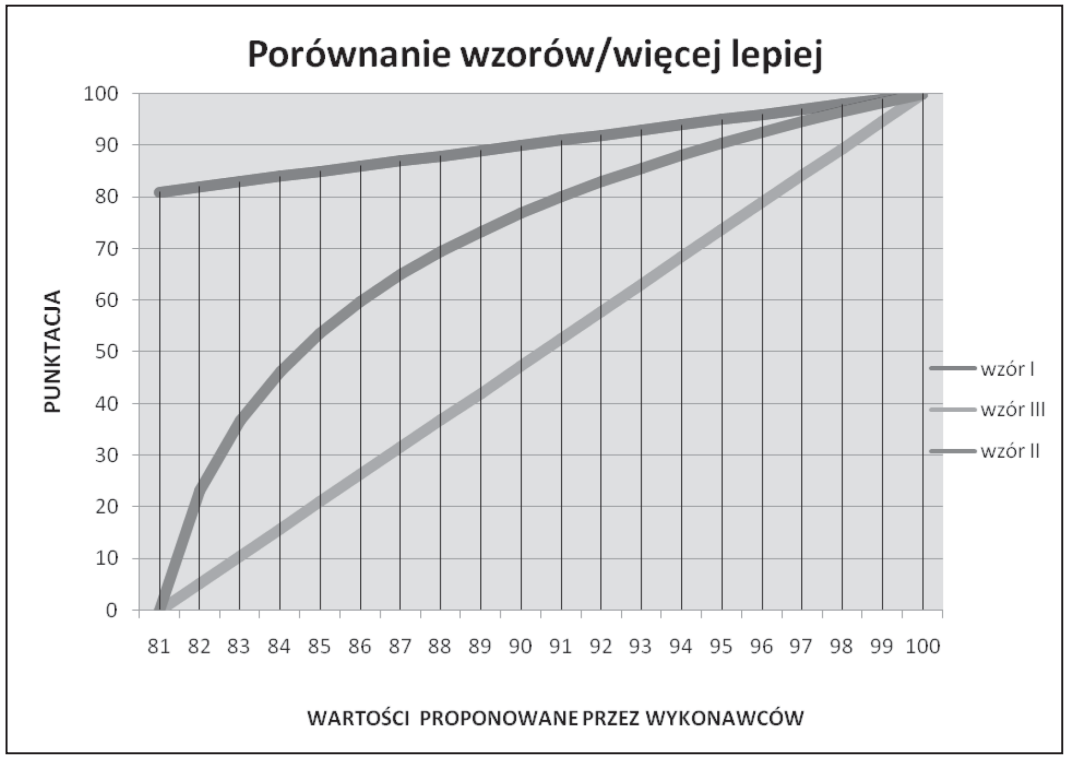
X_{max} – najwyższa wartość w danym kryterium spośród złożonych ofert

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej oferty w danym kryterium

Punktacja obliczana wg. powyższego wzoru.

Porównanie wzorów/mniej lepiej
PUNKTACJA
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
WARTOŚCI PROPONOWANE PRZEZ WYKONAWCÓW
wzór I
wzór III
wzór II

Porównanie wzorów/więcej lepiej
PUNKTACJA
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
WARTOŚCI PROPONOWANE PRZEZ WYKONAWCÓW
wzór I
wzór III
wzór II

5. KRYTERIA OCENY OFERT ZASTOSOWANE W WYBRANYCH POSTĘPOWANIACH O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO Z KOMENTARZAMI

- **Zamówienie: Zakup sprzętu do wykonawstwa cienkich warstw bitumicznych w technologii na zimno – fabrycznie nowa frezarka na zimno szt. 1.**

Zastosowane kryteria oceny ofert:

- zgodność oferty ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia – 40%,
- cena – 50%,
- okres gwarancji – 10%.

Komentarz:

Nie jest prawnie dopuszczalne uczynienie ze zgodności oferty ze specyfikacją kryterium oceny ofert. Należy pamiętać, że zasadą w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych na podstawie Prawa zamówień publicznych jest to, że treść oferty musi odpowiadać treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (arg. z art. 82 ust. 3 Pzp). Wszelka niezgodność treści oferty ze specyfikacją powinna skutkować odrzuceniem tej oferty na podstawie art. 89 ust. 1 pkt. 2 Pzp. Warto zaznaczyć, że zasada ta odnosi się także do postępowań, w których została dopuszczona możliwość składania ofert wariantowych (oferty wariantowe mogą być dopuszczone tylko w postępowaniach, w których cena nie jest jedynym kryterium wyboru – por. art. 83 ust. 1 Pzp). Oferta wariantowa też powinna odpowiadać bowiem treści specyfikacji, przy czym w zakresie w jakim dopuszczone są rozwiązania inne niż zaproponowane przez zamawiającego, badaniu co do zgodności ze specyfikacją podlega zazwyczaj funkcjonalność, którą ma osiągnąć zaproponowany przez wykonawcę wariant ofertowy.

Brak opisu kryteriów oceny oferty i informacji co do sposobu przyznawania punktów w ramach poszczególnych kryteriów stwarza możliwość dokonywania stronniczej oceny ofert, co jest niezgodne z ustawą, a w szczególności art. 7 ust. 1 Pzp.

- **Zamówienie: Remont (przebudowa) estakad**

Kryteria i sposób oceny oferty

- W kryterium „cena oferty" ocena ofert zostanie dokonana przy zastosowaniu wzoru:

  c.o.(w zł) ÷ 1.000 = l.p.c

  gdzie:

  l.p.c – liczba punktów w kryterium „Cena oferty brutto"

  c.o. – cena oferty brutto

- W kryterium „koszt społeczny ograniczeń w ruchu" ocena ofert zostanie dokonana przy zastosowaniu wzoru:

  (k.s. · l.d.) ÷ 1.000 = l.p.k

  gdzie:

  l.p.k – liczba punktów w kryterium „koszt społeczny ograniczeń w ruchu"

k.s. – koszt społeczny związany z wybraną opcją czasowej organizacji ruchu za 1 dzień

l.d. – liczba dni trwania czasowej organizacji ruchu

- Za najkorzystniejszą zostanie uznana oferta, która otrzyma **najniższą liczbę punktów**. Wszystkie obliczenia zostaną dokonane z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. W przypadku równej ilości punktów decyduje niższa cena.

Komentarz:

Zamawiający zastosował interesujące kryterium oceny ofert: koszt społeczny ograniczeń w ruchu. Podstawą do ustalenia wartości cenowej kosztu dla danej oferty miała być wybrana przez wykonawcę opcja organizacji ruchu za 1 dzień (k.s.). Niestety, w opisie kryterium zamawiający nie wskazał opcji do wyboru ani też nie określił, do jakich opcji nawiązuje opis kryterium oceny ofert. W treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia – nie tak jak powinno być – w ramach opisu kryteriów oceny ofert, ale w ramach opisu przedmiotu zamówienia – można było doszukać się jednak przedstawionych pięciu różnych wariantów organizacji ruchu. Wykonawca musiał dokonać wyboru jednego z tych wariantów i uwzględnić go w treści oferty bez możliwości zmiany w tym zakresie. Zamawiający wyliczył natomiast i podał koszt społeczny dla każdego z dopuszczonych wariantów organizacji ruchu za 1 dzień:

- *Opcja I – 25.762 zł (w czasie remontu jednej z estakad ruch odbywa się po drugiej estakadzie. Dwa pasy ruchu w każdym kierunku – pasy o szer. 3 + 2,75 + 2,75 + 3);*
- *Opcja II – 17.392 zł (ruch odbywa się trzema pasami w każdym kierunku: po nieremontowanej estakadzie trzema pasami w jednym kierunku – 3 + 2,75 + 3 – i jednym pasem – 2,75 – w kierunku przeciwnym. Pozostałe dwa pasy – 3 + 3 – znajdą się na remontowanej estakadzie z zastosowaniem przestawnej przeprawy czasowej dla dwóch pasów ruchu, nad obszarem wykonywanych robót. Długość przeprawy czasowej około 180 m – nad czterema przęsłami wiaduktu. Ruch odbywa się trzema pasami w obu kierunkach. Cztery pasy na nie remontowanej nitce estakady. W okresie przestawiania przeprawy i wykonywania nawierzchni organizacja ruchu, jak w wariancie I);*
- *Opcja III – 12.926 zł (ruch odbywa się trzema pasami w każdym kierunku: po nie remontowanej estakadzie trzema pasami w jednym kierunku – 3 + 2,75 + 3- i jednym padem – 2,75 – w kierunku przeciwnym, pozostałe dwa pasy – 3+3- znajdują się na równoległej czasowej przeprawie;*
- *Opcja IV – 19.344 zł (ruch odbywa się w jednym kierunku trzema pasami a w kierunku przeciwnym dwoma pasami: po nieremontowanej estakadzie trzema pasami – 3,5 – stan istniejący – w kierunku przeciwnym, dwa pasy – 3 + 3 – znajdują się na równoległej czasowej przeprawie);*
- *Opcja V – 0 zł (ruch odbywa się trzema pasami w każdym kierunku: po nieremontowanej estakadzie trzema pasami – 3,5 – stan istniejący – w kierunku przeciwnym, trzy pasy po 3,5 znajdują się na równoległej czasowej przeprawie)*

Przyjęty przez zamawiającego opis kryteriów oceny ofert wymagałby zatem uzupełnienia o informację do jakich opcji czasowych organizacji ruchu za 1 dzień nawiązuje podany wzór obliczenia kosztu społecznego, przynajmniej poprzez wskazanie, gdzie w specyfikacji istotnych warunków zamówienia został zamieszczony opis takich opcji, co pozwoliłoby mieć pewność, a nie domyślać się tylko, co miał na myśli zamawiający posługując się powyższym wyrażeniem. Brak jest również w opisie kryterium „koszt społeczny ograniczeń w ruchu" wskazania na jakiej podstawie (opartej o jaki dokument ofertowy) zamawiający będzie przyjmował i stosował do wyliczenia czynnik

liczby dni trwania czasowej organizacji ruchu. Można domyślać się, że informacji tej zamawiający wymagał od wykonawcy, ale źródło danych do wyliczeń w ramach kryteriów oceny ofert powinno być wskazane w jego opisie. W ramach opisu kryteriów oceny ofert powinny być podane precyzyjnie źródła informacji, które zamawiający uznał za podstawę dokonywania oceny w ramach danego kryterium oceny ofert, tak aby wykonawca nie miał wątpliwości, jakimi danymi zamawiający będzie posługiwał się przy dokonywaniu takiej oceny.

- **Zamówienie sektorowe:** Modernizacja elektrofiltrów kotła BB-1150 w elektrowni

1. Zastosowane kryteria oceny ofert:

Lp.	Kryteria główne/cząstkowe	Maksymalna liczba punktów	Waga (%) W
1.	**Cena ofertowa brutto w euro**	**100**	**60 = W1**
2.	**Ocena zastosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych:**	**100**	**10 = W2**
2.1	Ocena zastosowanych rozwiązań technicznych (standaryzacja, unifikacja, nowoczesność rozwiązań, wpływ na środowisko)	50	
2.2	Ocena parametrów technologicznych	50	
3.	**Gwarancje techniczne i procesowe**	**100**	**15 = W3**
3.1	Wielkości wskaźników i gwarantowanych parametrów technicznych	60	
3.2	Okresy gwarancyjne na zadanie	40	
4.	**Harmonogram realizacji kontraktu i harmonogram rzeczowo-finansowy:**	**100**	**10 = W4**
4.1	Ocena harmonogramu realizacji kontraktu w kontekście poszczególnych etapów realizacji podanych w harmonogramie rzeczowo-finansowym	50	
4.2.	Harmonogram płatności (ilość rat płatności, rozbicie płatności w kolejnych latach realizacji)	50	
5	**Sposób realizacji prac na terenie realizacji zadania:**	**100**	**5 = W5**
5.1	Organizacja dostaw i magazynowanie	40	
5.2	Organizacja terenu budowy, infrastruktura, utrzymanie porządku na terenie budowy	60	

Ocena punktowa (K1) przyznana danej ofercie w zakresie Kryterium nr 1 – Cena Ofertowa netto – obliczona zostanie przez podzielenie **ceny brutto Oferty najtańszej** przez **cenę brutto ocenianej Oferty,** a następnie poprzez pomnożenie tak otrzymanej liczby przez maksymalną ilość punktów tego Kryterium, tj. 100 punktów i pomnożenie poprzez wagę procentową (W1):

<u>Cena brutto Oferty najtańszej</u>

Cena brutto ocenianej Oferty · 100 pkt · 60%

Ocena punktowa (K2, K3, K4, K5) przyznana danej Ofercie w zakresie pozostałych Kryteriów (nr 2, 3, 4, 5) jest sumą punktów przyznanych w ramach kryteriów cząstkowych danego Kryterium, które następnie pomnożone są przez wagę procentową danego Kryterium (W2, W3, W4, W5).

Oferta Najkorzystniejsza to ta, która uzyska najwyższą ilość punktów (K1–K5), tzn. Oferta, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ocen z tytułu Kryteriów.

Komentarz:

Przyjęte przez zamawiającego kryteria oceny ofert nie zostały wyposażone w „instrukcję ich obsługi". Poza kryterium ceny, które jest jednoznacznie opisane, brak jest informacji za co zamawiający będzie przyznawał punkty w ramach pozostałych kryteriów oceny ofert. Na przykład nie wiadomo za co będą przyznawane punkty i jakimi przesłankami będzie kierował się zamawiający w ramach kryterium Gwarancje techniczne i procesowe. W treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia zostały zawarte wymagania zamawiającego dotyczące Gwarancji technicznych: „Zamawiający oczekuje, że Wykonawca zagwarantuje i sprawi, iż zmodernizowane elektrofiltry kotła BB-1150 bloku nr 3 wraz z układem odprowadzenia popiołu będą wykazywały wysoką skuteczność odpylania oraz dyspozycyjność i będą spełniały warunki wymienione w Kontrakcie. Wykonawca zagwarantuje:

- *Wysoką jakość projektu wykonawczego (technicznego),*
- *Wysoką jakość wykonawstwa technicznego,*
- *Zastosowanie do modernizacji najnowszych rozwiązań technicznych stosowanych w elektrofiltrach kotłów opalanych węglem brunatnym.*
- *Użycie do modernizacji materiałów odpowiedniej jakości,*
- *Dostarczenie dokumentacji techniczno-ruchowej, która będzie odpowiadała zawartości części technicznej i będzie zgodna we wszystkich szczegółach z wykonaną modernizacją, co umożliwi Zamawiającemu długotrwałą eksploatację, konserwację oraz bieżące naprawy".*

Brak jest zatem informacji precyzujących co dla zamawiającego oznacza pojęcie „wysoka jakość" projektu technicznego czy wykonawstwa technicznego, w jaki sposób będą przyznawane punkty za zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych (jak będzie ustalane i czym mierzone zastosowanie rozwiązań „najnowszych"), co oznaczają dla zamawiającego „materiały odpowiedniej jakości" i czy dodatkowe punkty będą przyznawane także w odniesieniu do takich materiałów. Jak należy przypuszczać, dodatkowe punkty nie będą przyznawane za dostarczenie dokumentacji techniczno-rozruchowej, ponieważ jest to konieczność powiązana z wykonywaną modernizacją i stanowi element realizacji kontraktu. Dla celów poprawnego sformułowania opisu kryteriów oceny ofert nie jest wystarczające, że zamawiający wskaże w specyfikacji istotnych warunków zamówienia pewne wartości graniczne, muszą być spełniane przez oferowane produkty w stopniu równym lub mniejszym niż oznaczony np. w zakresie zawartości pyłu w spalinach z elektrofiltrem (6% O_2 spaliny suche), spadku temperatury i spadku ciśnienia na długości elektrofiltrów, zużycia energii przez elektrofiltr (gwarancja procesowa), jeżeli nie wskaże, że dodatkowe punkty będą przyznawane za osiągnięcie lepszych parametrów niż podane i jaki będzie sposób dokonywania tej oceny. Nie jest też jasne na jakiej podstawie i w oparciu o jakie przesłanki zamawiający będzie dokonywał oceny w ramach kryterium harmonogram realizacji kontraktu, skoro został on precyzyjnie ustalony w ramach specyfikacji istotnych warunków zamówienia ani co będzie podstawą dokonywania oceny w ramach kryterium Sposób realizacji prac na terenie realizacji zadania i jak zamawiający zamierza jej dokonywać. **Wykonawcy nie powinni mieć wątpliwości, za co konkretnie i w jaki sposób będą przyznawane dodatkowe punkty w ramach poszczególnych kryteriów oceny ofert.**

- **Zamówienie sektorowe: Modernizacja wraz z remontem kotła parowego typu OP-230/K-1 w elektrociepłowni**

1. Zastosowane kryteria oceny ofert:

   - Cena – znaczenie 70%
   - Sprawność techniczna kotła dla WMT po Etapie I – znaczenie 10%
     (WMT – wydajność maksymalna trwała)
   - Sprawność techniczna kotła dla WMT po Etapie II – znaczenie 15%
   - Współspalanie biomasy – znaczenie 5%

   Opis kryteriów:

   - Kryterium „**cena** – **Q**c" będzie oceniona na podstawie ceny oferty (z VAT), a ilość punktów obliczana wg poniższego wzoru:

     $$\mathbf{Q_c = C_{min} \div C_i \cdot 100\% \cdot 0,7}$$

     gdzie:

     Q_c – liczba punktów przyznanych rozpatrywanej ofercie w kryterium cena

     O_{min} – najniższa cena zaoferowana w przetargu

     Q – cena rozpatrywanej oferty

   - Kryterium **„sprawność techniczna kotła dla WMT"** będzie oceniona na podstawie sprawności deklarowanej w ofercie. Ilość punktów za kryterium **„sprawność techniczna kotła dla WMT – Q_{st}**" obliczana będzie wg poniższego wzoru:

     po Etapie I:

     $$\mathbf{Q_{StI} = St\ I \cdot 100\% \cdot 0,1}$$

     gdzie:

     Q_{StI} – liczba punktów przyznanych, rozpatrywanej ofercie w kryterium **sprawność techniczna dla WMT po Etapie I**

     S_{tI} – wielkość liczbowa odpowiadająca deklarowanej przez wykonawcę, po Etapie I sprawności technicznej dla WMT, wg zależności podanej poniżej;

     deklarowana sprawność po Etapie I > 92% – StI = 1,0

     deklarowana sprawność po Etapie I > 91–92% – StI = 0,8

     deklarowana sprawność po Etapie I > 90–91% – StI = 0,4

     deklarowana sprawność po Etapie I < 90% – StI = 0

     po Etapie II:

     $$\mathbf{Q_{StII} = StII \cdot 100\% \cdot 0,15}$$

     gdzie:

     Q_{StII} – liczba punktów przyznanych rozpatrywanej ofercie w kryterium sprawność techniczna po Etapie II

     StII – wielkość liczbowa odpowiadająca deklarowanej przez wykonawcę po Etapie II sprawności technicznej dla WMT, wg zależności podanej poniżej;

     deklarowana sprawność po Etapie II > 93% – StII = 1,0

     deklarowana sprawność po Etapie II > 92–93% – StII = 0,8

     deklarowana sprawność po Etapie II = 92% – StII = 0,6

- Kryterium **„współspalanie biomasy – Q_B"** będzie ocenione na podstawie wielkości procentowej udziału masowego biomasy w ogólnej masie spalanego paliwa deklarowanej w ofercie, a ilość punktów obliczana wg poniższego wzoru:

$$\mathbf{Q_B = B \cdot 100\% \cdot 0{,}05}$$

gdzie:

Q_B – liczba punktów przyznanych rozpatrywanej ofercie w kryterium **współspalanie biomasy**

B – wielkość liczbowa odpowiadająca deklarowanemu przez wykonawcę udziałowi masowemu biomasy w ogólnej masie spalanego paliwa, wg zależności podanej poniżej;

deklarowany udział masowy biomasy	> 5%	–	B = 1,0
deklarowany udział masowy biomasy	> 3–5%	–	B = 0,6
deklarowany udział masowy biomasy	> 1,5–3%	–	B = 0,4
deklarowany udział masowy biomasy	> 0–1,5%	–	B = 0,2
deklarowany udział masowy biomasy	= 0	–	B = 0

Oferta, która otrzyma największą ilość punktów obliczonych zgodnie z powyższymi zasadami (suma $Q_c + Q_{StI} + Q_{StII} + Q_B$), uznana zostanie za najkorzystniejszą.

Komentarz:

Zamawiający precyzyjnie opisał zarówno za co będzie przyznawał punkty dodatkowe, na jakiej podstawie (deklarowana sprawność, deklarowany udział masowy biomasy) będzie dokonywana ocena. Przedstawiony opis sposobu dokonywania oceny ofert w ramach poszczególnych kryteriów przekazuje wykonawcy dokładną informację w jaki sposób jego oferta będzie oceniana.

- **Zamówienie sektorowe: Wykonanie instalacji mokrego odsiarczania spalin w elektrowni**

Kryteria i sposób oceny oferty

- cena,
- koszty eksploatacyjne.

Lp.	Kryterium	Maksymalna ilość punktów w kryterium	Waga	Maksymalna ilość punktów w kryterium X
1	Cena	100	0,75	75
2	Koszty eksploatacyjne	100	0,25	25

- Kryterium – „Cena"

  Kryterium – „Cena" będzie oceniane na podstawie ceny brutto przedmiotu zamówienia zawartej w ofercie, a ilość punktów obliczana będzie według poniższego wzoru:

$$Q_{Pi} = W_P \cdot \frac{C_{Pmin}}{C_{Pi}} \cdot 100$$

  gdzie:

  Q_{pi} – liczba punktów przyznanych ocenianej ofercie w kryterium „Cena"

  W_P – waga dla kryterium „Cena"

  CP_{min} – najniższa cena brutto zaoferowana w przetargu

  C_{Pi} – cena brutto zawarta w ocenianej ofercie

- Kryterium – „Koszty eksploatacyjne"

  Kryterium – „Koszty eksploatacyjne" będzie oceniane na podstawie wypełnionej przez Wykonawcę tabeli „Zestawienie rocznych kosztów eksploatacyjnych IMOS" zawartej w ofercie, a ilość punktów obliczana będzie wg poniższego wzoru:

$$Q_{Ke} = W_{Ke} \cdot \frac{C_{Kemin}}{C_{Ke}} \cdot 100$$

  gdzie:

  Q_{Ke} – liczba punktów przyznanych ocenianej ofercie w kryterium – „Koszty eksploatacyjne"

  W_{Ke} – waga dla kryterium – „Koszty eksploatacyjne"

  C_{Kmin} – najniższe koszty eksploatacyjne zaoferowane w przetargu (PLN/rok)

  C_{Ke} – koszty eksploatacyjne zawarte w ocenianej ofercie (PLN/rok)

  W celu wyliczenia Kryterium – „Koszty eksploatacyjne", Wykonawca zobowiązany jest wypełnić tabelę według poniższego wzoru:

Zestawienie rocznych kosztów eksploatacyjnych IMOS (PLN)

Lp.	Wyszczególnienie	Zużycie	Jednostka	Cena jednostkowa	Koszt roczny
1	Mączka kamienia wapiennego		kg	0,090 zł	
2	Woda procesowa		m^3	0,043 zł	
3	Energia dla IMOS		kWh	0,095 zł	
4	Addytywy				
5	Środek antypienny				
6	Inne (wymienić jakie)				
			Łącznie PLN/rok		

Obliczenia rocznych kosztów eksploatacyjnych, dla wypełnienia powyższej tabeli należy wykonać według podanych założeń:

- Parametry spalin:

$SO_{2,}$	HC1	HF	SO_3	Pył	V_{sp}	O_2	CO_2	H_2O	T_{sp}
mg/Nm^3 such. dla 6% O_2	mg/Nm^3 such.	mg/Nm^3 such.	mg/Nm^3 such.	mg/Nm^3 such. dla 6% O_2	tys. Nm^3/h wilg.	% obj. such.	% obj. such.	% obj.	°C
3650	300	30	30	100	2640	5,5	13,8	7,8	160

- Czas pracy instalacji w ciągu roku 8700 h.
- Zawartość CaCCh w mączce kamienia wapiennego wynosząca 95%.
- Zawartość MgO w mączce kamienia wapiennego wynosząca 1%.
- Zawartość $CaCO_3$ w gipsie zgodna z tabelą 26 w części II SIWZ (część techniczna) (punkt 11.3.7).
- Temperatura wody procesowej 50°C.
- Ciśnienie spalin za WS na bloku 2–300 Pa, na pozostałych wynikowe, wynikające z pracy układu spalin.
- Warunki atmosferyczne: temperatura powietrza 12°C, ciśnienie barometryczne 990 mbar.
- IMOS zasilania spalinami z bloków 2, 3, 4.
- Podać wielkość rocznych kosztów eksploatacyjnych z wyłączeniem zapotrzebowania instalacji: oświetlenia, wentylacji, klimatyzacji, CO i CW.

- Sposób oceny ofert

  Oferta, która otrzyma największą, łączną ilość punktów uznana zostanie za najkorzystniejszą. Ocena ogólna poszczególnych ofert dokonywana będzie w oparciu o poniższą formułę:

$$\mathbf{Q_S = Q_{Pi} + Q_{Ke}}$$

  gdzie:

  Q_s – oznacza łączną oceną jako sumę punktów w poszczególnych kryteriach

  Q_{Pi} – liczba punktów uzyskanych w kryterium „ Cena"

  Q_{Ke} – liczba punktów uzyskanych w kryterium – „ Koszty eksploatacyjne"

Komentarz:

Precyzja w opisie kryteriów oceny ofert, jak zostało to przedstawione w przywołanym wyżej przykładzie, pozwala na jednoznaczne zdefiniowanie za co i według jakiej formuły zostaną przyznane dodatkowe punkty.

Warto zwrócić uwagę na potrzebę precyzyjnego określenia w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego sposobu wyliczenia kosztów eksploatacyjnych dla potrzeb oceny w ramach kryterium „koszty eksploatacyjne". Aby uniknąć nieporównywalności ofert w takich postępowa-

niach zamawiający musi określić precyzyjnie jakie koszty i przy założeniu jakich parametrów powinny być przez wykonawcę podane i wyliczone w ofercie, a także dla jakiego okresu takie wyliczenie powinno być dokonane. Przy braku takiej precyzji wykonawcy przyjmować mogą jako podstawę wyliczeń różne założenia, co spowoduje w konsekwencji bezprzedmiotowość porównywania uzyskanych w ten sposób wyników w ramach porównywania ofert.

- **Zamówienie sektorowe: Modernizacja rurociągów pary świeżej, pary wtórnie przegrzanej, pary do wtórnego przegrzewu i wody zasilającej kotła**

Następujące Kryteria Oceny Ofert i ich znaczenie zostały przewidziane przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu sektorowym dla wyboru Oferty Najkorzystniejszej dla liczby Ofert większej niż 1 (jedna):

Lp.	Kryteria Główne/cząstkowe	Maksymalna liczba punktów	Waga (%) W
1	Cena Ofertowa brutto w EUR	100	90 = W1
2	Ocena zastosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych	100	10 = W2

Ocena punktowa (K 1) przyznana danej Ofercie w zakresie Kryterium nr 1 – Cena Ofertowa netto – obliczona zostanie przez podzielenie ceny brutto Oferty najtańszej przez cenę brutto ocenianej Oferty, a następnie poprzez pomnożenie tak otrzymanej liczby przez maksymalną ilość punktów tego Kryterium, tj. 100 punktów i pomnożenie poprzez wagę procentową (Wl):

$$K1 = \frac{\text{Cena brutto Oferty najtańszej}}{\text{Cena brutto ocenianej Oferty}} \cdot 100\ \text{pkt} \cdot 90\%$$

Ocena punktowa (K2) przyznana danej Ofercie w zakresie Kryterium nr 2 dokonana zostanie indywidualnie przez każdego członka Komisji Przetargowej przy zastosowaniu skali ocen 0+100 pkt dla tego kryterium.

W zakresie Kryterium nr 2 preferowane będą rozwiązania techniczne najbardziej odpowiadające szczegółowym założeniom modernizacji określonym w Wymaganiach Technicznych, gdzie w wielu miejscach Zamawiający zamieścił odniesienia do kryterialnego charakteru wymagań, ze szczególnym uwzględnieniem standaryzacji, unifikacji, nowoczesności rozwiązań oraz wpływu na środowisko oraz łatwości dostępu, długości okresów międzyremontowych, częstotliwości badań i przeglądów.

Na podstawie ilości punktów przyznanych przez członków Komisji Przetargowej zostanie dla tego Kryterium obliczona średnia arytmetyczna, która następnie zostanie pomnożona przez wagę procentową odpowiedniego Kryterium:

$$K2 = \frac{\sum Pn}{n} \cdot W2$$

gdzie: K2 – oznacza ocenę punktową Kryterium 2

∑Pn – oznacza sumę punktów przyznanych przez n członków Komisji Przetargowej w zakresie Kryterium

n – oznacza liczbę członków Komisji Przetargowej, których oceny były podstawą

W2 – oznacza wagę dla kryterium 2

Ocena wypadkowa każdej z Ofert będzie obliczona jako suma ocen punktowych w zakresie poszczególnych kryteriów: Q = K1 + K2.

Oferta Najkorzystniejsza to ta, która uzyska najwyższą ilość punktów (K1 i K2), tzn. oferta, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ocen z tytułu Kryteriów.

Komentarz:

Zamawiający, w zakresie Kryterium nr 2 ustalił, że w bliżej nieokreślony sposób preferowane będą rozwiązania techniczne najbardziej odpowiadające szczegółowym założeniom modernizacji określonym w Wymaganiach Technicznych, gdzie w wielu miejscach Zamawiający zamieścił odniesienia do kryterialnego charakteru wymagań. Zamawiający przy określaniu kryterium oceny ofert powinien wyraźnie wskazać za co będzie przyznawał punkty. Przytoczona wyżej zasada dotycząca preferencji nie odpowiada prawu także z tego względu, że nie jest możliwe badanie oferty odpowiadającej nakreślonym przez zamawiającego w specyfikacji założeniom, dotyczącym sposobu realizacji zamówienia, w mniejszym stopniu niż określa to wymóg specyfikacji. Oczywiście, zamawiający powinien wskazać jaki jest poziom minimalny spełniania przez ofertę jego wymagań, a ewentualna dodatkowa punktacja w ramach kryteriów oceny ofert będzie dotyczyła spełniania tych wymagań w stopniu wyższym niż poziom minimalny, ale zawsze proponowane rozwiązania techniczne powinny odpowiadać wymaganiom ustalonym na określonym poziomie (nie zaś „mniej odpowiadać" lub „najbardziej odpowiadać"). Nie jest wystarczające wskazanie w opisie kryterium oceny ofert, że zamawiający będzie preferował określone rozwiązania techniczne „ze szczególnym uwzględnieniem standaryzacji, unifikacji, nowoczesności rozwiązań oraz wpływu na środowisko oraz łatwości dostępu, długości okresów międzyremontowych, częstotliwości badań i przeglądów" bez wskazania w szczególności ile punktów za jakie cechy może być przyznane, lub przynajmniej w jakiej skali będzie mieścić się punktacja dla danej cechy produktu. Sposób oceny w ramach kryterium powinien być jasno i obiektywnie ustalony, co może nastąpić także poprzez przyznawanie punktów za uzyskanie określonych funkcjonalności.

- **Zamówienie na usługi niepriorytetowe: usługi szkoleniowe udzielane w VI częściach**

Wybór oferty dokonany zostanie na podstawie niżej przedstawionych kryteriów:

Lp.	Kryteria	Części I–VI
1	Cena	max 30%
2	Program szkolenia	max 40%
3	Doświadczenie zawodowe	max 15%
4	Kwalifikacje kadry dydaktycznej	max 15%

Szczegółowe zasady oceny ofert wg kryteriów pokazanych wyżej:

Sposób obliczania punktów **dla kryterium cena**:

Dla Części I–VI

cena oferty najniższej

cena oferty badanej · 30 pkt.

Sposób obliczania punktów **dla kryterium program szkolenia**:

Części I		**Części II**		**Części III–IV**		**Części V**		**Części VI**	
przedziały	pkt	przedziały	pkt	przedziały	pkt	przedziały	pkt	przedziały	pkt
141-160 godzin teorii i praktyki	10 pkt	171-190 godzin teorii i praktyki	10 pkt	111-130 godzin teorii i praktyki	10 pkt	101-120 godzin teorii i praktyki	10 pkt	151-170 godzin teorii i praktyki	10 pkt
161-179 godzin teorii i praktyki	20 pkt	191-209 godzin teorii i praktyki	20 pkt	131-149 godzin teorii i praktyki	20 pkt	121-139 godzin teorii i praktyki	20 pkt	171-189 godzin teorii i praktyki	20 pkt
180-199 godzin teorii i praktyki	30 pkt	210-229 godzin teorii i praktyki	30 pkt	150-169 godzin teorii i praktyki	30 pkt	140-159 godzin teorii i praktyki	30 pkt	190-209 godzin teorii i praktyki	30 pkt
200 i więcej godzin teorii i praktyki	40 pkt	230 i więcej godzin teorii i praktyki	40 pkt	170 i więcej godzin teorii i praktyki	40 pkt	160 i więcej godzin teorii i praktyki	40 pkt	210 i więcej godzin teorii i praktyki	40 pkt

Godzina rozumiana jako godzina lekcyjna trwająca 45 minut. Liczba godzin podana w tabeli nie obejmuje szkolenia w części nauki języków obcych.

Sposób obliczania punktów **dla kryterium doświadczenie zawodowe**:

0 szkoleń – 0 pkt,
1–4 szkoleń – 5 pkt,
5–9 szkoleń – 10 pkt,
10 i więcej szkoleń – 15 pkt.

Sposób obliczania punktów **dla kryterium kwalifikacje kadry dydaktycznej**:

Części I–VI	
nie przedłożenie dokumentów	0 pkt
przedłożenie dokumentów (dyplomów, uprawnień, certyfikatów) stwierdzających kwalifikacje osób, które będą wykonywać zamówienie.	15 pkt

Oferta, która przedstawia najkorzystniejszy bilans (maksymalna liczba przyznanych punktów w oparciu o ustalone kryteria), dla każdej części oddzielnie, zostanie uznana za najkorzystniejszą, pozostałe oferty zostaną sklasyfikowane zgodnie z ilością uzyskanych punktów. Realizacja zamówienia zostanie powierzona wykonawcom, którzy uzyskają najwyższą ilość punktów w poszczególnych częściach.

Komentarz:

Zamawiający starał się przejrzyście wskazać w jaki sposób, stosując także kryteria podmiotowe, będzie obliczał punktację w ramach poszczególnych kryteriów oceny ofert, ale wątpliwości budzi opis sposobu dokonywania tej oceny i przyznawania punktów w ramach innych niż cena kry-

teriów oceny ofert. W ramach kryterium Program szkolenia zamawiający zdecydował się przyznawać punkty za proponowaną przez wykonawcę liczbę godzin teorii i praktyki szkolenia, co w kontekście zapewnienia opisu przedmiotu zamówienia może budzić uzasadnione wątpliwości (zamawiający ogłaszając postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego powinien wskazać jednoznacznie jakiej liczby godzin szkolenia wymaga od wykonawcy do przeprowadzenia, a pozostawienie do ustalenia przez wykonawcę tej liczby w przedziale 141–210 i więcej godzin stwarza zagrożenie dla jednoznaczności opisu zamówienia i co za tym idzie porównywalności ofert). Jak wynika z opisu kryterium oceny ofert dla kryterium Program szkolenia, ocenie poddana zostanie nie tyle merytoryczna treść programu (pomysł, koncepcja) co liczba godzin przeznaczonych na szkolenie. W ramach opisu tego kryterium zabrakło wyjaśnienia na jakiej podstawie ocena ta będzie dokonywana (można domyślać się, że ocena będzie zapewne dokonywana na podstawie dokumentu przedstawionego w ramach oferty przez wykonawcę, zawierającego program szkolenia, a punktowaniu będą podlegać przewidziane tym programem ilości godzin według tabeli, ale wyjaśnienie to powinno wynikać wprost z opisu kryterium). Wątpliwości dotyczące właściwego zastosowania skali punktowej w ramach tego kryterium może budzić rozpiętość punktowa pomiędzy poszczególnymi przedziałami punktowania, gdyż np. oferta proponująca program 160 godzin teorii i praktyki uzyska aż o 10 pkt mniej niż ofert proponująca program 161 godzin teorii i praktyki, gdy tymczasem taka sama liczba punktów będzie przyznawana szkoleniu obejmującemu 161 godzin i 179 godzin. W ramach kryterium doświadczenie zawodowe zaskoczeniem jest przyznawanie przez zamawiającego 0 pkt za brak jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego (prawdopodobnie kadry dydaktycznej, chociaż wprost nie zostało to określone ani w nazwie ani w opisie kryterium). Należy stąd wnosić, że zamawiający dopuszcza do udziału w postępowaniu także takich wykonawców, którzy nie legitymują się żadnym doświadczeniem zawodowym osób szkolących. Ponadto, opis sposobu oceny ofert w ramach tego kryterium nie uwzględnia sposobu liczenia i przyznawania punktów dla więcej niż jednego przedstawiciela kadry dydaktycznej przewidywanego przez wykonawcę do przeprowadzenia szkolenia, co, zważywszy na przewidywaną liczbę godzin szkoleniowych, powinno mieć miejsce. Zastrzeżenia budzi również przedstawienie sposobu przyznawania punktów w ramach kryterium Kwalifikacje kadry dydaktycznej, w której 0 pkt uzyskuje oferta, przy której nie przedłożone zostały żadne dokumenty potwierdzające kwalifikacje osób bezpośrednio wykonujących zamówienie, co w praktyce, jak zostało wskazane wyżej oznacza, że zamawiający dopuścił wykonywanie zamówienia z udziałem osób nie posiadających kwalifikacji i dokumentów uprawniających do wykonywania tego zawodu. Ponadto, w ramach tego kryterium 15 pkt zostało przewidziane za przedłożenie powyższych dokumentów, przy czym nie jest jasne, czy do uzyskania punktów wystarczy przedłożenie jednego dokumentu w postaci certyfikatu, dyplomu czy uprawnienia osób wykonujących zamówienie i tylko przez jedną osobę i czy dokumenty mają dotyczyć osób bezpośrednio szkolących czy też firm szkoleniowych zatrudniających takie osoby. Należy zauważyć, że zamawiający co do zasady powinien zawsze wymagać posiadania odpowiednich dokumentów i doświadczenia zawodowego od osób, które będą bezpośrednio przeprowadzać zamawiane przez niego szkolenia. Brak posiadania odpowiednich uprawnień przez firmy szkoleniowe a także brak doświadczenia osób proponowanych jako kadra szkoleniowa powinien dyskwalifikować takich wykonawców z udziału w postępowaniu. Z tego punktu widzenia niezrozumiałe jest punktowanie wykonawców za sam fakt przedłożenia (okazania) uprawnień potwierdzających kwalifikacje kadry szkoleniowej, od której umiejętności uzależniona jest jakość realizowanego zamówienia na usługi szkoleniowe. Ze względu na charakter zamówienia tj. usługi niepriorytetowe, zamawiający ma prawo ustalania kryteriów podmiotowych jako kryteriów oceny ofert, jednak w ramach takiego kryterium muszą być oceniane i punktowane określone przez zamawiającego w opisie kryterium cechy (warunki) podmiotowe wykonawcy; nie może zaś podlegać takiej punktacji sam fakt przedłożenia lub nie przedłożenia przez niego dokumentów.

- **Zamówienie: Zakup artykułów żywnościowych w postaci pieczywa i wyrobów ciastkarskich**

Wyznaczone kryteria oceny ofert:

Lp.	Nazwa kryterium	Znaczenie procentowe	Znaczenie punktacji
1	Cena	70%	0,1–70,0
2	Jakość	30%	0,1–30,0

Wzór służący do dokonywania oceny ofert:

$$O_n = \frac{A_{min}}{A_n} \cdot 70 \text{ pkt} + B_n$$

gdzie:

O_n – ilość punktów uzyskana przez n-tego wykonawcę, którego oferta podlega ocenie,

A_{min} – cena najniższa podana przez wykonawców, którzy złożyli ważne oferty,

A_n – cena ofertowa podana przez n-tego wykonawcę ustalona w oparciu o wypełniony formularz oferty,

B_n – ilość punktów uzyskanych przez n-tego wykonawcę w wyniku oceny jakości zaproponowanych w ofercie asortymentów będących przedmiotem dostawy oraz oceny jakości.

Oceny jakości dokona trzyosobowy zespół biegłych – „Zespół degustacyjny" – powołany spośród pracowników sekcji żywieniowej. Szczegółowy tryb pracy biegłych oraz zasady dokonywania ocen określa załącznik do SIWZ.

Jakość artykułów żywnościowych rozumiana jest jako zespół cech organoleptycznych obejmujących „podkryteria": smak, zapach, konsystencję i barwę, które można wyodrębnić i ocenić przy pomocy zmysłów człowieka. Ocena „podkryteriów" jakości dokonana zostanie w skali od 0 do 30 punktów, przy czym wartość punktowa „podkryteriów" może wynosić:

a) smak – od 0 do 15 pkt,

b) zapach – od 0 do 6 pkt,

c) konsystencja (tekstura) – od 0 do 6 pkt,

d) wygląd zewnętrzny – od 0 do 3 pkt.

Wyliczenie punktów zostanie dokonane z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, zgodnie z matematycznymi zasadami zaokrąglania.

Po przeprowadzeniu formalnej oceny złożonych w postępowaniu ofert zamawiający wezwie wykonawców, których oferty nie będą podlegać odrzuceniu, do dostarczenia w wyznaczonym terminie do siedziby zamawiającego próbek produktów będących przedmiotem zamówienia.

Do oceny jakości należy przedłożyć próbkę:

- kompletne, oryginalne opakowanie zawierające nie więcej niż 200 gram ocenianego artykułu żywnościowego lub,
- 150–200 gram ocenianego artykułu żywnościowego w jednym kawałku.

Do każdego produktu powinna być dołączona metryczka z danymi produktu. Wykonawca zobowiązany jest dostarczyć zamawiającemu wraz z przedstawianymi do degustacji w ramach oceny jakości produktami fakturę VAT za wszystkie dostarczone produkty według cen zawartych w ofercie. Niedostarczenie próbek równoznaczne będzie z odrzuceniem oferty.

Zgodnie z zasadami oceny próbek przewidzianymi dla Zespołu degustacyjnego w SIWZ:

a) Jeżeli w określonym kryterium – parametrze wszystkie przedstawione do oceny produkty są jednakowe i nie można wskazać produktów lepszych i gorszych, to wszystkim wykonawcom przyznawana jest maksymalna liczba punktów,

b) Jeżeli możliwe jest zróżnicowanie przedstawionych do oceny produktów w zakresie określonego kryterium – parametru, wskazuje się produkt najlepszy, któremu przyznaje się „0" punktów, zaś produktom ocenianym jako gorsze od najlepszego i lepsze od najgorszego, przyznaje się liczbę punktów pośrednią pomiędzy „0" a liczbą maksymalną,

c) Zespół degustacyjny wypracuje wspólną ocenę dla poszczególnych produktów żywnościowych danego wykonawcy w każdym z podkryteriów,

d) Zespół degustacyjny powinien dążyć do wypracowania zgodnego wspólnego stanowiska w prowadzonej ocenie jakości produktów,

e) Jeżeli uzgodnienie stanowiska nie jest możliwe, przewodniczący Zespołu degustacyjnego zarządza jawne głosowanie, w którym każda z osób zespołu ma jeden głos a fakt przeprowadzenia głosowania i jego wynik powinien być odnotowany w dokumentacji z przeprowadzonych czynności,

f) W przypadku, gdy członek Zespołu degustacyjnego nie zgadza się z rozstrzygnięciem jakie zapadło w wyniku głosowania, zobowiązany jest przedstawić swoje stanowisko w formie pisemnej przewodniczącemu komisji przetargowej, które załącza się do dokumentacji prac Zespołu,

g) Zespół degustacyjny sumuje liczbę punktów przyznaną poszczególnym produktom żywnościowym danego wykonawcy w ramach każdego podkryterium oceny a następnie wylicza średnią liczbę punktów danego podkryterium dla wszystkich produktów danego wykonawcy,

h) Suma średnich poszczególnych podkryteriów stanowi liczbę punktów przyznaną danemu wykonawcy za kryterium jakość,

i) Wyliczenie punktów zostanie dokonane z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku,

j) Z przeprowadzonej oceny jakości Zespół degustacyjny sporządza protokoły w ilości odpowiadającej liczbie wykonawców, a każdy z protokołów zawiera zestawienie wszystkich produktów przedstawionych do degustacji z podaniem nazwy handlowej, rodzaju i wielkości opakowania oraz nazwy producent,

k) Punktacja przyznana przez Zespół degustacyjny stanowi dla komisji przetargowej podstawę do dokonania oceny ofert, a w przypadku braku zastrzeżeń komisji co do wyniku prac Zespołu wyniki oceny jakości sporządzone przez Zespół wpisywane są przez komisję do arkusza oceny ofert.

Komentarz:

Zamawiający bardzo dobrze poradził sobie z trudnym do określenia i zdefiniowania poprzez określenie parametrów do oceny kryterium, jakim jest jakość. Spotykany jest pogląd, z którym

trudno się nie zgodzić, że kryterium to powinno być stosowane właściwie wyłącznie do dostaw w ramach zamówień publicznych i to tylko takich, których standard został już ustalony poprzez dłuższą obecność danego produktu na rynku. Kryterium jakości przy zakupie produktów żywnościowych (tak jak innych produktów o trudnych do opisania poprzez mierzalne wyznaczniki cechach, które zamawiającego interesują) sprawdza się bardzo dobrze. Większość artykułów żywnościowych odpowiada polskim normom przenoszącym europejskie normy zharmonizowane i inne normy, o czym informacja umieszczana jest na opakowaniu, podobnie jak informacja o składzie, wartości energetycznej itp. Stąd, zamawiający jest w stanie podać swoje wyjściowe preferencje i opis produktu jak np. w badanym postępowaniu dla bułki pszennej (0,05–0,06 kg): PN –A- 74105:1992, BPV – 15811400-0 (bułeczki) PKWiU – 10.71.11.0 – Preferencje zamawiającego – smak: lekko słodki; zapach: czysty z właściwym aromatem, niedopuszczalny jest zapach stęchły i inny obcy; konsystencja: miękisz elastyczny, równomiernie porowaty , pory drobne o cienkich ściankach, ściśle powiązany ze skórką, bez zakalca i grudek mąki; barwa: skórka równomiernie zabarwiona, o odcieniu żółto-złotym.

Mimo zgodności z normami i podobnego składu podobne produkty żywnościowe różnią się jednak między sobą, chociaż trudno te różnice określić z użyciem jednoznacznych, zdefiniowanych obiektywnie wyznaczników. Wszystkie te różnice mogą zawierać się w określeniu „jakości" danego produktu. Stąd, zastosowanie w ramach kryterium jakości cech, wprawdzie określanych subiektywnymi wrażeniami, ale dla osób mających kwalifikacje zawodowe w pracy z żywnością, łatwe do zdefiniowania w ocenie jakości produktu jak: smak, zapach, konsystencja i wygląd zewnętrzny, przy użyciu z zastosowaniem z góry określonych zasad dokonywania takiej oceny – wydaje się optymalnym rozwiązaniem. Ważne jest przy tym, tak jak zrobił to w omawianym przypadku zamawiający, zastosować możliwie szczegółowy opis kryterium jakości (tu: podkryteriów) oceny oferty i sposobu dokonywania oceny na jego podstawie, jednakowego dla wszystkich ofert podlegających ocenie, z zachowaniem anonimowości ocenianych próbek na etapie oceny, ale równie ważne jest by badaniem ocen z zastosowaniem kryterium jakości zajmowały się osoby nie przypadkowe, ale mające wystarczające kwalifikacje zawodowe zapewniające fachowość oceny.

---

6. STOSOWANIE INNYCH NIŻ CENA KRYTERIÓW OCENY OFERT NA PODSTAWIE WYTYCZNYCH, REKOMENDACJI, ZALECEŃ

6.1. Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej – Europejski kodeks najlepszych praktyk ułatwiających dostęp MŚP do zamówień publicznych (Bruksela, 25.6.2008 rok, SEC(2008)2193)

Komisja Europejska zaleca instytucjom zamawiającym w pkt 6 Kodeksu PRZYWIĄZYWANIE WIĘKSZEJ WAGI DO OPŁACALNOŚCI NIŻ DO CENY oraz stworzenie większych możliwości stosowania rozwiązań ukierunkowanych na jakość dzięki opcji udzielania zamówień na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie (zob. w szczególności art. 44 ust. 3 i 4 dyrektywy 2004/18/WE):

Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych przewidują możliwość udzielania zamówień albo na podstawie najniższej ceny, albo **oferty najkorzystniejszej ekonomicznie**.

Ta druga opcja pozwala instytucjom zamawiającym uwzględnić różne elementy związane z przedmiotem zamówienia, jak np. **jakość**, wartość techniczna, właściwości funkcjonalne, **koszty użytkowania, rentowność,** serwis posprzedażny oraz pomoc techniczna, itp. Dzięki temu instytucje zamawiające mają możliwość **oceny nie tylko bezpośrednich kosztów zakupu, ale również kosztów ponoszonych podczas całego okresu użytkowania**. To z kolei stanowi zachętę dla wykonawców do zapewnienia realnej wartości dodanej dla instytucji zamawiającej i ma pozytywny wpływ na innowacyjność, zachęcając ich do opracowywania lepszych i trwałych produktów. Ma to szczególne znaczenie dla sektora MŚP, który jest źródłem innowacji i istotnych działań w zakresie badań i rozwoju. W celu zapewnienia, że podczas udzielania zamówienia uwzględnione zostały koszty ponoszone w całym okresie użytkowania przedmiotu zakupu oraz, że kryterium **oferty najkorzystniejszej ekonomicznie jest stosowane w sposób skuteczny i konsekwentny**, personel instytucji zamawiającej winien być tak zorganizowany, aby osoby, które będą ostatecznie użytkować nabywany produkt były czynnie zaangażowane w fazę przygotowawczą procedur udzielania zamówień.

Przedstawione wyżej zalecenia łączą się bezpośrednio z możliwością stosowania innowacyjnych rozwiązań dzięki określeniu specyfikacji technicznych w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności.

Mimo iż dyrektywy dotyczące zamówień publicznych przyznają instytucjom zamawiającym pełną swobodę pozyskiwania towarów i usług, które odpowiadają ich potrzebom, instytucje zamawiające winny dołożyć starań w celu uniknięcia ograniczania możliwości udziału podmiotów oferujących nowe, innowacyjne rozwiązania, które mogą przedstawiać najkorzystniejszą relację jakości do ceny. Specyfikacje techniczne opracowywane przez instytucje zamawiające muszą zapewniać konkurencję w ramach zamówień publicznych. W tym celu powinna istnieć możliwość składania ofert, które odzwierciedlają **różnorodność dostępnych na rynku rozwiązań technicznych**. Mając to na względzie, dyrektywy dotyczące zamówień publicznych przewidują, że specyfikacje techniczne zamówienia mogą być określane w kategoriach charakterystyki lub wymagań w zakresie funkcjonalności. Jest to nowe podejście w porównaniu z poprzednimi dyrektywami, w myśl których specyfikacje techniczne musiały być określane w kategoriach standardów. Takie podejście ukierunkowane na produkt umożliwia instytucjom zamawiającym skoncentrowanie się na ich faktycznych potrzebach zakupowych, np. wymogach w zakresie funkcjonalności w stosunku do produktu, jaki chcą posiadać, ale jednocześnie daje oferentom swobodę opracowywania nowych, innowacyjnych towarów lub usług, które mogłyby lepiej odpowiadać faktycznym potrzebom instytucji zamawiającej. Z tego względu to nowe podejście jest korzystne dla MŚP, a w szczególności dla **innowacyjnych MŚP**, które mogą napotykać trudności w zakresie spełnienia wymogów specyfikacji technicznych zatwierdzonych przez uznane instytucje normalizacyjne, ale które wytwarzają produkty, świadczą usługi lub stosują materiały, metody bądź techniki o wysokiej jakości technicznej (Art. 53 ust. 1 dyrektywy 2004/18/WE oraz art. 55 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE, Art. 23 ust. 3 lit. b), c) i d) dyrektywy 2004/18/WE oraz art. 34 ust. 3 lit. b), c) i d) dyrektywy 2004/17/WE) i/lub wartości dla środowiska naturalnego i są w stanie spełnić ustanowione przez instytucje zamawiające wymogi w zakresie charakterystyki lub funkcjonalności. Uzyskane od państw członkowskich informacje zwrotne wskazują, że może to być szczególnie interesujące rozwiązanie w takich dziedzinach jak sprzęt komputerowy.

6.2. Dokument roboczy służb Komisji Europejskiej – Przewodnik w postępowaniach z zastosowaniem rozwiązań innowacyjnych w zamówieniach publicznych (Guide on dealing with innovative solutions in public procurement) /SEC(2007)280/[32])

Komisja Europejska zachęca do dążenia w kierunku pozyskiwania przez zamawiających ofert ekonomicznie najkorzystniejszych, a nie tylko ofert z najniższą ceną.

Innowacje mogą prowadzić do obniżenia kosztów, chociaż z reguły kojarzone są z lepszą jakością. Zastosowanie obok kryterium ceny kryteriów jakościowych sprawia, że możliwe jest wzięcie pod uwagę kosztów eksploatacji (cyklu życia produktu), oraz innych istotnych elementów jak: jakość oraz zalety techniczne oferty. Zastosowanie innych niż cena kryteriów oceny ofert sprawia, że przy ocenie ofert mogą być wyżej oceniane optymalne kombinacje rozwiązań dotyczących kosztów eksploatacji w okresie użytkowania oraz jakości w stosunku do ceny ofertowej. Na przykład, tańszy, ale mniej energooszczędny sprzęt komputerowy będzie powodował większe wydatki na energię elektryczną, a tym samym powiększy koszty eksploatacji i ogólny koszt w całym okresie użytkowania.

A zatem, inne niż cena kryteria oceny ofert mogą odnosić się do tych czynników, które oddziałują na koszty życia nabywanego przedmiotu zamówienia w całym okresie jego użytkowania. Na takie koszty mogą mieć wpływ następujące czynniki: zasady (częstotliwość) konserwacji, włączając w to potencjalne przestoje, niezawodność, koszty konserwacji w całym cyklu użytkowania (cyklu życia produktu), i oczywiście, terminowość zaopatrzenia. Produkt z najniższą ceną nie zawsze okazuje się zatem najtańszy, najkorzystniejszy, bądź najbardziej innowacyjny, jeżeli wziąć pod uwagę wymienione wyżej czynniki. Kiedy zamawiający używają jakościowych kryteriów udzielania zamówień dla wsparcia innowacji, jest istotne aby sformułować jasne zasady dokonywania oceny ofert w oparciu o te kryteria. Rzetelne porównanie ofert wymaga również wprawnej komisji przetargowej. Nowe rozwiązania innowacyjne są szczególnie trudne do porównywania. W większości przypadków będzie wymagane zaangażowanie różnych ekspertów, włączając w to prawników i specjalistów do spraw technicznych. Członkowie komisji przetargowych powinni również być przeszkoleni jak dokonywać oceny, w szczególności w zgodności z innowacyjnymi wymaganiami przetargowymi, oraz jak dokonywać punktacji w sprawiedliwy, obiektywny oraz z góry określony (w dokumentacji postępowania) sposób. A zatem, zamawiający powinien rozpatrzeć, które czynniki cenowe oraz jakościowe wziąć pod uwagę, a następnie zdecydować – jak określić kryteria odpowiadające tym czynnikom.

Przykład – Nowe energooszczędne Systemy Oświetlenia

Niemieckie miasto Hamburg chciało połączyć przeciwdziałanie w zakresie niekorzystnych zmian klimatycznych z efektywnością ekonomiczną udzielanego zamówienia poprzez zakup energooszczędnych systemów oświetlenia. Kryteria wyboru oferty skupiały się nie tylko na cenie zakupu, ale również na zaletach technicznych, serwisie posprzedażnym, oraz kosztach eksploatacyjnych. Nowe rozwiązanie spowodowało oszczędności w kosztach energii w odniesieniu do powierzchni biurowej rzędu 60%. To wzorcowe rozwiązanie było modyfikacją istniejących systemów, a dostawcy i wykonawcy usług musieli zainwestować w działalność innowacyjną na specjalne potrzeby. Ponieważ zakup w/w oznaczał wysokie koszty początkowe inwestycji niezwykle istotny był

[32] www.proinno-europe.eu/doc/procurement_manuscript.pdf lub http://ec.europa.eu/invest-in-research/policy/pub_procurement_en.htm

stosunek kosztów do korzyści w ujęciu długoterminowej efektywności kosztowej. Koszty zostały skalkulowane w odniesieniu do całego cyklu życia produktu, przy czym koszt był zdefiniowany jako cena początkowa plus instalacja i utrzymanie, a oszczędności obliczane były na podstawie oszczędności w energii elektrycznej. W dacie zakupu cena energii była relatywnie niska. Jednak spodziewany wzrost efektywności ekonomicznej innowacyjnego rozwiązania był analizowany i wykazany, nawet dla scenariusza spadku cen energii, by mieć pewność, że powstanie skutek długoterminowej oszczędności uzasadniający inwestycję. Im wyższe koszty energii tym zwiększy zwrot inwestycji.

6.3. Ekologiczne zakupy! – podręcznik dotyczący ekologicznych zamówień publicznych (Komisja Europejska, Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2005)[33]

Komisja Europejska zachęca do dokonywania ekologicznych zakupów wskazując, że instytucje publiczne to główni konsumenci w Europie, Wykorzystując swoją siłę nabywczą i dokonując wyboru produktów oraz usług, które są przyjazne dla środowiska, instytucje te mogą w istotny sposób przyczynić się do zrównoważonego rozwoju (tzn. rozwoju, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia bez pozbawiania przyszłych pokoleń możliwości zaspokojenia ich potrzeb). Ekologiczne zamówienia publiczne obejmują szeroki zakres produktów i usług, takich jak: zakup energooszczędnych komputerów oraz budynków, wyposażenia biurowego wykonanego z drewna, którego wykorzystanie nie narusza równowagi ekologicznej, zakup papieru nadającego się do ponownego przetworzenia, samochodów elektrycznych, przyjaznego środowisku transportu publicznego, naturalnej żywności dla stołówek (produkowanej w ekologicznych gospodarstwach rolnych), elektryczności pochodzącej z odnawialnych źródeł, systemów klimatyzacji wykorzystujących najnowocześniejsze rozwiązania ekologiczne. Dokonywanie zakupów produktów i usług przyjaznych środowisku to także dawanie dobrego przykładu i oddziaływanie w ten sposób na rynek. Instytucje publiczne poprzez promowanie ekologicznych zamówień mogą w istotny sposób zachęcić przemysł do rozwijania technologii przyjaznych środowisku. W przypadku niektórych rodzajów produktów, prac oraz usług wpływ ten może okazać się szczególnie znaczący ze względu na to, że zamówienia publiczne mają ogromny udział w rynku (przykładowo w sektorze komputerów, energooszczędnych budynków, transportu publicznego i tak dalej). Na koniec, biorąc pod uwagę metodologię LCC (koszty cyklu życia) do oceny zamówienia, ekologiczne zamówienia publiczne pozwalają równocześnie na oszczędności pieniędzy, jak i zapewnienie ochrony środowiska. Przy dokonywaniu zamówień ekologicznych najważniejszy jest etap przygotowawczy. Należy wziąć pod uwagę fakt, iż przeprowadzenie analizy oraz planowanie jest niezbędne przed uruchomieniem procedur przetargu, jeśli chcemy osiągnąć cele ekologiczne. Szczególnie ważne jest dokładne przeanalizowanie tego, co chcemy osiągnąć, przed dokonaniem wyboru rozwiązania. Na instytucjach kontraktujących spoczywa obowiązek uzyskania najlepszej oferty cenowej przy każdego rodzaju zakupie, gdyż korzystają one z pieniędzy podatników. Najlepsza oferta cenowa niekoniecznie oznaczać musi wybranie wyłącznie najtańszego produktu lub usługi. Oznacza to, że należy zawrzeć najlepszą transakcję w ramach wcześniej określonych parametrów. Jednym z takich parametrów może być ochrona środowiska. W związku z tym może ona odgrywać taką samą rolę jak każdy inny parametr brany pod uwagę przy ocenianiu zamówienia. Tak więc uzyskanie najlepszej oferty cenowej nie wyklucza zagadnień ekologicznych. Na ogół wynikiem procesu określania przedmiotu umowy będzie podstawowy opis produktu, usługi lub pracy, jednakże może on także przybrać formę definicji opartej na

[33] http//europa.eu.int/comm/environment/gpp

sprawności czy też efektywności. Dla określenia ekologicznych aspektów przedmiotu zamówienia, definicja oparta na sprawności/efektywności byłaby lepsza, ze względu na to, iż w takim przypadku instytucja kontraktująca nie musi szczegółowo określać wszystkich cech, jakie powinien posiadać produkt/usługa/praca, lecz tylko określić pożądane efekty. Korzyści dla środowiska wynikające ze stosowania ekologicznych zamówień na dostawy lub usługi są związane z efektem końcowym procedury: produktem lub usługą.

Istotną kwestią jest poprawa ogólnego wykorzystania energii poprzez na przykład zwiększenie sprawności energetycznej. Będzie to korzystne dla środowiska oraz pozwoli jednocześnie na oszczędności finansowe. Kolejną sprawą, którą należy wziąć pod uwagę, jest wpływ na środowisko ekologicznego produktu lub usługi na etapie usuwania odpadów.

Analizy rynkowe mogą ujawnić duże rozbieżności pod względem:

- *ilości* odpadów,
- szkodliwego *wpływu* materiałów oraz
- ilości materiałów, które można *ponownie przetworzyć*.

Następna ważna sprawa to trwałość produktu; czy skonstruowany został w sposób gwarantujący jego trwałość. W niektórych przypadkach bardzo atrakcyjne wydawać może się zakupienie najtańszego produktu, jednakże w dłuższym okresie może okazać się on droższy, a także bardziej szkodliwy dla środowiska. Produkty o niższej jakości (bez względu na ich ekologiczny charakter) na ogół mają krótszy okres użytkowania. Jeśli produkt tańszy trzeba wymieniać częściej w porównaniu z droższym produktem, prowadzić będzie to do wyższych kosztów, większego zużycia energii oraz większej ilości odpadów. Bardziej ogólnie rzecz ujmując, zwłaszcza w przypadku umów na usługi, należy kłaść główny nacisk na sposób ich wykonania, tak aby można było wybrać mniej obciążający środowisko sposób wykonania umowy, biorąc pod uwagę sprzęt oraz użyte materiały.

Dyrektywy 2004/17/WE oraz 2004/18/WE dotyczące zamówień publicznych wyraźnie zezwalają instytucjom kontraktującym na dokonanie wyboru pomiędzy specyfikacjami opartymi na standardach technicznych oraz wymogami opartymi na wynikach (np. sprawność, efektywność) (1). Podejście oparte na wykonaniu zazwyczaj pozwala na większą kreatywność ze strony rynku oraz w niektórych przypadkach zachęci rynek do opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych. Jeśli takie podejście będzie stosowane, nie ma potrzeby opracowywania szczegółowych specyfikacji technicznych. Jednakże podczas opracowywania specyfikacji opartych na wynikach należy być nawet bardziej ostrożnym niż w przypadku podania konwencjonalnych specyfikacji technicznych. Ze względu na to, iż opcje dostępne na rynku mogą się znacznie różnić, należy upewnić się, czy specyfikacje są wystarczająco jasne i pozwolą na dokonanie odpowiedniej i uzasadnionej oceny. Zgodnie z postanowieniami dyrektyw dotyczącymi zamówień publicznych mamy do dyspozycji dwie możliwości. Można porównać oferty w oparciu wyłącznie o najniższe ceny lub dokonać oceny danej umowy w porównaniu z „najbardziej korzystną z ekonomicznego punktu widzenia" przedstawioną ofertą, co oznacza, iż pozostałe kryteria oceny zostaną również wzięte pod uwagę łącznie z ceną. Ze względu na to, iż wybór „najbardziej korzystnej z ekonomicznego punktu widzenia oferty" zawsze obejmuje zastosowanie dwóch lub więcej kryteriów, obok kryterium ceny mogą występować także kryteria o charakterze ekologicznym. Lista wzajemnie niewykluczających się przykładów takich kryteriów przedstawiona w dyrektywach pozwala instytucjom kontraktującym na określenie najbardziej korzystnej oferty z ekonomicznego punktu widzenia, w oparciu o: jakość, cenę, wartość techniczną, estetykę oraz funkcjonalność, cechy ekolo-

giczne, koszty użytkowania, opłacalność, serwis posprzedażny oraz pomoc techniczną, datę dostawy, termin dostaw oraz okres zakończenia. Ze względu na fakt, iż najlepsza oferta jest wybierana w oparciu o kilka różnych kryteriów, można zastosować kilka technik w celu porównania oraz nadania odpowiednich wag różnym kryteriom. Techniki te obejmują porównanie elementów rekompensujących wyższe koszty utrzymania oraz system korzyści lub ich braku (macierz ocen). Na instytucji kontraktującej spoczywa obowiązek określenia oraz publikacji kryteriów oceny przedmiotu zamówienia oraz odpowiednie nadanie ważności poszczególnym kryteriom. Należy zapewnić odpowiedni czas, aby umożliwić oferentom zapoznanie się z tymi kryteriami i uwzględnienie ich w przygotowywanych ofertach.

Różne kryteria, w oparciu o które dokonany zostanie wybór najbardziej korzystnej z ekonomicznego punktu widzenia oferty, muszą zostać sformułowane w taki sposób, że:

- będą one miały związek z przedmiotem umowy, w oparciu o którą zrealizowany zostanie zakup (jak opisano w specyfikacjach technicznych),
- pozwalać będą na całościową ocenę ofert w oparciu o kryteria ekonomiczne oraz jakościowe w celu dokonania wyboru ofert, które są najbardziej opłacalne (patrz: preambuła 46 dyrektywy 2004/18/WE oraz preambuła 55 dyrektywy 2004/17/WE).

W praktyce oznacza to, iż nie jest konieczne, aby każde indywidualne kryterium stanowiło o korzyści ekonomicznej dla strony kontraktującej, lecz aby kryteria oceny wzięte wszystkie razem (tj. kryteria ekonomiczne oraz ekologiczne) umożliwiły zdefiniowanie najbardziej korzystnej oferty.

Powiązanie kryteriów oceny ze specyfikacjami technicznymi

Może istnieć powiązanie pomiędzy wymogami zawartymi w specyfikacjach technicznych oraz kryteriami oceny. Specyfikacje techniczne określają wymagany poziom osiągów, jaki musi zostać spełniony, jednakże instytucja kontraktująca może zadecydować o tym, że każdy produkt/usługa/praca o osiągnięciach przewyższających minimalny próg uzyska dodatkowe punkty, które mogą zostać przyznane na etapie oceny. Z tego względu powinno być możliwe przełożenie wszystkich specyfikacji technicznych na kryteria oceny.

Przykład

Instytucja kontraktująca określiła w specyfikacjach technicznych, że sprzęt czyszczący nie może zużywać więcej energii elektrycznej niż 3 kWh. Tak więc instytucja kontraktująca może przyznać dodatkowe punkty sprzętowi, który jest bardziej wydajny, poprzez ustalenie w kryteriach oceny, w oparciu o które oceniane będą oferty, iż przyznane zostaną dodatkowe punkty dla sprzętu, który zużywa mniej kWh w porównaniu z minimalnym podanym poziomem.

Dyrektywy 2004/17/WE oraz 2004/18/WE dotyczące realizacji zamówień w sposób wyraźny zezwalają na włączenie kwestii ochrony środowiska do kryteriów oceny. Powyższe przepisy prawne oparte są o prawo precedensowe Trybunału Sprawiedliwości. Podstawowa zasada dotycząca ekologicznych kryteriów oceny omówiona została w sprawie C-513/99 (Concordia Bus).

Przykład

W roku 1997 gmina Helsinki, Finlandia, podjęła decyzję o ogłoszeniu przetargu na usługi komunikacji autobusowej. Zastosowano kryteria oceny, takie jak całkowita cena, jakość parku autobusowego oraz jakość prowadzonej działalności. W ramach jednego z kryteriów oceny

przedsiębiorstwa mogły uzyskać dodatkowe punkty, jeśli spełniały określone warunki dotyczące poziomu emisji spalin oraz hałasu. W oparciu o te dodatkowe punkty umowę otrzymała spółka HKL – miejskie przedsiębiorstwo transportowe. Concordia Bus, spółka, która również uczestniczyła w przetargu i nie uzyskała kontraktu, złożyła sprzeciw wobec podjętej decyzji, argumentując, iż nie można podejmować decyzji w oparciu o kryterium poziomu emisji spalin oraz hałasu, ponieważ nie stanowi ono żadnej korzyści ekonomicznej dla strony kontraktującej.

Z orzeczenia sądu podjętego w powyższej sprawie oraz z dyrektyw 2004/17/WE i 2004/18/WE, które szczególnie odnoszą się do tego orzeczenia w swoich preambułach, wynika, że wszystkie kryteria oceny muszą spełniać cztery warunki:

1. Kryteria oceny muszą być powiązane z przedmiotem umowy

Jest to kwestia zasadnicza. Zapewnia powiązanie kryteriów oceny z potrzebami instytucji kontraktującej, które zostały określone w przedmiocie umowy.

Przykład

Obecność powiązania w sprawie Concordia Bus

W sprawie Concordia Bus sąd uznał, iż kryteria oceny dotyczące poziomu emisji tlenku azotu oraz poziomu hałasu autobusów, jakie mają zostać użyte w celu świadczenia usług transportowych, spełniają wymóg powiązania z przedmiotem umowy.

Przykład

Brak powiązania w sprawie Wienstrom

W kolejnym orzeczeniu, w sprawie Wienstrom (Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-448/01), Trybunał Sprawiedliwości przedstawił dalsze informacje dotyczące tego, w jaki sposób należy interpretować powiązanie z przedmiotem umowy. W powyższej sprawie Trybunał Sprawiedliwości rozstrzygnął, że w przypadku przetargu na dostawę energii kryterium związane wyłącznie z ilością energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, stanowiącej nadwyżkę w stosunku do przewidywanego jej zużycia przez instytucję kontraktującą (co było przedmiotem umowy), nie można uznać za powiązane z przedmiotem umowy. Jednakże należy uwzględnić fakt, iż Trybunał równocześnie uznał możliwość wprowadzenia kryterium oceny związanego z ilością energii elektrycznej uzyskanej z odnawialnych źródeł energii (jako część energii elektrycznej skutecznie dostarczonej instytucji kontraktującej). Ponadto, Trybunał uznał również, iż 45-procentowe znaczenie przypisane powyższemu kryterium nie będzie stało na przeszkodzie, aby instytucja kontraktująca dokonała niezbędnej oceny całościowej według kryteriów oceny, mającej na celu dokonanie wyboru najbardziej korzystnej oferty z ekonomicznego punktu widzenia.

2. Kryteria oceny muszą być konkretne i obiektywnie wymierne

Trybunał Sprawiedliwości postanowił, iż, w oparciu o wcześniejsze orzeczenia, kryteria oceny w żadnym wypadku nie mogą nadawać nieograniczonej wolności wyboru instytucjom kontraktującym. Muszą one ograniczać wolność wyboru poprzez ustanowienie określonych, związanych z produktem oraz wymiernych kryteriów lub, jak ujął to Trybunał Sprawiedliwości, „odpowiednio szczegółowych oraz obiektywnie wymiernych" kryteriów.

Przykład

Szczególny charakter oraz wymierność kryteriów oceny w sprawie Concordia Bus

W sprawie Concordia Bus, przed dokonaniem oceny ofert, gmina Helsinki szczegółowo określiła oraz opublikowała system przyznawania punktów dodatkowych za konkretne poziomy hałasu oraz emisji. Dodatkowe punkty przyznano między innymi za: „zastosowanie autobusów o emisji tlenku azotu nieprzekraczającej 4 g/kWh (+2,5 punktu/autobus) lub poniżej 2 g/kWh (+3,5 punktu/autobus) oraz zewnętrzny poziom hałasu na poziomie poniżej 77 dB (+1 punkt/autobus)."Trybunał Sprawiedliwości uznał ten system za odpowiednio szczegółowy oraz wymierny.

Przykład

Przejrzystość oraz obiektywność kryteriów oceny w sprawie Wienstrom

W sprawie Wienstrom Trybunał Sprawiedliwości powołał się na to, iż w celu zapewnienia oferentom równych szans, podczas gdy będą oni formułowali warunki swoich ofert, instytucja kontraktująca obowiązana jest do takiego przedstawienia swoich kryteriów oceny, że „wszyscy dobrze poinformowani oferenci przy zachowaniu standardowej dbałości zinterpretują je w taki sam sposób". W tym przypadku instytucja kontraktująca nie określiła szczegółowo okresu dostawy, w którym oferenci powinni podać ilość, jaką są oni w stanie dostarczyć. Kolejnym elementem niezbędnej przejrzystości oraz wymierności kryteriów oceny, jak to określił Trybunał Sprawiedliwości, jest to, że instytucja kontraktująca powinna przedstawić wyłącznie takie kryteria, w oparciu o które będzie możliwe dokonanie faktycznej weryfikacji informacji przedstawionych przez oferentów.

3. Kryteria oceny muszą zostać ogłoszone z wyprzedzeniem

Zgodnie ze wszystkimi dyrektywami odnośnie do zamówień, ogłoszenia o kontraktach muszą zawierać informację dotyczącą tego, czy instytucja kontraktująca oceniać będzie umowę w oparciu o kryterium „najniższej ceny" bądź też „najbardziej korzystnej oferty z ekonomicznego punktu widzenia". W tym ostatnim przypadku kryteria stosowane w celu wybrania najbardziej korzystnej oferty z ekonomicznego punktu widzenia winny zostać wymienione w ogłoszeniu lub przynajmniej w każdym przypadku w dokumentacji przetargowej.

4. Kryteria oceny muszą być zgodne z prawem wspólnotowym

Kryteria oceny muszą być zgodne ze wszystkimi fundamentalnymi zasadami prawa wspólnotowego, co stanowi ostatni warunek wynikający z Traktatu WE oraz wspomnianych dyrektyw odnośnie do zamówień. Trybunał Sprawiedliwości wyraźnie wymienił istotność zasady zakazu dyskryminacji, co stanowi podstawę innych zasad, takich jak wolność świadczenia usług oraz wolność przepływu kapitału.

Przykład

Różnica pomiędzy szczególnym charakterem a dyskryminacją w sprawie Concordia Bus

Kwestia dyskryminacji podniesiona została w sposób wyraźny w sprawie Concordia Bus. Jednym z zarzutów wniesionych przez Concordia Bus było to, iż kryteria przyjęte przez gminę Helsinki nosiły znamiona dyskryminacji ze względu na fakt, iż jedynie gminna spółka komunikacji autobusowej HKL, korzystająca z pojazdów na gaz, była w stanie spełnić wymóg po-

ziomu emisji spalin. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że fakt polegający na tym, iż jedynie niewielka liczba spółek była w stanie spełnić jedno z kryteriów przyjętych przez instytucję kontraktującą, nie oznacza dyskryminacji. Tak więc przy określaniu, czy miała miejsce dyskryminacja, czy też nie, należy wziąć pod uwagę wszystkie fakty związane z daną sprawą Jednym z takich faktów w powyższej sprawie było to, iż powód Concordia Bus oceniany był według innej kwalifikacji, w której zastosowano ten sam wymóg, dotyczący pojazdów na gaz.

Zastosowanie kalkulacji kosztów w okresie użytkowania

Na etapie oceny procedury zamówień cena oferty zawsze stanowi jeden z najbardziej wpływowych czynników. Jednakże w jaki sposób określić cenę? W momencie zakupu produktu, usługi lub pracy zawsze płacimy określoną cenę. Jednakże cena zakupu stanowi tylko jeden element kosztu w całej gamie kosztów związanych z zakupem, posiadaniem, a na końcu zbyciem produktu. Aby zapoznać się z całkowitym kosztem umowy, niezbędne jest poświęcenie uwagi wszystkim etapom użytkowania. Znane są one pod nazwą: „podejście kalkulacji kosztów w okresie użytkowania". Wymaga ono uwzględnienia, przy podejmowaniu decyzji o zakupie, wszystkich kosztów, które wystąpią w czasie okresu użytkowania produktu lub usługi. Ocena kalkulacji kosztów w okresie użytkowania nie musi być wcale trudna lub zabierać dużo czasu. Chociaż jest wiele specjalnych technik stosowanych w celu opracowania skomplikowanych wyliczeń odnośnie do okresu używalności na rynku prywatnym, można zacząć od prostego porównania oczywistych i wymiernych kosztów.

Przykład

Koszt okresu użyteczności: sugestia Brytyjskiego Licencjonowanego Instytutu Zamówień oraz Dostaw (ang. UK Chartered Institute of Purchasing and Supply więcej informacji na stronie: http://www.cips.org/).

Brytyjski Licencjonowany Instytut Zamówień oraz Dostaw proponuje, aby koszty całkowitego okresu użytkowania obejmowały:

- zakup oraz wszystkie związane z nim koszty (dostawa, instalacja, prowizje itp.);
- koszty użytkowania, łącznie z kosztami energii, części zamiennych oraz serwisu;
- oraz koszty zakończenia okresu użytkowania, takie jak koszty odłączenia oraz usunięcia.

Powyższe koszty powinny zostać uwzględnione na etapie oceny, co ma zapewnić, że zostaną rozpatrzone przy wyborze najbardziej korzystnej oferty z ekonomicznego punktu widzenia. Pomoże to w dokonaniu wyboru produktu spełniającego w najwyższym stopniu kryterium przyjazności środowisku, ponieważ w trakcie tego procesu ujawnione zostaną koszty użytkowania oraz pozbycia się produktu, które w przeciwnym wypadku nie uzyskałyby należnej im uwagi.

Jak zastosować kalkulację całkowitych kosztów okresu użytkowania w celu promowania kwestii ekologicznych

Polityka oszczędności kosztów i równocześnie zapewniania ochrony środowiska poprzez stosowanie podejścia opartego o „kalkulacje kosztów w okresie użytkowania" może zostać wprowadzona w życie, na różne sposoby. Poniżej przedstawiamy parę przykładów.

A. Oszczędności związane ze zużyciem wody oraz energii

Oszczędne korzystanie z wody, elektryczności oraz paliw kopalnych to najłatwiejszy krok uczyniony w kierunku realizacji opłacalnych oraz przyjaznych środowisku zamówień. Zaletą tego rozwiązania jest to, że oszczędności te przynoszą wyraźną korzyść zarówno sytuacji finansowej instytucji kontraktującej, jak i środowisku. Koszty wody oraz energii można w łatwy sposób wprowadzić do kryteriów oceny procedur zamówień publicznych ze względu na to, że łatwo jest je wyliczyć oraz mają one wyraźny aspekt ekonomiczny. Z ekologicznego punktu widzenia ważność takich czynników, jak zużycie wody oraz energii, jest kwestią bezsporną, podobnie jak wpływ używanego paliwa na emisję CO2 lub wytworzenie odpadów.

B. Oszczędności związane z kosztami likwidacji

Bardzo łatwo zapominamy o kosztach likwidacji w momencie dokonywania zakupu produktu lub organizowania przetargu na prace budowlane. W końcu koszty likwidacji i tak trzeba będzie opłacić, chociaż czasami realizacja tej operacji zabiera dużo czasu. Niewzięcie pod uwagę powyższych kosztów w momencie zakupu może w niektórych sytuacjach spowodować, iż dana transakcja okaże się bardzo drogim zakupem. Koszty likwidacji mogą obejmować zarówno fizyczne usunięcie, jak i opłacenie bezpiecznego wywozu. Bardzo często likwidacja/wywóz/usunięcie podlega bardzo rygorystycznym przepisom.

Przykład

Inteligentne planowanie fazy likwidacji: przykład z sektora budowlanego

Jednym z obszarów związanym z dużą ilością odpadów jest sektor budowlany. Rozbiórka starych budynków oznacza nie tylko usunięcie ogromnej ilości gruzu, ale także rozporządzanie materiałami niebezpiecznymi, takimi jak azbest. W związku z tym w ogłoszeniu o przetargu można zwrócić się do firm budowlanych z zapytaniem, jaką ilość niebezpiecznych odpadów przewidują w związku z realizacją rozbiórki oraz jaki będzie koszt ich likwidacji. W niektórych przypadkach, np. budowy dróg, powinno być również możliwe wyliczenie zysków z wykorzystania przetworzonych materiałów odpadowych, takich jak asfalt.

Powyższe przykłady pokazują, iż włączenie do kryteriów oceny ilości oraz składu odpadów może przyczynić się do oszczędności oraz wspomóc ochronę środowiska. A po wyliczeniu przybliżonego kosztu likwidacji/usunięcia odpadów powinno być także możliwe przełożenie kryterium ochrony środowiska na korzyści ekonomiczne.

6.4. *Kryteria oceny ofert – przyjęte rozwiązania i propozycje zmian* – Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Warszawa, sierpień 2011 rok[34]

Opracowanie bazuje na doświadczeniach z prowadzonych przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych kontroli procedur zawierania umów dla projektów sektora transportowego PO IiŚ. Zostało w nim przedstawione m.in. porównanie rozwiązań funkcjonujących w innych krajach i propozycje zmiany podejścia z perspektywy Instytucji Wdrażającej w systemie PO

[34] www.cupt.gov.pl/Kontrola/Publikacje.

IiŚ. Materiał poddaje ocenie przyjęte rozwiązania i zawiera propozycje zmiany sposobu podejścia do katalogu kryteriów oceny ofert, tak aby zagwarantować wybór oferty rzeczywiście najkorzystniejszej ekonomicznie, ale w zgodzie z obowiązującą literą prawa.

W opracowaniu wskazano m.in., iż wśród Beneficjentów POIiŚ, w zakresie działań, gdzie CUPT jest Instytucją Wdrażającą dla działań VI, VII i VIII, zamówienia w zakresie usług obejmują następujące przedmioty:

1. Usługa Inżyniera kontraktu lub też Zarządzania kontraktem,
2. Przygotowanie, opracowanie dokumentacji projektowej,
3. Usługi dotyczące promocji projektu.

Ad. 1. Usługa Inżyniera kontraktu lub też Zarządzania kontraktem.

Zamawiający przy takim rodzaju zamówienia analizując sytuację, czyli chcąc otrzymać jak najlepszy „produkt", w tym przypadku usługę, winien rozważyć jakie kryteria, poza ceną mógłby brać pod uwagę. Ponieważ w przypadku takiego zamówienia jego efektem jest prawidłowa, zgodna z przepisami prawa i terminami realizacja inwestycji, nie praktykuje się stosowania innych poza ceną kryteriów oceny ofert. Zgodnie z zakazem stosowania kryteriów podmiotowych wynikającym z art. 91 ust. 3 niedopuszczalne jest stosowanie w przypadku takiej usługi np. kryterium doświadczenia.

Podobnie nie wolno opisywać kryteriów oceny w sposób nieostry, niejednoznaczny czyli uniemożliwiający ich obiektywną ocenę, powodujący uznaniowość i dowolność oceny.

Dlatego też w przypadku usługi Inżyniera kontraktu trudno określić jakimi, a przy tym zgodnymi z zapisami ustawy Pzp, poza ceną kryteriami mógłby kierować się Zamawiający przy wyborze wykonawcy.

Ad. 2. Przygotowanie, opracowanie dokumentacji projektowej.

Analizując zapis art. 91 ust. 2, w przypadku postępowań, których przedmiotem jest usługa „wytworzenia" konkretnej dokumentacji Zamawiający może posługiwać się którymkolwiek z kryteriów oceny ofert wskazanych w ww. przepisie gdzie może być to np. jakość czy też termin. Przy założeniu, iż wymagana jest podstawowa minimalna jakość lub też termin wykonania zamówienia, premiowane, przyznaniem dodatkowych punktów będą, oferty proponujące wyższą niż „ponadnormatywna" jakość lub też te, które zawierają krótszy termin realizacji zamówienia. Ponadto jako zostało wspomniane w niniejszym opracowaniu, dopuszczalne jest stosowanie również innych kryteriów oceny ofert. Zamawiający ustalając kryteria oceny ofert winien rozważyć co jest dla niego najistotniejsze przy realizacji zamówienia i w ten sposób rozpisywać kryteria oceny ofert przypisując im przy tym odpowiednią wagę.

Ad. 3. Usługi dotyczące promocji projektu.

Powyższy przedmiot zamówienia może dotyczyć wielu działań. Może to być np. przeprowadzenie kampanii promocyjnej w mediach czy też wydanie określonej publikacji lub też wytworzenie przedmiotów mających propagować dany projekt w powiązaniu z programem.

Taka duża rozpiętość „przedmiotu zamówienia" daje Zamawiającym pole do wyboru kryteriów jakimi będzie się kierował przy wyborze wykonawcy. Zastosowanie więc mogą mieć niektóre z kryteriów wynikające z art. 91 ust. 2 ustawy Pzp, przykładowo:

- Jakość; w sytuacji, gdy przedmiotem jest produkt np. rzecz lub też zdarzenie (emisja spotów reklamowych) Zamawiający w warunkach udziału w postępowaniu określa minimalne parametry, jakie ma posiadać ów produkt, natomiast, w kryteriach oceny ofert może wskazać, iż dodatkowe punkty zostaną przyznane ofercie, która będzie zawierać produkty o wyższym standardzie czy też jakości.

Mając więc sprecyzowane wymagania co do „produktu" można określić (opisać) je na tyle precyzyjnie, iż wykonawcy będą w stanie zaoferować wymagany produkt. Można wskazać np. rodzaj, gatunek materiału, z którego ma być wykonany przedmiot zamówienia, podobnie rzecz przedstawia się z kolorem bądź też wytrzymałością. Ostrożnie jednak należy posługiwać się pojęciem estetyki, zwłaszcza przy dostawach gdyż to pojęcie może być bardzo dowolnie oceniane przez np. każdego z członków komisji oceniającej u Zamawiającego.

- parametry techniczne; jeżeli przy usłudze promocji zamawia się rzeczy bardziej złożone np. filmy lub też nagrania, podobnie jak w przypadku wcześniejszego kryterium, Zamawiający określa minimalne warunki techniczne, jakie winien posiadać zamawiany produkt, natomiast te które będą mieć wyższe parametry otrzymają więcej punktów;
- termin realizacji zamówienia również może być dodatkowo klasyfikowany.

W przypadku przedmiotu zamówienia polegającego na wytworzeniu konkretnych produktów (przedmiot materialny lub niematerialny) często znaczenie ma wygląd lub estetyka danego przedmiotu. Dlatego też często spotyka się, iż Zamawiający wśród kryteriów oceny ofert wskazują właśnie estetykę. Należy tu jednak nadmienić, iż niedopuszczalne jest formułowanie kryteriów oceny ofert w sposób subiektywny czyli np. powodujący dowolność oceny przez poszczególnych członków komisji.

Prawidłowe zastosowanie innych kryteriów niż cena musi zapewnić równe traktowanie wykonawców poprzez możliwość obiektywnej oceny. Ocena wykonawców nie może zależeć od subiektywnej oceny członków komisji przetargowej. Jedynie kryteria obiektywne, czyli takie, dla których wynik punktowy będzie zawsze taki sam, niezależnie od tego, kto będzie dokonywał oceny, zapewniają równe traktowanie wykonawców oraz gwarantują zgodność postępowania zamawiającego z art. 7 ust. 1 ustawy Pzp.

7. KRYTERIA OCENY OFERT NA PRZYKŁADACH WEDŁUG RÓŻNYCH DZIEDZIN I RODZAJÓW ZAMÓWIEŃ

7.1. Inne niż cena kryteria oceny ofert zaproponowane przez izby branżowe

Jak zostało wspomniane we wstępie publikacji do współpracy przy formułowaniu przykładowych kryteriów oceny ofert, odnoszących się do różnych rodzajów zamówień, Urząd Zamówień Publicznych zaprosił środowiska organizacji zrzeszających pracodawców i pracowników różnych branż. Część z zaproszonych do współpracy izb branżowych zaproponowała przykłady pozacenowych kryteriów oceny ofert, które mogłyby być wykorzystane przy udzielaniu zamówień publicznych z zakresu reprezentowanych przez nich branż. Poniżej przedstawiamy materiał opracowany na podstawie informacji uzyskanych od: Izby Architektów Rzeczypo-

spolitej Polskiej – Krajowej Rady Izby Architektów RP w Warszawie, Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach, Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Wyrobów Medycznych – POLMED, Polskiego Związku Pracodawców „OCHRONA":

7.1.1. Prace projektowe

- *Stanowisko* Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – Krajowej Rady Izby Architektów RP w Warszawie *w sprawie stosowania kryteriów innych niż cena i dobrej praktyki w zamówieniach publicznych na prace projektowe*.

I. Krajowa Rada Izby Architektów wskazuje, że problem stosowania kryteriów innych niż cena w zamówieniach publicznych nie polega na braku tych kryteriów, czy też trudności w ich wskazaniu ale ze sposobu ich stosowania w świetle specyfiki planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych (PPiRB). Specyfika ta – zdaniem Izby – wynika z dwóch głównych źródeł, których świadomość jest niezbędna do właściwego stosowania ustawy PZP: po pierwsze – z istoty samego procesu projektowania, która w uproszczeniu, polega na tym, że jakiejkolwiek oceny tego procesu możemy dokonać po jego przeprowadzeniu, a nie przed; po drugie z roli architekta w procesie planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych, którą najlepiej określa art. 2 ust 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr. 5 poz. 42 ze zm.): *„projektowanie architektoniczne obiektów budowlanych oraz projektowanie ich przestrzennego otoczenia jest elementem współtworzenia kultury"*. Oznacza to, że prace wykonywane przez architektów są rodzajem usługi, podlegających szczególnym wymaganiom wynikającym nie tylko z przepisów dotyczących zasad sporządzania projektów budowlanych, ale również z ich twórczego charakteru. Aspekt kulturotwórczy prac architektonicznych powinien być szczególnie istotny w sferze inwestycji realizowanych na zlecenie jednostek sektora publicznego, a zatem co do zasady realizowanych w drodze zamówień publicznych.

W konsekwencji specyfika procesu projektowego, którego istotą jest znajdowanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych i w którym jego koszty są, być może jednym z najważniejszych, ale wyłącznie jednym z parametrów powoduje, że żadnego z możliwych do wskazania, poszczególnych kryteriów innych niż cena nie da się zastosować w sposób prosty, formalny czy automatyczny, w oderwaniu od pozostałych i bez uwzględnienia ich wzajemnego wpływu na siebie. Dopiero synteza tych kryteriów może dać wiarygodny instrument oceny ofert zaś jedynym instrumentem takiej syntezy jest projekt.

Zdaniem Izby Architektów RP dostosowanie praktyki zamówień publicznych w zakresie planowania, projektowania i realizacji robót budowlanych do specyfiki tego procesu, a w szczególności poprawne ustalanie i stosowanie kryteriów innych niż cena wymaga łącznego spełnienia następujących trzech warunków:

1. *Powierzenia przygotowania, prowadzenia i rozstrzygania postępowań o zamówienia publiczne w zakresie PPiRB specjalistom, bowiem tylko oni są w stanie gwarantować właściwe przygotowanie warunków postępowania, dokonać wyboru kryteriów oraz dokonać wiarygodnej oceny efektów postępowania;*

2. *Podawanie w SIWZ kwoty jaką Zamawiający zagwarantował na realizację zamówienia w zestawieniu z wartością zamówienia oraz podawanie zasad ustalania ceny rażąco niskiej – co pozwoli wykonawcom na etapie sporządzania koncepcji przetargowej na zmianę*

pola konkurencji między ofertami. W miejsce obecnej rywalizacji w zakresie ceny oferenci konkurować będą zawartością merytoryczną oferty ponieważ cena nie będzie w tym przypadku jedynym kryterium wyboru oferty a jej zaniżanie będzie miało czytelna granicę;

3. *Odnoszenie się do warunków zamówienia i kryteriów innych niż cena, niezależnie od trybu postępowania, poprzez koncepcję przetargową (KP) sporządzaną w standardzie, formie i zakresie właściwym dla danego tematu.*

II. Przykładowe inne niż cena kryteria oceny ofert/prac konkursowych w postępowaniach na prace projektowe[35]

Kryteria urbanistyczne

Tkanka urbanistyczna

Projekt przestrzeni zewnętrznej

Jakość architektury krajobrazu

Kryteria architektoniczne

Metoda projektowa

Idea projektu

Konstrukcja

Architektoniczna jakość przestrzeni, wygląd

Kryteria funkcjonalności

System zagospodarowania na zewnątrz i wewnątrz

Zagospodarowanie powierzchni wewnętrznych, przejścia, łączniki

Funkcjonalność rozwiązania

Rozwiązania ruchu – zewnętrznego i wewnętrznego

Kryteria ekologiczne

Zużycie energii

Współczynnik powierzchnia/kubatura

Powierzchnie elewacji

Zastosowanie materiałów budowlanych

Utrzymanie

Zrównoważony charakter obiektu

Kryteria ekonomiczne

Ocena ekonomiczna zgłoszenia – według kosztów budowlanych i kosztów utrzymania

Systemy konstrukcyjne, czynniki inżynieryjne

Koszty trwałości

---

[35] Przykładowe kryteria oceny ofert/prac konkursowych, w projekcie *dokumentu dla konkursu na projekt architektoniczny Rady Architektów Europy (ACE),* przesłanym przez Krajową Radę Izby Architektów.

- Krajowa Rada Urbanistów w Warszawie zaproponowała uwzględnienie następujących kryteriów oceny ofert:

Ocena jakości (kryterium zalecane jako podstawowe)

Ocena zaprezentowanego przez oferenta przykładowego (analogicznego lub zbliżonego do zamawianego) opracowania planistycznego, pozwoliłaby Zamawiającemu na zbadanie rezultatów pracy oferenta i porównanie z własnymi oczekiwaniami wobec przedmiotu zamówienia. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia należałoby wówczas przedstawić warunki, jakie ma spełniać przykładowe opracowanie (cel opracowania, zakres, czytelność, sposób wykorzystania, funkcjonalność itp.). Trudności w jednoznacznej i obiektywnej ocenie kryterium jakościowego pociągałyby za sobą konieczność odpowiedniego i fachowego doboru składu komisji oceniającej. Dobrą propozycją wydaje się również ocena tzw. „karty tematu" określającej tryb i zakres merytoryczny przedstawienia projektu, proponowany zawodowy skład zespołu autorskiego itp.

Czas wykonania opracowania

To stosunkowo najprostsze kryterium oceny ofert nie powinno mieć zbyt dużej wagi w ramach oceny. Nieprzewidywalność zakresu prac projektowych, jak i czas procedur planistycznych, powoduje, że kryterium to może fałszować obraz potencjalnego wykonawcy projektu opracowania planistycznego, a tym samym – wybór najkorzystniejszej oferty. Ponadto, skracanie czasu sporządzania projektów dokumentów urbanistycznych, przy dość precyzyjnie określonych ustawowych procedurach formalnoprawnych, prowadzi do ograniczania czasu poświęconego na opracowania analityczne, a tym samym do niepożądanego spłycania treści realizowanych projektów. Bez wątpienia działania takie obniżają jakość opracowań planistycznych. Zastosowanie kryterium terminu realizacji należy sugerować jedynie w przypadku zastosowania również innych pozacenowych kryteriów oceny ofert.

Jednocześnie, Krajowa Rada Izby Urbanistów zauważa, że często stosowane przez Zamawiających przetargi nieograniczone mogą zagwarantować należyte wykonanie opracowań planistycznych jedynie wtedy, gdy wykorzystywane będą pozacenowe kryteria ocen składanych ofert, w szczególności kryteria jakościowe. W tego rodzaju zamówieniach publicznych zasadne jest również stosowanie przetargów dwuetapowych oraz konkursów. W obu przypadkach w pierwszej kolejności rozważamy pozacenowe kryteria oceny oferty, a dopiero w następnej kolejności zaproponowane ceny, co powinno zaspokoić oczekiwania Zamawiającego. Poza wymienionymi wyżej kryteriami Izba proponuje przyjęcie reguły, że najkorzystniejsza oferta nie musi być ofertą najtańszą. Wymaga to m.in. określania przez Zamawiających minimalnych kwot, za jakie zamówienia mogą być realizowane; co powoduje konieczność dostosowania zakresu prac do określonego w zamówieniu.

7.1.2. Górnictwo

Propozycje innych niż cena kryteriów oceny ofert członków Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Jakość produktu – wyrażona na przykład okresem gwarancji, którego wydłużenie powyżej minimalnego, a do maksymalnego okresu ustalonego przez zamawiającego byłoby premiowane dodatkowymi punktami.

Funkcjonalność – wyrażona na przykład wydajnością maszyny, urządzenia.

Kompatybilność – rozumiana jako zgodność rozwiązań technicznych pod względem mechanicznym i elektrycznym, umożliwiającą ich bezpośrednią współpracę, albo zastąpienie jednego podzespołu innym. Istotne jest, aby dostarczane rozwiązania były dopasowane do posiadanych przez Zamawiającego rozwiązań (np. dążenie do ograniczenia różnorodności w parku maszynowym w granicach, które pozwalając na skuteczne nim zarządzanie).

Parametry techniczne – w odniesieniu do wymagań technicznych przedmiotu zamówienia (np. minimalizacja wymiarów geometrycznych w stosunku do ustalonych przez zamawiającego maksymalnych wartości).

Koszty eksploatacji – wyrażone na przykład kosztami serwisu, przeglądów, części szybkozużywających, energochłonnością.

Istnieje ryzyko dokonania zakupu urządzenia po bardzo konkurencyjnej cenie, jednak w trakcie normalnej eksploatacji może się okazać, że tanie urządzenie wymaga wyższych nakładów na wymianę części eksploatacyjnych, często nie objętych gwarancją lub objętych gwarancją krótkotrwałą a których zakup, z uwagi na konieczność dochowania warunków gwarancji możliwy jest tylko u dostawcy urządzenia.

Ocena kosztów eksploatacji na etapie zakupu maszyny, urządzenia może pozwolić na wyeliminowanie takiego ryzyka, co jednak wymagałoby zawierania umów o zakup maszyn, urządzeń wraz z możliwością zakupu materiałów eksploatacyjnych, części szybkozużywających się w cenach zadeklarowanych przez wykonawcę w ofercie.

Dyspozycyjność urządzenia (w odniesieniu do dzierżawionych urządzeń) – w przypadku niektórych urządzeń (np. kombajny, ciągniki spalinowe) może wyniknąć potrzeba oceny dyspozycyjności urządzenia wyrażona w deklarowanym przez wykonawcę czasie pracy urządzenia w stosunku do czasu użytkowania produktu (tzw. sprawność techniczna urządzeń wynosi około75-^-80%), tj. bez przerw na konieczne konserwacje, przeglądy okresowe itp. (około 20+25%) – pod rygorem stosowania określonych sankcji (np. kar umownych, których wysokość powinna skłaniać wykonawcę nawet do podstawienia innego urządzenia w przypadku awarii niezawinionej przez użytkownika). Zwiększenie dyspozycyjności urządzenia powyżej minimalnej, a do maksymalnej określonej przez zamawiającego byłoby premiowane dodatkowymi punktami.

Długość okresu gwarancji – punkty przyznawane do 60 miesięcy; należy unikać punktowania absurdalnie długich okresów gwarancji

Obsługa serwisowa – oceniany termin reakcji serwisowej na zgłoszenie

Pewność (bezpieczeństwo) dostaw – w odniesieniu do zabezpieczenia kopalń przed kosztowymi przerwami w działalności spowodowanych nieterminowymi dostawami

Koszt cyklu życia – rozumiane jako rozłożone w czasie koszty użytkowania nabytego produktu (preferowanie rozwiązań korzystniejszych w eksploatacji np. mniej awaryjnych i charakteryzujących się dłuższą żywotnością)

Termin wykonania zamówienia przy robotach górniczych – wykonanie szybciej niż przewiduje to pierwotnie założony harmonogram

Przykład:

Warunki techniczne ujęte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia zawierają harmonogram robót górniczych, który składa się z trzech etapów(I etap, II etap, II etap).

Zamawiający określa minimalny oraz maksymalny termin wykonania całości przedmiotu zamówienia, ale również dla każdego z etapów harmonogramu, w przypadku, gdy realizacja poszczególnych etapów ma wpływ na produkcję. Ponadto, każdemu z tych etapów przypisuje się znaczenie procentowe (wagę) w stosunku do całości robót przewidzianych w harmonogramie. Ocena poszczególnych etapów harmonogramu odbywa się zgodnie z wzorem:

$$\textbf{Termin etapu} = \frac{\textbf{Termin minimalny}}{\textbf{Termin badany}} \cdot \textbf{100} \cdot \textbf{waga}$$

Jednocześnie członkowie Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej wskazują na konieczność zmiany nastawienia instytucji i organów kontrolujących do postępowań, w których zastosowano kryteria pozacenowe. Zdaniem członków izby jeśli w tej materii nie nastąpi zmiana nawet najlepsze wzorcowe kryteria nie spełnią swego zadania, gdyż zamawiający w obawie przed zarzutami stosować będą dalej jedynie cenę jako wyznacznik wyboru oferty.

7.1.3. Wyroby medyczne

Propozycje innych niż cena kryteriów oceny ofert członków Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Wyrobów Medycznych – POLMED z podziałem na kategorie.

Kategorie wyrobów medycznych:

1. **Diagnostyka obrazowa i radiologia.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis, walory kliniczne zaproponowanych rozwiązań;

2. **Technika laboratoryjna.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis;

3. **Aparatura zabiegowa oraz specjalistyczny sprzęt szpitalny.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis, walory kliniczne zaproponowanych rozwiązań;

4. **Anestezjologia i intensywna terapia.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis, walory kliniczne zaproponowanych rozwiązań;

5. **Specjalistyczny sprzęt jednorazowego użytku.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, walory kliniczne;

6. **Urządzenia oraz środki do mycia, dezynfekcji i sterylizacji.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis, walory kliniczne zaproponowanych rozwiązań;

7. **Sprzęt szpitalny, w tym specjalistyczny.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, koszty eksploatacji w okresie amortyzacji, szkolenia, serwis, walory kliniczne zaproponowanych rozwiązań;

8. **Informatyka medyczna.**

   Jako szczególnie istotne uznano kryteria: jakość, szkolenia, serwis.

Wyjaśnienia dotyczące zaproponowanych kryteriów :

1. **Jakość definiowana jako:** bezawaryjność, trwałość, funkcjonalność, opinie od użytkowników sprzętu, certyfikaty, jakość oceniana na podstawie prezentacji sprzętu.
2. **Innowacyjność kliniczna i technologiczna:** możliwość uzyskania dodatkowej korzyści zdrowotnej i technologicznej.
3. **Koszty eksploatacji w okresie amortyzacji:** symulacja kosztów odnośnie do ilości procedur (wybór technologii wielorazowa/jednorazowa), koszty wyposażenia zużywalnego, koszty przeglądów.
4. **Szkolenia posprzedażne:** dostępność szkoleń innych niż stanowiskowe.
5. **Serwis:** koszt roboczogodziny z dojazdem; aparat/urządzenie zastępcze; czas realizacji; koszt usługi serwisowej, dostępność części eksploatacyjnych po wygaśnięciu umowy.
6. **Analiza kliniczna:** posiadanie badań klinicznych, korzyści kliniczne.

7.1.4. Usługi ochrony osób i mienia – usługi nieprioritetowe

Propozycje innych niż cena kryteriów oceny ofert, przygotowane na podstawie materiałów przesłanych przez Polski Związek Pracodawców Ochrona oraz propozycji przedstawionych przez Polską Izbę Ochrony

Jak w przypadku większości firm ubiegających się o udzielenie zamówienia, jakość świadczonej usługi zależy od wielu kluczowych czynników. Niewątpliwie najważniejsze spośród wszystkich są kwalifikacje, doświadczenie i motywacja pracowników realizujących zamówienie, ponieważ to właśnie oni odpowiadają za codzienne wykonywanie pracy, jak również bezpośrednie relacje z klientami i społeczeństwem. Ponadto, planowanie operacyjne i zarządzanie pracownikami wykonującymi usługi, powinno być najwyższej jakości – tak, aby gwarantowało wykonanie usługi na możliwie najwyższym poziomie. Podobne znaczenie ma zaplecze techniczne, operacyjne i kadrowe dostępne dla pracowników i zespołu kierowniczego. Wszelkie działania powinny opierać się na infrastrukturze firmy, która nie tylko ma odpowiednie doświadczenie, ale świadczy usługi spełniające wymagania klienta.

Cztery najważniejsze obszary, w których należy oceniać wartość merytoryczną zamówienia to:

- personel ochrony
- zarządzanie zamówieniem
- infrastruktura zamówienia
- firma

Personel ochrony

Doświadczenie

Największym atutem każdej firmy ochrony są jej pracownicy. Od ich kwalifikacji i doświadczenia zależy codzienne wykonywanie usług. W zależności od rodzaju usługi ochrony, firma

składająca ofertę, powinna przedstawić dowody, że pracownicy wybrani do wykonania danego zadania posiadają niezbędne doświadczenie i kwalifikacje. W przypadku wymogów wysokiego wyspecjalizowania lub szczególnie wrażliwych obszarów ochrony, instytucja zamawiająca może wymagać dowodów, że przydzieleni pracownicy posiadają doświadczenie w pracy w takim lub podobnym obszarze. W niektórych obiektach wysokiego ryzyka, takich jak ambasady, instytucja zamawiająca może nalegać na otrzymanie CV wszystkich kluczowych dla wykonania zadania pracowników (lub zapewnienie przejęcia wcześniej pracujących w obiekcie, doświadczonych pracowników).

Kwalifikacje personelu

Instytucje zamawiające w swoich ogłoszeniach o przetargu powinny szczegółowo określić jakiego dodatkowego, technicznego lub specyficznego dla zamówienia szkolenia wymagają od pracowników przeznaczonych do szczególnych obszarów ochrony.

W zależności od charakteru zadania ochrony, instytucje zamawiające mogą także wymagać dowodów dodatkowych kwalifikacji takich, jak znajomość języka lub inne umiejętności znaczące dla realizacji kontraktu.

Zarządzanie zamówieniem

Zespół kierowniczy

Zlecając na zewnątrz zadania ochrony, instytucje zamawiające z reguły pragną upewnić się, że wykonanie zamówienia będzie wymagało z ich strony minimalnego wkładu w nadzór. Dlatego kwalifikacje i zorganizowanie zewnętrznego zespołu zarządzania zamówieniem jest bardzo ważne. Klient musi być zadowolony z całego zespołu kierowniczego posiadającego niezbędne umiejętności. Należy jasno określić zakres odpowiedzialności oraz możliwy, najkrótszy czas reakcji, a także odpowiednie możliwości wsparcia. Oferta musi zawierać informacje o kwalifikacjach i doświadczeniu poszczególnych członków zespołu kierowniczego oraz określać zakres ich odpowiedzialności w ramach zamówienia. Należy określić jak szybko rozpatrywane będą wnioski klienta oraz kto za co ponosi odpowiedzialność. W specjalistycznych środowiskach ochrony lub w przypadku, gdy przywiązuje się dużą wagę do szybkiej i płynnej obsługi, mogą być wymagane dowody doświadczenia właściwego zamówieniu.

TABELA: KRYTERIA JAKOŚCI DOTYCZĄCE PERSONELU OCHRONY

Doświadczenie	• doświadczenie właściwe dla zamówienia • doświadczenie w sektorze
Kwalifikacje	• szkolenie podstawowe • szkolenie dodatkowe i kwalifikacje • szkolenia właściwe dla zamówienia • szkolenie okresowe • inne kwalifikacje (np. znajomość języka)
Inne kryteria określone przez klienta	należy uzasadnić użycie dodatkowych kryteriów

Szef ochrony obiektu

Z punktu widzenia klienta, szef ochrony obiektu jest jego najważniejszym pośrednikiem we wszystkich sprawach związanych z realizacją zamówienia. Dlatego istotnym jest, aby klient był usatysfakcjonowany z umiejętności i możliwości osoby pełniącej tę funkcję. Firmy składające oferty muszą dostarczyć szczegółowych informacji na temat tożsamości, kwalifikacji i doświadczenia osoby nadzorującej zamówienie. Plan zabezpieczenia musi zapewnić możliwość łatwego nawiązania kontaktu z osobą nadzorującą zamówienie, która posiada uprawnienia do skutecznego podejmowania decyzji, w ramach jasnego łańcucha odpowiedzialności i określonego czasu reakcji.

TABELA: KRYTERIA JAKOŚCI ODNOSZĄCE SIĘ DO ZARZĄDZANIA ZAMÓWIENIEM

ZARZĄDZANIE WYKONANIEM ZAMÓWIENIA	
Zespół kierowniczy	• kwalifikacje zespołu kierowniczego • wiedza potrzebna do wykonania zamówienia (doświadczenie)
Szef ochrony obiektu	• kwalifikacje i doświadczenie • wiedza potrzebna do realizacji zamówienia (doświadczenie) • dyspozycyjność • czas reakcji
Wsparcie	• inspekcje • wsparcie siedziby
Inne kryteria	• należy uzasadnić użycie dodatkowych kryteriów, ponadto muszą pozostawać w ramach odpowiedniego ustawodawstwa krajowego i europejskiego

Wyposażenie

Wszelkie pojazdy wykorzystane do realizacji zamówienia powinny być wyraźnie oznakowane i w dobrym stanie.

Ponadto, oferta musi określać sytuacje, w których do realizacji powierzonych zadań wykorzystuje się psy. Niezbędne jest wykazanie odpowiedniego wyszkolenia pracownika – przewodnika psa oraz samego zwierzęcia.

Punkty dodatkowe mogą być przewidziane za spełnianie powyższych wymagań w stopniu przewyższającym poziom oznaczony przez zamawiającego.

Techniczne środki ochrony

W przypadku wykorzystania systemów telewizji użytkowej, systemów kontroli dostępu, systemów kontroli obchodów, instalacji alarmowych i centralnych systemów monitorowania, oferta techniczna powinna zawierać informacje o:

- posiadanej wiedzy, niezbędnej dla efektywnego posługiwania się systemami;
- dostępie do najnowszych technologii;
- możliwościach instalacyjnych, dostępie do odpowiednich specjalistów;
- zdolności do stosownej konserwacji systemu,

które mogą podlegać dodatkowej punktacji w ramach oceny ofert.

Firma

Kryteria określone poniżej umożliwiają instytucji zamawiającej ocenę ofert pod względem wielkości, możliwości, liczby pracowników, poziomu obrotu czy poziomu specjalizacji lub doświadczenia.

TABELA: KRYTERIA JAKOŚCI ODNOSZĄCE SIĘ DO ZARZĄDZANIA ZAMÓWIENIEM

INFRASTRUKTURA ZAMÓWIENIA	
Wyposażenie	• środki łączności • sprzęt i oprogramowanie – komputerowe
Wsparcie techniczne	• umundurowanie • broń • pojazdy • psy
Inne kryteria określone przez klienta	• systemy telewizji użytkowej • system kontroli obchodów • system kontroli dostępu • instalacja alarmowa • centralny system monitorowania

Bezpieczeństwo

Firmy składające oferty powinny przedłożyć dowody odpowiedniego doświadczenia, liczby lat prowadzenia działalności w sektorze ochrony, i jeśli to konieczne zapewnić referencje specyficzne dla sektora lub zamówienia. W takich referencjach powinny znajdować się in-

formacje dotyczące doświadczenia i poziomu kwalifikacji pracowników zatrudnionych przez firmę. Przedstawione informacje mogą stanowić podstawę do dodatkowego punktowania ofert w ramach ich oceny.

Jakość

Równie cenne jest uzyskanie informacji dotyczących standardów jakości, których firma zobowiązuje się przestrzegać i otrzymanie dowodów posiadanych certyfikatów jakości. Należy ponadto określić procedury kontroli jakości, z możliwością ich monitorowania.

Referencje

Dowody zadowolenia poprzednich klientów stanowią zawsze świadectwo profesjonalizmu firmy. Dlatego też, usługodawcy biorący udział w przetargach powinni dysponować referencjami dotyczącymi sektora lub specyfiki zamówienia. Instytucja zamawiająca może przyznać punkty za satysfakcjonujące wykonanie poprzedniego zamówienia.

Świadectwa i nagrody

Świadectwa i nagrody za wybitne osiągnięcia w świadczeniu usług lub przeprowadzaniu szkoleń także cechują usługodawców wysokiej jakości i mogą być brane pod uwagę przez instytucje zamawiające przy przyznawaniu dodatkowej punktacji.

TABELA: KRYTERIA JAKOŚCI ODNOSZĄCE SIĘ DO FIRMY

FIRMA	
Struktura i organizacja	• wsparcie całodobowego centrum operacyjnego • osiągnięcia
Jakość	• doświadczenie, praktyka
Referencje	• dotyczące sektora • dotyczące zamówienia • doświadczenie w realizacji zamówień
Certyfikaty i nagrody	• stosowne certyfikaty, nagrody
Inne kryteria określone przez klienta	• należy uzasadnić użycie dodatkowych kryteriów, ponadto muszą pozostawać w ramach odpowiedniego ustawodawstwa krajowego i europejskiego.

7.2. Zamówienia ekologiczne[36]

7.2.1. Żywność

Przedmiot zamówienia

Zakup żywności (lub pewnej grupy produktów żywnościowych) pochodzącej przynajmniej w części z produkcji ekologicznej.

Specyfikacje

1. [X] % [określonej grupy produktów, takich jak nabiał, mięso, warzywa, albo konkretnych produktów, na przykład ziemniaków, pomidorów, wołowiny, jaj] musi być wyprodukowane metodami ekologicznymi np. zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 834/2007.

Weryfikacja: Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

Kryteria udzielenia zamówienia

Dodatkowe punkty zostaną przyznane za:

1. Żywność ekologiczną: Dodatkowy udział procentowy produktów pochodzących z produkcji ekologicznej, wykraczający poza minimalny wymóg określony w specyfikacji.

Weryfikacja: Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

2. Opakowania: Udział procentowy produktów, które:
   - są dostarczane w opakowaniach drugorzdnych lub transportowych

Zakup żywności (lub pewnej grupy produktów żywnościowych) obejmującej udział procentowy produktów pochodzących z produkcji ekologicznej i zintegrowanej oraz w opakowaniach ograniczonych do minimum.

Specyfikacje

1. [X] % [określonej grupy produktów, takich jak nabiał, mięso, warzywa, albo konkretnych produktów, na przykład ziemniaków, pomidorów, wołowiny, jaj] musi być wyprodukowane metodami ekologicznymi zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 834/2007.

Weryfikacja: Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

---

[36] Źródło: Zestaw narzędzi szkoleniowych KE w zakresie GPP – Moduł 3: Zalecenia dotyczące dokonywania zakupów. Materiał opracowany dla KE przez ICLEI-Local Governments for Sustanability, 2008 r. – dostępny pod adresem http//ec.europa.eu./enviroment/gpp/toolkit_en.htm, a także w zakresie wybranych zagadnień pod adresem uzp/gov.pl/Zielone zamówienia publiczne/Kryteria środowiskowe GPP.

2. Spośród pozostałych produktów nieekologicznych, [X] % [określonej grupy produktów, takich jak nabiał, mięso, warzywa, albo konkretnych produktów, na przykład ziemniaków, pomidorów, wołowiny, jaj] musi być wyprodukowane zgodnie z kryteriami dotyczącymi produkcji zintegrowanej lub równoważnych systemów.

Weryfikacja: Produkty opatrzone regionalnym/krajowym oznakowaniem produkcji zintegrowanej zostaną uznane za spełniające wymogi.

W przypadku gdy produkty nie posiadają certyfikatu, oferent będzie zobowiązany do przedstawienia odpowiedniego poświadczenia zgodności z każdym z wymogów określonych w regionalnych/krajowych normach produkcji zintegrowanej (na przykład wykazu chemikaliów wykorzystywanych przy produkcji, zaświadczenia o warunkach dobrostanu). Dodatkowe punkty zostaną przyznane za:

1. Żywność ekologiczną: Dodatkowy udział procentowy produktów pochodzących z produkcji ekologicznej, wykraczający poza minimalny wymóg określony w specyfikacji.

Weryfikacja: Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

7.2.2. Usługi cateringowe

Zamówienie na świadczone w sposób przyjazny środowisku usługi cateringowe połączone z dostawą żywności, obejmującej udział procentowy wyrobów pochodzących z produkcji ekologicznej.

Specyfikacje

Żywność

1. [X] % [określonej grupy produktów, takich jak nabiał, mięso, warzywa, albo konkretnych produktów, na przykład ziemniaków, pomidorów, wołowiny, jaj], jakie zostaną użyte w ramach świadczenia usługi, musi być wyprodukowane metodami ekologicznymi np. zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 834/2007.

Weryfikacja: Dostawcy, okazujący oznakowanie ekologiczne typu I dla restauracji, zostaną uznani za spełniających kryteria, o ile określą udział procentowy żywności ekologicznej, która zostanie wykorzystana w ramach stosownego zamówienia. W innym wypadku wymagane jest, aby dostawcy wykazali, w jaki sposób zamierzają wywiązać się z zobowiązania w ramach proponowanej oferty. Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

2. [W przypadkach, gdy menu jest układane przez przedsiębiorstwo, któremu udzielono zamówienia] Najważniejsze owoce, warzywa i produkty morskie, które zostaną użyte w ramach świadczonej usługi, są, w miarę możliwości, dobierane stosownie do pory roku. Zalecane wytyczne znajdują się w kalendarzu sezonowym, zamieszczonym w załączniku X [do opracowania przez instytucję zamawiającą].

Kryteria udzielenia zamówienia

Dodatkowe punkty zostaną przyznane za:

1. Żywność ekologiczną: Dodatkowy udział procentowy produktów pochodzących z produkcji ekologicznej, wykraczający poza minimalny wymóg określony w specyfikacji.

Weryfikacja: Dostawcy, okazujący oznakowanie ekologiczne typu I dla restauracji, zostaną uznani za spełniających kryteria, o ile określą udział procentowy żywności ekologicznej, która zostanie użyta w ramach stosownego zamówienia. W innym wypadku wymagane jest, aby dostawcy wykazali, w jaki sposób zamierzają wywiązać się ze zobowiązania w ramach proponowanej oferty. Produkty opatrzone wspólnotowym lub krajowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi.

7.2.3. Biurowy sprzęt komputerowy

Kryteria **podstawowe** dotyczące komputerów stacjonarnych, komputerów przenośnych i monitorów koncentrują się na uwzględnieniu specyfikacji technicznych związanych ze zużyciem energii, gdyż aspekt ten określono jako wywierający najistotniejsze oddziaływanie na środowisko. Wymogi zostały oparte na wymogach ENERGY STAR. Kryteria podstawowe uwzględniają ponadto pewne proste, łatwe do zrozumienia (i zweryfikowania) kryteria dotyczące cyklu życia produktu. Owe kryteria odnoszące się do okresu życia zostały dobrane w oparciu o wspólnotowe oznakowanie ekologiczne, oznakowanie „Błękitny anioł" (*Blue Angel*) i oznakowanie „Nordycki łabędź" (*Nordic Swan*).

W zestawie kryteriów **kompleksowych** uwzględniono wiele kolejnych aspektów w specyfikacjach i na etapie udzielania zamówienia:

- emisje hałasu,
- zastosowanie rtęci w układzie przeciwoświetlenia monitorów LCD,
- demontaż sprzętu,
- zastosowanie w częściach z tworzyw sztucznych środków zmniejszających palność, określonych niektórymi oznaczeniami ryzyka (rakotwórcze, mutagenne lub szkodliwe dla rozrodczości).

a) Urządzenia do przetwarzania obrazu

Kryteria **podstawowe** w odniesieniu do urządzeń do przetwarzania obrazu koncentrują się na uwzględnieniu specyfikacji technicznych obejmujących wymóg dotyczący funkcji drukowania dwustronnego (w przypadku gdy urządzenie ma funkcję drukowania), zużycia energii oraz dostępności części zamiennych, gdyż parametry te mają największy wpływ na środowisko. Kryteria dotyczące drukowania dwustronnego zostały zaczerpnięte z oznakowań ekologicznych „Nordycki łabędź" i „Błękitny anioł". Kryteria dotyczące zużycia energii zostały oparte na wymogach normy ENERGY STAR lub „Błękitny anioł". W zestawie kryteriów **kompleksowych** uwzględniono wiele kolejnych aspektów w specyfikacjach i na etapie udzielania zamówienia:

- emisje hałasu,
- demontaż sprzętu,
- zastosowanie w częściach z tworzyw sztucznych środków zmniejszających palność,

określonych niektórymi oznaczeniami ryzyka (rakotwórcze, mutagenne lub szkodliwe dla rozrodczości).

Dodatkowe punkty zostaną przyznane za:

1. Łatwość demontażu:
   - podłączenia są łatwe do odnalezienia, dostępne przy pomocy powszechnie dostępnych narzędzi i w najwyższym możliwym stopniu znormalizowane[37],
   - części z tworzyw sztucznych o masie przekraczającej 25 g posiadają trwałe oznaczenie identyfikujące materiał, zgodnie z ISO 11469: 2000. Wytłaczane elementy z tworzyw sztucznych oraz włókna światłowodowe wyświetlaczy z płaskim ekranem są wyłączone z tego kryterium,
   - części z tworzyw sztucznych są wykonane z jednego polimeru lub ze zgodnych ze sobą polimerów, z wyjątkiem pokrywy, która składa się z nie więcej niż dwóch rodzajów polimerów, które są rozdzielne.

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone wspólnotowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi. Inne oznakowania ekologiczne typu I, spełniające przedstawione wyżej kryteria, również mogą zostać uznane. W innym wypadku oferent jest zobowiązany do przedłożenia pisemnej gwarancji, że powyższe kryterium zostanie spełnione.

2. Substancje wchodzące w skład części z tworzyw sztucznych, stanowiące zagrożenie dla zdrowia: Części z tworzyw sztucznych o masie przekraczającej 25 g nie zawierają środków zmniejszających palność ani preparatów, którym przypisano którekolwiek z następujących oznaczeń ryzyka, określonych w dyrektywie Rady 67/548/EWG:
   - R45 (może powodować raka),
   - R46 (może powodować dziedziczne zmiany genetyczne),
   - R60 (może upośledza płodność),
   - R61 (może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki).

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone wspólnotowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi. Inne oznakowania ekologiczne typu I, spełniające przedstawione wyżej kryteria.

Warunki realizacji zamówienia

W przypadku komputerów przenośnych dostępność kompatybilnych baterii i zasilaczy oraz klawiatury i jej części jest zagwarantowana na okres co najmniej 3 lat od czasu zaprzestania produkcji.

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone wspólnotowym oznakowaniem ekologicznym zostaną uznane za spełniające wymogi. W innym wypadku oferent jest zobowiązany do przedłożenia pisemnej gwarancji, że powyższe kryterium zostanie spełnione.

---

[37] Niezbędne jest wskazanie (sprecyzowanie) w specyfikacji istotnych warunków zamówienia co zamawiający pod określeniami: „powszechnie dostępne narzędzia" oraz „w najwyższym możliwym stopniu znormalizowane".

b) Zakup energooszczędnych [drukarek, kopiarek, urządzeń wielofunkcyjnych, skanerów

Dodatkowe punkty zostaną przyznane za:

1. Łatwość demontażu:
   - części z tworzyw sztucznych o masie przekraczającej 25 g posiadają trwałe oznaczenie identyfikujące materiał, zgodnie z ISO 11469:2000,
   - części z tworzyw sztucznych są wykonane z jednego polimeru lub ze zgodnych ze sobą polimerów, z wyjątkiem obudów.

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone dowolnym oznakowaniem ekologicznym typu I, spełniającym powyższe kryterium, zostaną uznane za spełniające wymogi. W innym wypadku oferent jest zobowiązany do przedłożenia pisemnej gwarancji, że powyższe kryterium zostanie spełnione.

2. Substancje wchodzące w skład części z tworzyw sztucznych, stanowiące zagrożenie dla zdrowia: Części z tworzyw sztucznych o masie przekraczającej 25 g nie zawierają środków zmniejszających palność ani preparatów, którym przypisano którekolwiek z następujących oznaczeń ryzyka, określonych w dyrektywie Rady 67/548/EWG:
   - R45 (może powodować raka),
   - R46 (może powodować dziedziczne zmiany genetyczne),
   - R60 (może upośledza płodność),
   - R61 (może działa szkodliwie na dziecko w łonie matki).

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone dowolnym oznakowaniem ekologicznym typu I, spełniającym powyższe kryteria, zostaną uznane za spełniające wymogi. Inne stosowne środki dowodowe także zostaną uznane.

Warunki realizacji zamówienia

Oferent jest zobowiązany do zagwarantowania dostępności części zamiennych przez okres co najmniej 3 lat od czasu zaprzestania produkcji.

Weryfikacja: Wszystkie produkty opatrzone dowolnym oznakowaniem ekologicznym typ I, spełniającym powyższe kryterium, zostaną uznane. W innym wypadku oferent jest zobowiązany do przedłożenia pisemnej gwarancji, że powyższe kryterium zostanie spełnione.

7.3. Środki transportu – dostawa niskopodłogowych autobusów

Opis kryteriów wraz z podaniem znaczenia

Zamawiający wyznaczył następujące kryteria i ich znaczenie, które będą brane pod uwagę przy ocenie ofert

Lp.	Nazwa kryterium	Punkty	Waga
1	Cena dostarczanych pojazdów	max. 100	70%
2	Ocena właściwości techniczno-eksploatacyjnych	max. 100	25%
3	Warunki gwarancji i serwisu	max. 100	5%

Określenie skali ocen dla poszczególnych kryteriów:

16.1.1. Cena brutto autobusów – 70 % max. 100 pkt.

Oferta z najniższą wartością brutto uzyska 100 pkt., pozostałe oferty zostaną ocenione wg wzoru:

$$\text{Ilość punktów w kryterium cena} = \frac{\text{najniższa oferta cenowa}}{\text{cena oferty badanej}} \cdot 100 \text{ pkt} \cdot 70\ \%$$

16.1.2. Ocena własności techniczno-eksploatacyjnych – 25 % max 100 pkt.

Lp.	Wyszczególnienie	Max. liczba punktów	Metodologia oceny	
1	2	3	4	
1	Konstrukcja szkieletu nadwozia i poszycie zewnętrzne autobusu	**15**	Konstrukcja szkieletu nadwozia wykonana ze specjalnej stali konstrukcyjnej o wysokiej wytrzymałości zabezpieczona antykorozyjnie metodą kataforezy całopojazdowej, poszycie z blachy obustronnie ocynkowanej.	15
			Konstrukcja szkieletu i poszycie nadwozia ze stali odpornej na korozję – nierdzewnej wg (PN-EN 10088), z aluminium lub tworzyw sztucznych.	5
			Inne[38]	0
2	Sposób uzyskania normy emisji spalin EOURO 5 – EEV	**15**	Bez dodatków chemicznych i związanych z tym czynności obsługowych	15
			Z zastosowaniem dodatków chemicznych i związanych z tym czynnościami obsługowymi.	0
3	Spełnienie normy EEV	**5**	Norma EEV	5
			tylko Euro 5 bez EEV	0
4	Moc silnika (określona w kW)	**10**	powyżej 200 do 210 włącznie	10
			powyżej 210	0
5	Pojemność skokowa silnika	**15**	9 do 10 dcm^3 włącznie	5
			powyżej 10 do 11 dcm^3 włącznie	15
			powyżej 11 dcm^3	0
6	Zawieszenie osi przedniej	**15**	sztywna belka	15
			zawieszenie niezależne	0

[38] Należy mieć na względzie, iż podany przykład dotyczy konkretnej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stąd brak punktów w tym podkryterium, ale zamawiający, w zależności od zapotrzebowania może punktować także inne materiały konstrukcyjne np. włókno węglowe.

1	2	3	4	
7	Bezobsługowe, nie wymagające smarowania zespoły i układy pojazdu	**10**	bezobsługowe (we wszystkich podzespołach)	10
			centralne smarowanie	5
8	Częstotliwość obsług technicznych	**5**	powyżej 50 000 km	10
			do 50 000 km	0
9	Komfort dla pasażerów. Ilość siedzeń pasażerskich z dostępem bezpośrednim z poziomu niskiej podłogi. Zamawiający nie uzna siedzeń zamontowanych w strefie II drzwi w miejscu przeznaczonym na stanowisko mocowania wózka dla inwalidy, zamontowane niezgodnie ze świadectwem homologacji oraz wkraczające w obrys podłogi przeznaczonej dla przejść pasażerów. Siedzenia o szerokości siedziska większej niż normatywnej (półtorówki), traktowane będą jako siedzenia pojedyncze.	**10**	10 i więcej	10
			od 7 do 9	5
			mniej niż 7	0

Ilość punktów w kryterium własności techniczno-eksploatacyjne = (suma punktów z pozycji od 1 do 9 dla ocenianej oferty) · 25 %

16.1.3. Warunki gwarancji – 5 % max 100 pkt.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba punktów	Metodologia oceny
1	2	3	4
1	Okres gwarancji na cały autobus	**35**	Oferta o najdłuższym okresie gwarancji otrzyma 35 pkt. pozostałe proporcjonalnie mniej[39]. Okres gwarancji poniżej 24 miesięcy – 0 pkt.
2	Okres gwarancji na perforację nadwozia i trwałość konstrukcji nośnej pojazdu.	**35**	Oferta o najwyższym okresie gwarancji otrzyma 35 pkt., pozostałe proporcjonalnie mniej. Uwaga: W przypadku udzielenia gwarancji na 12 lat lub więcej wykonawca otrzyma 35 pkt. Okres gwarancji poniżej 10 lat – 0 pkt[40].

[39] W opisie kryterium niezbędne jest wskazanie sposobu proporcjonalnego przyznawania punktów np. stosunek długości gwarancji w latach badanej oferty do długości gwarancji oferty najkorzystniejszej razy liczba punktów przypadająca na kryterium.

[40] Należy zwrócić uwagę, że duża różnica punktowa pomiędzy gwarancją na 12 lat lub więcej (maksymalna liczba punktów – 35) oraz minimalnym punktowanym okresem gwarancji – 10 lat (poniżej 10 lat np. 9 lat – 0 pkt) oznacza w praktyce przy zastosowaniu proporcjonalnego sposobu przyznawania punktów różnicę ponad 5 pkt pomiędzy oceną oferty z okresem 12- i 10-letniej gwarancji (12 lat – 35 pkt; 10 lat: 10 ÷ 12 · 35= 29,17 pkt).

1	2	3	4
3	Czas zaopatrzenia w części zamienne w okresie gwarancji	**30**	Za zaoferowanie czasu zaopatrzenia dla wszystkich części zamiennych w okresie gwarancji: – do 3 dni roboczych – oferta otrzyma 30 pkt. – powyżej 3 dni roboczych – oferta otrzyma 0 pkt.

Ilość punktów w kryterium warunki gwarancji = (suma punktów z pozycji od 1 do 3 dla ocenianej oferty) · 5 %

* Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę autobusów, o którym mowa wyżej, było przedmiotem rozstrzygnięcia Krajowej Izby Odwoławczej (wyrok z dnia 4 lutego 2011 r., sygn. akt KIO 120/11). W odwołaniu zakwestionowano sposób określenia podkryteriów w kryterium *Ocena właściwości techniczno-eksploatacyjnych*. Krajowa Izba Odwoławcza nie stwierdziła naruszeń w tym zakresie. Należy przy tym podkreślić, że zasadność użycia poszczególnych kryteriów i podkryteriów należy oceniać w odniesieniu do konkretnego postępowania. A zatem, nie w każdym postępowaniu użycie wyżej wskazanych podkryteriów można będzie uznać za uzasadnione.

7.4. Dostawa elektronicznego programu informacji prawnej wraz z aktualizacjami

Ważne!

Rekomendacje Prezesa UZP dotyczące udzielania zamówień publicznych na systemy informatyczne

Opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert:

	Kryterium	Waga kryterium w %
1	Cena brutto za realizację całego zamówienia.	60
2	Wartość merytoryczna komentarzy zawartych w programie w zakresie wymaganym przez zamawiającego.	20
3	Ilość orzeczeń z zakresu zamówień publicznych.	5
4	Możliwość ustalenia brzmienia aktu prawnego w brzmieniu obowiązującym na wybrany dzień.	4
5	Dostęp do zawartości bazy programu wyłącznie poprzez serwer umieszczony w siedzibie zamawiającego bez konieczności dostępu do sieci zewnętrznych (wszystkie zasoby programu zlokalizowane na lokalnym serwerze) lub w szczególnych przypadkach poprzez serwer wykonawcy.	3
6	Dostęp do kompletnej bazy ujednoliconych aktów prawnych opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej seria L i C, począwszy od 1 maja 2004 r.	5
7	Dostęp do kompletnej bazy aktów prawnych opublikowanych w Dzienniku Ustaw od 1945 r. wraz z opisem, zawierającym: identyfikator (miejsce publikacji, rok, numer, pozycja), tytuł i rodzaj aktu, autora, datę wydania, datę wejścia w życie oraz utraty mocy (jeżeli miała miejsce), informacje o statusie aktu (obowiązujący, archiwalny, oczekujący).	3

Maksymalna liczba punktów w kryterium równa jest określonej wadze kryterium w %. Ocena łączna stanowi sumę punktów uzyskanych w ramach ww. kryteriów. Uzyskana liczba punktów zaokrąglana będzie do drugiego miejsca po przecinku. Przyznawanie ilości punktów poszczególnym ofertom będzie się odbywać wg następujących zasad:

1. Cena oferty

Ocenie zostanie poddana cena brutto oferty za realizację całego zamówienia, obliczona przez wykonawcę zgodnie z przepisami prawa oraz sposobem obliczenia ceny oferty określonym w części XIII siwz – podana w „Formularzu oferty". Liczba punktów, którą można uzyskać w tym kryterium zostanie obliczona wg wzoru:

$$K_x = (C_{min} \div C_x) \cdot 60 \text{ pkt}$$

gdzie:

K_x – ilość punktów przyznana ocenianej ofercie w ramach kryterium cena brutto za realizację całego zamówienia,

C_{min} – najniższa cena brutto zaoferowana w ofertach złożonych na realizację zamówienia,

C_x – cena brutto oferty ocenianej złożonej na realizację zamówienia.

2. Wartość merytoryczna komentarzy zawartych w programie w zakresie wymaganym przez zamawiającego

Materiał dodatkowy: formularz oceny wartości merytorycznej komentarzy oraz zasady losowania.

Zamawiający dokona oceny wartości merytorycznej dostępnych w programie komentarzy poprzez ich porównanie z komentarzami dostępnymi w programach pozostałych wykonawców, którzy złożyli oferty w niniejszym postępowaniu, w odniesieniu do czterech wybranych losowo artykułów/paragrafów z:

1. ustawy – Prawo zamówień publicznych
2. ustawy – Kodeks cywilny (księga pierwsza, druga i trzecia)

oraz 2 losowo wybranych aktów prawnych spośród następującego katalogu:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej polskiej
2. ustawa – kodeks cywilny (księga pierwsza, druga i trzecia)
3. ustawa – kodeks postępowania cywilnego (tytuł wstępny, część pierwsza i piąta)
4. ustawa – kodeks spółek handlowych
5. ustawa – kodeks postępowania administracyjnego
6. ustawa o finansach publicznych
7. ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych
8. ustawa – Prawo budowlane
9. ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji
10. ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych

O sposobie i terminie dokonania losowania artykułów/paragrafów wykonawcy zostaną powiadomieni nie później niż w terminie tygodnia od dnia, w którym nastąpi otwarcie ofert.

Każdy z komentarzy do wylosowanej jednostki redakcyjnej będzie oceniany odrębnie przez każdego z trzech członków powołanego zespołu ds. oceny komentarzy; każdy członek zespołu oceniając komentarz przyzna punkty z zastosowaniem punktacji od 0 do 5 w zakresie każdego z poniższych podkryteriów:

1) zakres zagadnień omówionych w związku ze stosowaniem przepisów danej jednostki redakcyjnej,

   przy czym

   – komentarz, który w obejmuje swą treścią najszerszy zakres zagadnień wynikających ze stosowania komentowanych przepisów otrzyma 5 pkt[41];

   – komentarz, który obejmuje swą treścią najwęższy zakres zagadnień wynikających ze stosowania przepisów otrzyma 0 pkt;

   – pozostałe komentarze otrzymają punktację wynikającą z porównania zakresu objętych nimi zagadnień z komentarzami, które uzyskały maksymalną oraz minimalną liczbę punktów;

2) stopień pogłębienia analizy prawniczej, przy zastosowaniu możliwie szerokiego wachlarza reguł dokonywania interpretacji (stosowanie również innych, poza wykładnią językową, metod dokonywania wykładni normy prawnej, w szczególności wykładni funkcjonalnej, systemowej, celowościowej),

   przy czym

   – komentarz, w którym autor przedstawił najmniej pogłębioną analizę prawniczą otrzyma 0 pkt;

   – komentarz, w którym autor przedstawił najbardziej pogłębioną analizę prawniczą otrzyma 5 pkt;

   – pozostałe komentarze otrzymają punktację wynikającą z porównania stopnia pogłębienia analizy prawniczej z komentarzami, które uzyskały maksymalną oraz minimalną liczbę punktów;

3) przywołanie w publikacji poglądów doktryny i prezentacja na tym tle własnych poglądów autora publikacji,

   przy czym

   – komentarz, który w najmniejszym stopniu odnosi się do poglądów innych przedstawicieli doktryny otrzyma 0 pkt;

   – komentarz, który w najszerszym zakresie odnosi się do poglądów innych przedstawicieli doktryny otrzyma 5 pkt;

   – pozostałe komentarze otrzymają punktację wynikającą z porównania stopnia przywołania w nich poglądów innych przedstawicieli doktryny, z analogiczną zawartością komentarzy, które uzyskały maksymalną oraz minimalną liczbę punktów;

4) uwzględnienie w interpretacji aktualnego orzecznictwa,

   przy czym

   – komentarz, który w najmniejszym stopniu uwzględnia aktualne orzecznictwo otrzyma 0 pkt;

---

[41] Przyjęty został, zgodnie ze zdaniem wstępnym opisu sposobu oceny ofert proporcjonalny system oceny odnoszący się do porównania oferty najlepszej w ramach danego podkryterium do oferty ocenianej, w ramach wszystkich ocenianych ofert.

– komentarz, który w najwyższym stopniu uwzględnia aktualne orzecznictwo otrzyma 5 pkt;

– pozostałe komentarze otrzymają punktację wynikającą z porównania stopnia uwzględnienia w nich aktualnego orzecznictwa, z analogiczną zawartością komentarzy, które uzyskały maksymalną oraz minimalną liczbę punktów;

5) odwołania do praktyki stosowania prawa,

przy czym

– komentarz, który zawiera najmniej odwołań do praktyki stosowania prawa otrzyma 0 pkt;

– komentarz, który zawiera najwięcej odwołań do praktyki stosowania prawa otrzyma 5 pkt;

– pozostałe komentarze otrzymają punktację wynikającą z porównania zawartości odwołań do praktyki stosowania prawa, z analogiczną zawartością komentarzy, które uzyskały maksymalną oraz minimalną liczbę punktów.

Przyznane przez poszczególnych członków zespołu ds. oceny komentarzy oceny w zakresie poszczególnych jednostek redakcyjnych zostaną uśrednione – w taki sposób, iż każdy komentarz w zakresie danej jednostki redakcyjnej uzyska jedną ocenę w przedziale od 0 do 5 pkt.

Uśrednienie ocen będzie polegało na tym, że wszystkie oceny przyznane przez wszystkich członków zespołu w zakresie danego komentarza odnoszącego się do wybranej jednostki redakcyjnej zostaną do siebie dodane, a następnie podzielone przez iloczyn liczby ocenianych podkryteriów (5) oraz liczby członków zespołu (3), tj. przez liczbę 15.

Uzyskane w wyniku uśrednienia oceny zostaną zsumowane dla komentarzy oferowanych w poszczególnych systemach informacji prawnej. Zsumowane oceny będą podstawą do obliczenia punktacji oferty w zakresie kryterium wartości merytorycznej komentarzy według wzoru:

$$X = \frac{(I_{Obliczana} - I_{minimalna})}{(I_{maksymalna} - I_{minimalna})} \cdot 20\,pkt$$

gdzie:

X – liczba punktów przyznana ocenianej ofercie w ramach kryterium wartości merytorycznej komentarzy,

$I_{Obliczana}$ – zsumowana liczba punktów uzyskanych przez komentarze dostępne w ofercie ocenianej,

$I_{minimalna}$ – zsumowana liczba punktów uzyskanych przez komentarze dostępne w ofercie, będąca najniższą liczbą spośród analogicznych wyników uzyskanych przez wszystkie niepodlegające odrzuceniu oferty złożone w postępowaniu,

$I_{maksymalna}$ – zsumowana liczba punktów uzyskanych przez komentarze dostępne w ofercie, będąca najwyższą liczbą spośród analogicznych wyników uzyskanych przez wszystkie niepodlegające odrzuceniu oferty złożone w postępowaniu.

3. Ilość orzeczeń z zakresu zamówień publicznych

Ocenie zostanie poddana ilość dostępnych w programie orzeczeń Sądu Najwyższego, sądów okręgowych, sądów rejonowych oraz Zespołu Arbitrów/Krajowej Izby Odwoławczej dotyczących przepisów o zamówieniach publicznych.

Liczba punktów zostanie przyznana wykonawcom poprzez porównanie ilości orzeczeń z zakresu zamówień publicznych – zadeklarowanych w formularzu ofertowym, według wzoru:

$$X = \frac{(I_{Obliczana} - I_{minimalna})}{(I_{maksymalna} - I_{minimalna})} \cdot 5\,pkt$$

gdzie:

X – ilość punktów przyznana ocenianej ofercie w ramach kryterium ilości orzeczeń z zakresu zamówień publicznych

$I_{Obliczana}$ – ilość orzeczeń dostępnych w ofercie ocenianej

$I_{minimalna}$ – najniższa spośród ilości orzeczeń dostępnych w ofertach wykonawców

$I_{maksymalna}$ – najwyższa spośród ilości orzeczeń dostępnych w ofertach wykonawców

4. Możliwość ustalenia brzmienia aktu prawnego w brzmieniu obowiązującym na wybrany dzień.

Ocena w zakresie tego kryterium zostanie dokonana na podstawie wypełnionego „Formularza oferty" i złożonej w nim deklaracji wykonawcy. Wykonawca, który spełni wymaganie w tym zakresie otrzyma 4 punkty.

5. Dostęp do zawartości bazy programu wyłącznie poprzez serwer umieszczony w siedzibie zamawiającego bez konieczności dostępu do sieci zewnętrznych (wszystkie zasoby programu zlokalizowane na lokalnym serwerze) lub w szczególnych przypadkach poprzez serwer wykonawcy

Ocena w zakresie tego kryterium zostanie dokonana na podstawie wypełnionego „Formularza oferty" i złożonej w nim deklaracji wykonawcy. Wykonawca, który zagwarantuje, iż wszystkie zasoby bazy programu będą zlokalizowane na serwerze zamawiającego lub wykonawcy (bez konieczności łączenia się z zewnętrznym serwerem) otrzyma 3 punkty.

6. Dostęp do kompletnej bazy ujednoliconych aktów prawnych opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej seria L i C, począwszy od 1 maja 2004 r.

Ocena w zakresie tego kryterium zostanie dokonana na podstawie wypełnionego „Formularza oferty" i złożonej w nim deklaracji wykonawcy. Wykonawca, który zagwarantuje, iż baza programu zawiera wszystkie akty prawne opublikowane w ww. Dziennikach otrzyma 5 punktów.

7. Dostęp do kompletnej bazy aktów prawnych opublikowanych w Dzienniku Ustaw od 1945 r. wraz z opisem, zawierającym: identyfikator (miejsce publikacji, rok, numer, pozycja), tytuł i rodzaj aktu, autora, datę wydania, datę wejście w życie oraz utraty mocy (jeżeli miała miejsce), informacje o statusie aktu (obowiązujący, archiwalny, oczekujący)

Ocena w zakresie tego kryterium zostanie dokonana na podstawie wypełnionego „Formularza oferty" i złożonej w nim deklaracji wykonawcy. Wykonawca, który zagwarantuje, iż baza programu zawiera komplet aktów prawnych opublikowanych w Dzienniku Ustaw od 1945 r. otrzyma 3 punkty.

7.5. Dostawa fabrycznie nowych komputerów przenośnych typu laptop i netbook

Opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert:

	Kryterium	Znaczenie kryterium w %
1	cena brutto oferty	**55**
2	okres gwarancji dla komputera typu laptop	**10**
3	okres gwarancji dla komputera typu netbook,	**10**
4	czas pracy na baterii dla komputera typu laptop	**10**
5	czas pracy na baterii dla komputera typu netbook	**5**
6	waga komputera typu laptop	**10**

1. Zasady oceny kryterium „cena oferty"

1) cena brutto winna być wyrażona w złotych polskich (PLN), w złotych polskich będą prowadzone również rozliczenia pomiędzy zamawiającym a wykonawcą. Całkowita cena brutto wykonania zamówienia powinna być wyrażona liczbowo i słownie oraz podana z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku;

2) cena brutto za realizację zamówienia zostanie wyliczona przez wykonawcę na podstawie wypełnionego Formularza ofertowego, jest to suma kwot zawartych w pozycji C21 w tab. I +C18 w tab. II

3) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie dokonana zgodnie z formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium ceny – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w kryterium ceny

X_{min} – wartość najniższej ceny spośród złożonych ofert wykonawców

X_{max} – wartość najwyższej ceny spośród złożonych ofert wykonawców

$X_{obliczana}$ – wartość obliczanej ceny w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt
2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium
3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium
4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{max} - X_{obliczana})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

2. Zasady oceny kryterium „okres gwarancji dla komputera typu laptop"

1) okres gwarancji liczony jest w miesiącach;
2) minimalny okres gwarancji wynosi 24 miesiące[42];
3) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie przeprowadzona zgodnie z następującą formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć
W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium
X_{min} – wartość najniższa spośród złożonych ofert wykonawców
X_{max} – wartość najwyższa spośród złożonych ofert wykonawców
$X_{obliczana}$ – wartość obliczana w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt
2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium
3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium
4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

3. Zasady oceny kryterium „okres gwarancji dla komputera typu netbook"

1) okres gwarancji liczony jest w miesiącach;
2) minimalny okres gwarancji wynosi 12 miesięcy;

[42] W podanym przykładzie nie ma ograniczenia poprzez wskazanie maksymalnego punktowanego okresu gwarancji, którego oznaczenie w wielu przypadkach jest uzasadnione

3) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie przeprowadzona zgodnie z następującą formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – wartość najniższa spośród złożonych ofert wykonawców

X_{max} – wartość najwyższa spośród złożonych ofert wykonawców

$X_{obliczana}$ – wartość obliczana w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt

2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium

3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium

4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

4. Zasady oceny kryterium „czas pracy na baterii dla komputera typu laptop"

1) czas pracy na baterii liczony jest w minutach;

2) minimalny czas pracy na baterii wynosi 120 minut;

3) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie przeprowadzona zgodnie z następującą formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – wartość najniższa spośród złożonych ofert wykonawców

X_{max} – wartość najwyższa spośród złożonych ofert wykonawców

$X_{obliczana}$ – wartość obliczana w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt

2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium

3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium

4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

5. Zasady oceny kryterium „czas pracy na baterii dla komputera typu netbook"

1) czas pracy na baterii liczony jest w minutach;
2) minimalny czas pracy na baterii wynosi 300 minut;
3) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie przeprowadzona zgodnie z następującą formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym kryterium

X_{min} – wartość najniższa spośród złożonych ofert wykonawców

X_{max} – wartość najwyższa spośród złożonych ofert wykonawców

$X_{obliczana}$ – wartość obliczana w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt
2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium
3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium
4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{obliczana} - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

6. Zasady oceny kryterium „waga komputera typu laptop"

1) waga laptopów podawana jest w gramach;
2) wagę laptopa traktuje się jako masę łączną laptopa oraz baterii;
3) maksymalna waga laptopa to 2800 gramów[43];
4) ocena punktowa oferty w tym kryterium zostanie przeprowadzona zgodnie z następującą formułą:

$W_{obliczana}$ – wartość punktowa, którą należy wyznaczyć

W_{max} – waga kryterium – maksymalna liczba punktów, która może być przyznana w danym ceny

[43] Przy takim ujęciu kryterium należałoby wnosić, iż oferty przewidujące wagę wyższą będą odrzucane jako niezgodne ze specyfikacją.

X_{min} – wartość najniższa spośród złożonych ofert wykonawców

X_{max} – wartość najwyższa spośród złożonych ofert wykonawców

$X_{obliczana}$ – wartość obliczana w danym kryterium

1) jeżeli złożona oferta w danym kryterium jest najmniej korzystną lub równa się ofercie najmniej korzystniej – otrzymuje ona 0 pkt
2) Jeżeli oferta jest najkorzystniejsza lub równa ofercie najkorzystniejszej – otrzymuje maksymalną liczbę punktów – równą wadze kryterium
3) Jeżeli wszystkie oferty są równe – wszystkie otrzymują maksymalną liczbę punktów równą wadze kryterium
4) Jeżeli złożona oferta jest ofertą pośrednią (pomiędzy ofertą najmniej korzystną a najkorzystniejszą) – jej wartość punktowa obliczana jest w sposób następujący

$$W_{obliczana} = \left(\frac{(X_{max} - X_{obliczana})}{(X_{max} - X_{min})}\right) \cdot W_{max}$$

Oferta, która spełni wszystkie warunki i wymagania oraz uzyska najwyższą liczbę punktów, obliczoną wg ww. wzorów, zostanie uznana za najkorzystniejszą.

Należy zwrócić uwagę, iż przy tak dobranych kryteriach przedmiot zamówienia powinien być możliwie dokładnie opisany, jak również powinien uwzględniać podstawowe funkcjonalności komputera.

Ważne!

Rekomendacje MSWiA dotyczących formułowania wymagań zamawiającego dla wybranych parametrów technicznych sprzętu komputerowego.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Wybór przepisów dotyczących stosowania kryteriów oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego

1.1. Prawo krajowe – Prawo zamówień publicznych[44]

1.1.1. Wybór przepisów:

Art. 2. [definicja najkorzystniejszej oferty] Ilekroć w ustawie jest mowa o:

5) najkorzystniejszej ofercie – należy przez to rozumieć ofertę, która przedstawia **najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego, albo ofertę z najniższą ceną**, a w przypadku zamówień publicznych w zakresie działalności twórczej lub naukowej, których przedmiotu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący – ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego;

Art. 5. [usługi nieprioritetowe] 1. Do postępowań o udzielenie zamówień, których przedmiotem są usługi o charakterze nieprioritetowym określone w przepisach wydanych na podstawie art. 2a, **nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących** terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub terminów składania ofert, obowiązku żądania wadium, obowiązku żądania dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu, **zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy** oraz przesłanek wyboru trybu negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego oraz licytacji elektronicznej.

Art. 7. 1. **[zasada uczciwej konkurencji i równego traktowania]** Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.

Art. 12a. 1**. [zmiana treści ogłoszenia]** W przypadku dokonywania zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu zamieszczonego w Biuletynie Zamówień Publicznych lub opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, zamawiający przedłuża termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub termin składania ofert o czas niezbędny do wprowadzenia zmian we wnioskach lub ofertach, jeżeli jest to konieczne.

2. **Jeżeli zmiana, o której mowa w ust. 1, jest istotna, w szczególności dotyczy określenia przedmiotu, wielkości lub zakresu zamówienia, kryteriów oceny ofert**, warunków udziału w postępowaniu lub sposobu oceny ich spełniania, **zamawiający przedłuża termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub termin składania ofert o czas niezbędny na prowadzenie zmian we wnioskach lub ofertach**, z tym

[44] Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

że w postępowaniach, których wartość jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, termin składania:

1) ofert nie może być krótszy niż 22 dni od dnia przekazania zmiany ogłoszenia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – w trybie przetargu nieograniczonego;

2) wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 30 dni, a jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia niż 10 dni od dnia przekazania zmiany ogłoszenia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.

Art. 36. 1. **[elementy specyfikacji]** Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera co najmniej:

13) **opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert;**

Art. 41. [ogłoszenie o zamówieniu w przetargu nieograniczonym] Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 40 ust. 1, zawiera co najmniej:

9) **kryteria oceny ofert i ich znaczenie**;

Art. 48. 1. **[odpowiednie stosowanie przepisów]** Do wszczęcia postępowania w trybie przetargu ograniczonego przepisy art. 40 stosuje się odpowiednio.

2. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 47, zawiera co najmniej:

10) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;

Art. 60b. 1. [dialog konkurencyjny] Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie dialogu konkurencyjnego, jeżeli zachodzą łącznie następujące okoliczności:

1) nie jest możliwe udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego lub przetargu ograniczonego, ponieważ ze względu na szczególnie złożony charakter zamówienia nie można opisać przedmiotu zamówienia zgodnie z art. 30 i 31 lub obiektywnie określić uwarunkowań prawnych lub finansowych wykonania zamówienia;

2) **cena nie jest jedynym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty.**

Art. 72. 2. **[zapytanie o cenę] Zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę**.

Art. 80. 3. **[licytacja elektroniczna] udziela zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę**.

Art. 83. 1. **[oferta wariantowa]** Zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty wariantowej, jeżeli cena nie jest jedynym kryterium wyboru.

Art. 91. 1. **[kryteria oceny ofert] Zamawiający wybiera ofertę najkorzystniejszą na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.**

2. **Kryteriami oceny ofert są cena albo cena i inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia, w szczególności jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, koszty eksploatacji, serwis oraz termin wykonania zamówienia.**

3. **Kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej.**

4. Jeżeli nie można wybrać oferty najkorzystniejszej z uwagi na to, że dwie lub więcej ofert przedstawia taki sam bilans ceny i innych kryteriów oceny ofert, zamawiający spośród tych ofert wybiera ofertę z niższą ceną.

8. **Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, inne niż cena obowiązkowe kryteria oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych, kierując się potrzebą wdrożenia przepisów prawa Unii Europejskiej oraz mając na względzie szczególny charakter lub cel zamówienia publicznego.**

Art. 91a. 1. **[aukcja elektroniczna]** Jeżeli postępowanie jest prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 1, zamawiający po dokonaniu oceny ofert w celu wyboru najkorzystniejszej oferty przeprowadza aukcję elektroniczną, jeżeli przewidział to w ogłoszeniu o zamówieniu oraz złożono co najmniej 3 oferty niepodlegające odrzuceniu. Przepisów art. 91 ust. 4–6 nie stosuje się.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej.

3. Kryteriami oceny ofert w toku aukcji elektronicznej są wyłącznie kryteria określone w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, umożliwiające automatyczną ocenę oferty bez ingerencji zamawiającego, wskazane spośród kryteriów, na podstawie których dokonano oceny ofert przed otwarciem aukcji elektronicznej.

1.1.2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 maja 2011 r. w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych[45]

§ 1. Rozporządzenie określa inne niż cena obowiązkowe kryteria oceny ofert w odniesieniu do zamówień publicznych na zakup pojazdów samochodowych kategorii M i N, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 października 2005 r. w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep (Dz. U. Nr 238, poz. 2010, z 2006 r. Nr 205, poz. 1512 oraz z 2008 r. Nr 29, poz. 166), niebędących pojazdami specjalnymi, zwanych dalej „pojazdami samochodowymi kategorii M i N".

[45] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 maja 2011 r. w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych (Dziennik Ustaw Nr 96, poz. 559) opublikowane dniu 10 maja 2011 r. – wejście w życie w dniu 25 maja 2011 r.

§ 2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do zamówień publicznych na zakup pojazdów samochodowych kategorii M i N, jeżeli w specyfikacji istotnych warunków zamówienia określono wymogi techniczne pojazdu dotyczące czynników, o których mowa w § 3.

§ 3. Kryteriami oceny ofert w odniesieniu do zamówień publicznych na zakup pojazdów samochodowych kategorii M i N są:

1) wielkość zużywanej energii, zmierzoną według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, a w przypadku pojazdów nieobjętych tą procedurą – określoną według innej metody pomiaru zużycia paliwa lub zużycia energii elektrycznej, zapewniającej porównywalność ofert;
2) wielkość emisji dwutlenku węgla, zmierzoną według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, a w przypadku pojazdów nieobjętych tą procedurą – określoną według innej metody pomiaru emisji, zapewniającej porównywalność ofert;
3) wyrażone łącznie lub oddzielnie wielkości emisji tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów (niemetanowych albo ich sumy), zmierzone według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, zapewniającej porównywalność ofert.

§ 4. Kryteria oceny ofert, o których mowa w § 3, wyraża się w postaci:

1) wielkości zużycia energii oraz emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń albo
2) wartości pieniężnej odzwierciedlającej koszty zużycia energii oraz koszty emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń podczas cyklu użytkowania pojazdu samochodowego, obliczonej zgodnie z metodologią określoną w § 7–9.

§ 5. W przypadku, o którym mowa w § 4 pkt 1, zamawiający przy ocenie ofert bierze pod uwagę w szczególności:

1) wielkość zużywanej energii, zmierzoną według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, a w przypadku pojazdów nieobjętych tą procedurą – określoną według innej metody pomiaru zużycia paliwa lub zużycia energii elektrycznej, zapewniającej porównywalność ofert;
2) wielkość emisji dwutlenku węgla, zmierzoną według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, a w przypadku pojazdów nieobjętych tą procedurą – określoną według innej metody pomiaru emisji, zapewniającej porównywalność ofert;
3) wyrażone łącznie lub oddzielnie wielkości emisji tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów (niemetanowych albo ich sumy), zmierzone według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych, zapewniającej porównywalność ofert.

§ 6. 1. Wartości energetyczne paliw silnikowych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Koszty jednostkowe emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Przebiegi pojazdów podczas całego cyklu użytkowania określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Wartość pieniężną odzwierciedlającą koszty zużycia energii stanowi iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu, zużycia energii oraz wartości pieniężnej za jednostkę energii.

2. Zużycie energii wyrażone w megadżulach na kilometr stanowi:

1) dla samochodów elektrycznych oraz hybrydowych typu „plug in" wielkość zużywanej energii elektrycznej, określona zgodnie z § 5 pkt 1;

2) dla pozostałych pojazdów samochodowych iloczyn zużycia paliwa, określonego zgodnie z § 5 pkt 1, i wartości energetycznej paliwa.

3. Zużycie paliwa wyraża się dla paliw ciekłych w litrach na kilometr, a dla paliw gazowych w normalnych metrach sześciennych na kilometr.

4. Stosuje się jednolitą wartość pieniężną za jednostkę energii wyrażoną w PLN na megadżul, którą stanowi niższy z kosztów za jeden megadżul energii uzyskanej z benzyny lub oleju napędowego przed opodatkowaniem.

1) zużycie energii;

2) emisja dwutlenku węgla;

3) emisje zanieczyszczeń: tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów.

§ 8. 1. Wartość pieniężną odzwierciedlającą koszty emisji dwutlenku węgla stanowi iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu, wielkości emisji dwutlenku węgla dla danego pojazdu oraz określonego na podstawie załącznika nr 2 do rozporządzenia kosztu jednostkowego emisji dwutlenku węgla.

2. Wielkość emisji dwutlenku węgla, określoną zgodnie z § 5 pkt 2, wyraża się w gramach na kilometr.

§ 9. 1. Wartość pieniężną odzwierciedlającą koszty emisji zanieczyszczeń stanowi suma kosztów każdego z zanieczyszczeń wymienionych w § 3 pkt 3.

2. Koszt poszczególnych zanieczyszczeń stanowi iloczyn założonego przez zamawiającego lub ustalonego na podstawie załącznika nr 3 do rozporządzenia przebiegu pojazdu, wielkości emisji danego zanieczyszczenia dla danego pojazdu oraz ustalonego na podstawie załącznika nr 2 do rozporządzenia kosztu jednostkowego emisji zanieczyszczenia.

3. Wielkość emisji zanieczyszczeń, określoną zgodnie z § 5 pkt 3, wyraża się w gramach na kilometr.

Załącznik nr 1

WARTOŚCI ENERGETYCZNE PALIW SILNIKOWYCH

Paliwo	Wartość energetyczna*
Olej napędowy	36 MJ/l
Benzyna	32 MJ/l
Gaz ziemny lub biogaz	33–38 MJ/Nm3
Skroplony gaz (LPG)	24 MJ/l
Etanol	21 MJ/l

Biodiesel – estry metylowe kwasów tłuszczowych	33 MJ/l
Paliwo emulsyjne	32 MJ/l
Wodór	11 MJ/Nm3

* MJ – megadżul
l – litr
Nm3 – normalny metr sześcienny

Załącznik nr 2

KOSZTY JEDNOSTKOWE EMISJI DWUTLENKU WĘGLA I ZANIECZYSZCZEŃ

Dwutlenek węgla	Tlenek azotu	Węglowodory	Cząstki stałe
0,115 – 0,154 PLN/kg**	0,0169 PLN/g**	0,00384 PLN/g**	0,334 PLN/g**

** kg – kilogram
g – gram

Załącznik nr 3

PRZEBIEGI POJAZDÓW PODCZAS CAŁEGO CYKLU UŻYTKOWANIA

Kategoria pojazdu	Przebieg pojazdu***
Samochody osobowe (M1)	200 000 km
Lekkie pojazdy ciężarowe (N1)	250 000 km
Pojazdy ciężarowe o dużej ładowności (N2, N3)	1 000 000 km
Autobusy (M2, M3)	800 000 km

*** km – kilometr

2. PRAWO WSPÓLNOTOWE

❖ Dyrektywa 2004/18/WE[46]

➢ *Artykuł 53*

Kryteria udzielenia zamówienia

1. Bez uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych dotyczących wynagradzania z tytułu niektórych usług, kryteriami, na podstawie których instytucje zamawiające udzielają zamówień publicznych, są:

a) w przypadku gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia instytucji zamawiającej, różne kryteria odnoszące się do danego zamówienia publicznego, przykładowo jakość, cena, wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, koszty użytkowania, rentowność, serwis posprzedażny oraz pomoc techniczna, termin dostarczenia lub czas dostarczenia lub realizacji; lub

b) wyłącznie najniższa cena.

2. Bez uszczerbku dla akapitu trzeciego, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a), instytucja zamawiająca określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia, albo, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym, wagę przypisaną każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

Jeżeli w opinii instytucji zamawiającej przedstawienie wag nie jest możliwe z oczywistych przyczyn, instytucja zamawiająca wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia lub, w przypadku dialogu konkurencyjnego, w dokumencie opisowym kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

➢ Preambuła do dyrektywy 2004/18/WE

(46) Zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji. A zatem należy dopuszczać stosowanie tylko dwóch kryteriów udzielania zamówień: „najniższej ceny" i „oferty najkorzystniejszej ekonomicznie".

Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania przy udzielaniu zamówień, należy wprowadzić – ustanowiony przez orzecznictwo – obowiązek zapewnienia niezbędnej przejrzystości, umożliwiający uzyskanie przez wszystkich oferentów wiarygodnych informacji na temat kryteriów i ustaleń, które będą stosowane w celu wyłonienia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Obowiązkiem instytucji zamawiających jest określenie kryteriów udzielania zamówień wraz z przypisaną poszczególnym kryteriom wagą w odpowiednim czasie umożliwiającym oferentom wzięcie ich pod uwagę podczas sporządzania ofert. Instytucje zamawiające mogą

---

[46] DYREKTYWA 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. U. Dziennik Urzędowy L 134 , 30/04/2004 P. 0114 – 0240 ze zm.) tekst skonsolidowany dostępny w języku polskim na stronie www.eur-lex. europa.eu

odstąpić od określenia wagi kryteriów udzielania zamówień w należycie uzasadnionych przypadkach, których przyczyny muszą być w stanie uzasadnić, gdy wag takich nie można ustalić z góry w szczególności ze względu na złożoność zamówienia. W takich przypadkach muszą one wskazać kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.[47]

W przypadku gdy instytucje zamawiające udzielają zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, dokonują one oceny ofert w celu wyłonienia oferty prezentującej najlepszą relację jakości do ceny. W tym celu określają one kryteria ekonomiczne i jakościowe, które potraktowane łącznie muszą umożliwić wyłonienie najkorzystniejszej ekonomicznie oferty dla instytucji zamawiającej. Określenie tych kryteriów uzależnione jest od przedmiotu zamówienia, gdyż muszą one umożliwić ocenę poziomu wykonania przedstawionego w każdej ofercie w świetle przedmiotu zamówienia, zdefiniowanego w specyfikacjach technicznych, oraz na ocenę relacji jakości do ceny każdej z ofert.

W celu zagwarantowania równego traktowania kryteria udzielania zamówień powinny umożliwiać obiektywne porównanie i ocenę ofert. Jeżeli warunki te zostaną spełnione, ekonomiczne i jakościowe kryteria udzielania zamówień, takie jak spełnienie wymagań dotyczących środowiska, mogą umożliwić instytucji zamawiającej zaspokojenie potrzeb danych odbiorców publicznych, określonych w specyfikacji zamówienia. Na tych samych warunkach instytucja zamawiająca może stosować kryteria mające na celu spełnienie wymagań społecznych w odpowiedzi na określone w specyfikacjach zamówienia, potrzeby grup ludzi znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, do których należą odbiorcy robót budowlanych, dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia.

(47) W przypadku zamówień publicznych na usługi, kryteria udzielania zamówień w żadnym wypadku nie mogą mieć wpływu na zastosowanie krajowych przepisów dotyczących płatności za określone usługi, takie jak na przykład usługi świadczone przez architektów, inżynierów lub prawników oraz – w odniesieniu do zamówień publicznych na dostawy – na zastosowanie krajowych przepisów określających stałe ceny podręczników szkolnych.

❖ Dyrektywa 2004/17/WE[48]

➢ *Artykuł 55*

Kryteria udzielania zamówień

1. Bez uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych dotyczących wynagradzania z tytułu niektórych usług, kryteriami, na podstawie których podmioty zamawiające udzielają zamówień, są:

a) w przypadku gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia podmiotu zamawiającego, różne kryteria związane z przedmiotem danego zamówienia, takie jak: termin dostarczenia lub realizacji, koszty

---

[47] Prawo krajowe zawiera w tym względzie odmienne regulacje – wymagane jest określenie wag kryteriów oceny ofert już w ogłoszeniu o zamówieniu. Projektowana zmiana przepisów w zakresie dialogu konkurencyjnego zakłada możliwość dookreślenia kryteriów oceny ofert w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

[48] Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. U. L 134 , 30/04/2004 P. 0001 – 0113 tekst dostępny w języku polskim na stronie www.eur-lex. europa.eu

użytkowania, rentowność, jakość, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, wartość techniczna, serwis posprzedażny, pomoc techniczna, zobowiązania związane z dostarczaniem części zamiennych, bezpieczeństwo dostaw, cena; lub

b) wyłącznie najniższa cena.

1. Bez uszczerbku dla przepisów akapitu trzeciego, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a), podmiot zamawiający określa wagę przypisaną każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

Waga ta może być wyrażona za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

Jeżeli, w opinii podmiotu zamawiającego, przedstawienie wagi nie jest możliwe z oczywistych przyczyn, podmiot zamawiający wskazuje kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego. Waga przypisana kryteriom lub ich kolejność według ważności powinny zostać określone, w zależności, w ogłoszeniu stanowiącym zaproszenie do ubiegania się o zamówienie, w zaproszeniu do potwierdzenia zainteresowania, o którym mowa w art. 47 ust. 5, w zaproszeniu do składania ofert lub do negocjacji, lub w specyfikacjach.

➢ Preambuła do dyrektywy 2004/17/WE

(55) Zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji i równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji. Należy zatem dopuszczać stosowanie tylko dwóch kryteriów udzielania zamówień: „najniższa cena" oraz „oferta najkorzystniejsza ekonomicznie".

W celu zapewnienia przestrzegania zasady równego traktowania przy udzielaniu zamówień należy wprowadzić obowiązek – ustanowiony przez orzecznictwo – zapewnienia niezbędnej przejrzystości, umożliwiający uzyskanie przez wszystkich oferentów wiarygodnych informacji dotyczących kryteriów i ustaleń, które będą stosowane w celu wyłonienia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Obowiązkiem podmiotów zamawiających jest określenie kryteriów udzielenia zamówienia oraz przypisanie poszczególnym kryteriom wagi w odpowiednim czasie, umożliwiającym oferentom wzięcie ich pod uwagę podczas przygotowywania swoich ofert. Podmioty zamawiające mogą odstąpić od określenia wagi kryteriów udzielania zamówienia w należycie uzasadnionych przypadkach, których przyczyny muszą być w stanie uzasadnić, gdy takiej wagi kryteriów nie można ustalić z góry, w szczególności ze względu na złożoność zamówienia. W takich przypadkach muszą określić kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.[49]

Jeżeli podmioty zamawiające udzielają zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, wówczas powinny one dokonać oceny ofert w celu wyłonienia oferty prezentującej najlepszą relację wartości do ceny. W tym celu powinny one określić kryteria ekonomiczne i jakościowe, które łącznie muszą umożliwiać wyłonienie najkorzystniejszej ekonomicznie oferty dla podmiotu zamawiającego. Określenie powyższych

[49] Prawo krajowe zawiera w tym względzie odmienne regulacje – wymagane jest określenie wag kryteriów oceny ofert już w ogłoszeniu o zamówieniu. Projektowana zmiana przepisów w zakresie dialogu konkurencyjnego zakłada możliwość dookreślenia kryteriów oceny ofert w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

kryteriów uzależnione jest od przedmiotu zamówienia, gdyż muszą one umożliwić ocenę poziomu wykonania przedstawionego w każdej ofercie w świetle przedmiotu zamówienia, zdefiniowanego w specyfikacjach technicznych, oraz ocenę relacji jakości w stosunku do ceny każdej z ofert. W celu zagwarantowania równego traktowania kryteria udzielenia zamówienia powinny umożliwiać porównanie i obiektywną ocenę ofert. Jeżeli warunki te zostaną spełnione, ekonomiczne i jakościowe kryteria udzielania zamówień, takie jak spełnienie wymagań dotyczących środowiska, mogą umożliwić podmiotowi zamawiającemu zaspokojenie potrzeb danych odbiorców publicznych określonych w specyfikacjach zamówienia. Na tych samych warunkach podmiot zamawiający może stosować kryteria mające na celu spełnienie wymagań społecznych, w szczególności dla zaspokojenia potrzeb – określonych w specyfikacjach zamówienia – grup ludzi znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, do których należą odbiorcy robót budowlanych, dostaw lub usług stanowiących przedmiot zamówienia.

(56) Kryteria udzielania zamówień nie mogą wpływać na zastosowanie krajowych regulacji dotyczących wynagrodzenia za określone usługi, takie jak usługi świadczone przez architektów, inżynierów lub prawników.

❖ Dyrektywa 2009/81/WE[50]

➢ *Artykuł 47*

Kryteria udzielenia zamówienia

1. Bez uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych dotyczących wynagradzania z tytułu niektórych usług, instytucje/podmioty zamawiające udzielają zamówień na podstawie:

a) w przypadku gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia instytucji zamawiającej/podmiotu zamawiającego, różnych kryteriów odnoszących się do danego zamówienia, przykładowo jakości, ceny, wartości technicznej, właściwości funkcjonalnych, aspektów środowiskowych, kosztów użytkowania, kosztów cyklu życia, rentowności, serwisu posprzedażnego i pomocy technicznej, terminu dostarczenia oraz czasu dostarczenia lub realizacji, bezpieczeństwa dostaw, interoperacyjności oraz właściwości operacyjnych; lub

b) najniższej ceny.

2. Nie naruszając akapitu trzeciego, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a), instytucja zamawiająca/podmiot zamawiający określa w dokumentacji zamówienia (ogłoszeniach o zamówieniu, specyfikacji warunków zamówienia, dokumentach opisowych lub dokumentach dodatkowych) wagę przypisaną każdemu z kryteriów wybranych w celu ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

---

[50] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego I Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE.

➢ Preambuła do dyrektywy 2009/81/WE

(69) Zamówienia powinny być udzielane na podstawie obiektywnych kryteriów, zapewniających zgodność z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania oraz gwarantujących, że oferty są oceniane w warunkach efektywnej konkurencji. W rezultacie należy dopuścić stosowanie tylko dwóch kryteriów udzielania zamówień, mianowicie „najniższej ceny" i „oferty najkorzystniejszej ekonomicznie".

(70) Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania przy udzielaniu zamówień, należy wprowadzić ustanowiony w orzecznictwie obowiązek zapewnienia niezbędnej przejrzystości, umożliwiający uzyskanie przez wszystkich oferentów wiarygodnych informacji na temat kryteriów i rozwiązań, które będą stosowane w celu wyłonienia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Obowiązkiem instytucji/podmiotów zamawiających jest więc określenie kryteriów udzielania zamówień wraz z przypisaną poszczególnym kryteriom wagą w odpowiednim czasie umożliwiającym kandydatom wzięcie ich pod uwagę podczas sporządzania ofert. Instytucje/podmioty zamawiające mogą odstąpić od określenia wagi kryteriów udzielania zamówień w należycie uzasadnionych przypadkach, których występowanie muszą być w stanie umotywować, jeżeli wagi takiej nie można ustalić z góry, w szczególności ze względu na złożoność zamówienia. W takich przypadkach muszą one wskazać kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego.

(71) W przypadku gdy instytucje/podmioty zamawiające udzielają zamówienia na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, dokonują one oceny ofert w celu wyłonienia oferty prezentującej najlepszą relację jakości do ceny. W tym celu określają one kryteria ekonomiczne i jakościowe, które, potraktowane łącznie, muszą umożliwić wyłonienie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie dla instytucji zamawiającej/podmiotu zamawiającego. Określenie tych kryteriów uzależnione jest od przedmiotu zamówienia, gdyż muszą one umożliwić ocenę poziomu wykonania przedstawionego w każdej ofercie w świetle przedmiotu zamówienia, zdefiniowanego w specyfikacjach technicznych, oraz ocenę relacji jakości do ceny każdej z ofert.

ZAŁĄCZNIK NR 2

Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczące kryteriów oceny ofert – wybór tez

1. Orzeczenie Trybunału z dnia 28 marca 1985 r. (C-274/83)

Nieprawidłowy jest argument Rządu Włoskiego, że kryterium udzielenia zamówienia osobie składającej „ofertę, która jest równa lub najbliższa średniej cenie"*, służy ustaleniu „najbardziej korzystnej ekonomicznie oferty" w rozumieniu art. 29 dyrektywy. W celu wyłonienia najbardziej korzystnej ekonomicznie oferty podmiot podejmujący decyzję musi mieć swobodę działania, gdy podejmuje decyzję na podstawie kryteriów jakościowych i ilościowych, które zmieniają się zależnie od zamówienia, a zatem nie może polegać wyłącznie na ilościowym kryterium średniej ceny.*[51]

2. Orzeczenie Trybunału z dnia 20 września 1988 r. (C-31/87) „Beentjes"

Kryterium „najbardziej odpowiedniej oferty", zgodnie z jego określeniem w prawodawstwie krajowym, może pozostawać w zgodzie z dyrektywą, jeśli odzwierciedla ono swobodę decyzji organów udzielających zamówienia, w zakresie określenia oferty najbardziej korzystnej pod względem ekonomicznym na podstawie obiektywnych kryteriów, a tym samym nie uwzględnia elementów arbitralnego wyboru. *Z art. 29 ust. 1 i 2 dyrektywy wynika, że w sytuacji, gdy zamawiający nie przyjmują najniższej ceny jako jedynego kryterium udzielenia zamówienia, ale biorą pod uwagę różne kryteria mające na celu udzielenie zamówienia wykonawcy składającemu ofertę najbardziej korzystną ekonomicznie, są oni zobowiązani określić te kryteria w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach przetargowych.*[52]

3. Wyrok Trybunału z dnia 28 marca 1995 r. (C-324/93) „Diamorfina"

Dyrektywę 77/62 koordynującą procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy, ze zmianami wprowadzonymi przez Dyrektywę 88/295, należy interpretować jako zezwalającą określonym w niej organom, które pragną pozyskać lek odurzający dla celów medycznych, w tym przypadku diamorfinę, na udzielanie zamówień w oparciu o kryterium zdolności wykonawcy do zapewnienia niezawodnych i ciągłych dostaw dla państwa członkowskiego, którego sprawa dotyczy. Pod warunkiem, że zostanie wyraźnie określona jako warunek udzielenia zamówienia, pewność dostaw jest jednym z kryteriów jakie można brać pod uwagę na mocy art. 25 dyrektywy w celu określenia najbardziej korzystnej ekonomicznie oferty na dostawy produktu określonym podmiotom.

4. Wyrok Trybunału z dnia 18 października 2001 r. (C-19/00)

Irlandzki Sąd Najwyższy wystąpił do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z następującym pytaniem:

---

[51] Wyrok dostępny na stronie internetowej www.uzp.gov.pl

[52] j.w.

Czy zamawiający, udzielając zamówienia zgodnie z dyrektywą 71/305, gdzie jako kryterium wyboru oferty wskazał „cenę uznaną za najkorzystniejszą w odniesieniu do kosztów i wartości technicznej", w sytuacji, gdy złożone oferty są równoważne pod względem technicznym (a różnice cenowe pomiędzy nimi nie są znaczne), jest zobowiązany do wybrania oferty z najniższą ceną ofertową, czy też może wybrać ofertę drugą pod względem ceny, w odniesieniu do której jednak profesjonalny konsultant stwierdza, że najprawdopodobniej będzie tańsza w realizacji niż oferta z podaną najniższą ceną?

Spór pomiędzy stronami dotyczy zatem tego, czy cena będąca podstawą wyboru to cena końcowa podana w ofercie, czy też realna cena wykonania umowy.

Trybunał nie odnosił się do konkretnego sporu, przedstawił natomiast rozwiązania dotyczące interpretacji przedmiotowego przepisu dyrektywy.

Celem koordynacji na poziomie prawa europejskiego procedur udzielania zamówień publicznych jest zniesienie barier dla swobodnego przepływu towarów i usług pomiędzy krajami członkowskimi i ochrona interesów tych przedsiębiorców, którzy chcą oferować swoje produkty w innych krajach Wspólnoty. Jak to sformułował w swojej opinii w tej sprawie rzecznik generalny: Głównym celem regulacji procedur udzielania zamówień publicznych jest zagwarantowanie, by środki publiczne były wydatkowane w sposób uczciwy i efektywny, na podstawie poważnej oceny, bez faworyzowania kogokolwiek czy udzielania zamówień na zasadzie „coś za coś" (quid pro quo) czy to ze względów politycznych, czy finansowych. Warunkiem realizacji tego celu jest zasada równego traktowania oferentów, która jest kamieniem węgielnym dyrektyw. Zasada ta wymaga m.in. by oferenci byli traktowani jednakowo zarówno na etapie sporządzania, jak i oceny ich ofert.

Kryteria oceny ofert podane w dyrektywie nie stanowią zamkniętego i wyczerpującego katalogu. Dyrektywa pozostawia zamawiającemu swobodę wyboru kryteriów oceny ofert, pod warunkiem że służyć one będą rzeczywiście identyfikacji oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Dodatkowo, kryterium oceny ofert nie może pozostawiać zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru. Natomiast, odnosząc się do konkretów niniejszej sprawy, Trybunał stwierdził, że sama okoliczność, iż kryterium oceny odnosi się do elementu faktycznego, który precyzyjnie będzie znany dopiero po zakończeniu realizacji umowy (a nie w chwili wyboru oferty), nie może być uznana za równoznaczną z przyznaniem zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru. Oczywiście możliwość zastosowania takiego kryterium zależy od tego, czy odpowiednio wcześniej (w ogłoszeniu i w dokumentacji przetargowej) było podane do wiadomości uczestnikom postępowania w taki sposób, aby każdy poprawnie/należycie poinformowany oferent, który dołoży należytej staranności, mógł interpretować je w jednakowy sposób.

Postulat przejrzystości wymaga również, by sam zamawiający w toku całej procedury interpretował kryteria oceny ofert w taki sam sposób. Odwołanie się do opinii konsultanta na temat okoliczności faktycznych, które dokładnie znane będą dopiero w przyszłości (faktyczna cena realizacji umowy), jest, zdaniem Trybunału, co do zasady zgodne z postulatem przejrzystości.

W oparciu o powyższe rozważania Trybunał uznał, iż:

Art. 29 ust. 1 i 2 dyrektywy 71/305 musi być rozumiany w ten sposób, że nie zabrania zamawiającemu (który zastosował kryterium wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie) wybrania oferty, która, w opinii eksperta, będzie najtańsza w realizacji

(cena wykonawcza będzie najniższa), przy założeniu, że spełnione są podstawowe warunki równego traktowania oferentów, przejrzystości i obiektywności postępowania, a w szczególności, że:

- **to kryterium oceny zostało jednoznacznie określone w ogłoszeniu o przetargu i/lub dokumentacji przetargowej,**
- **opinia eksperta spełnia wymogi profesjonalizmu i bierze pod uwagę wszystkie istotne elementy ofert.**[53]

5. Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2002 r. (C-513/99) *Concordia Bus*

Kryteria wymienione w dyrektywie nie stanowią zamkniętego katalogu. Jest to tylko lista przykładowa. Nie wszystkie kryteria służące do wyboru oferty najkorzystniejszej muszą mieć charakter czysto ekonomiczny. Sama dyrektywa wprost wymienia estetykę, czyli kryterium, które z całą pewnością nie jest natury czysto ekonomicznej. Nie można wykluczyć a priori, że zamawiający, dokonując wyboru najlepszej oferty będzie brał pod uwagę również inne istotne czynniki, niekoniecznie o charakterze czysto ekonomicznym.

Jak wynika z Traktatu (po zmianach wprowadzonych w Maastricht i Amsterdamie), obowiązkiem Unii i jej państw członkowskich jest uwzględnienie polityki proekologicznej. Zatem, konkluduje ETS, art. 36 (1) dyrektywy 92/50 nie zabrania stosowania kryteriów odnoszących się do ochrony środowiska przy wyborze oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Nie znaczy to jednak, że uwzględnione może być dowolne kryterium proekologiczne. Wybór podlega pewnym ograniczeniom.

Po pierwsze, kryterium musi być związane z przedmiotem zamówienia. Celem stosowania kryterium oceny ofert jest wybór oferty najkorzystniejszej, zatem wszystkie kryteria muszą być nakierowane na identyfikację tej oferty, która jest najlepsza.

Po drugie, wybierając najkorzystniejszą ofertę, zamawiający musi opierać swoją decyzję na obiektywnych przesłankach. Niedozwolone byłoby takie kryterium, które dawałoby zamawiającemu nieograniczoną swobodę (arbitralnego) wyboru.

Po trzecie, kryteria oceny ofert muszą być stosowane zgodnie z wymogami procedury udzielania zamówienia określonej w dyrektywie. Znaczy to w szczególności, że powinny być podane zawczasu do wiadomości potencjalnym oferentom – w ogłoszeniu i w dokumentach przetargowych, tak żeby wszyscy oferenci byli ich świadomi podczas przygotowywania swoich ofert.

Po czwarte wreszcie, kryteria oceny ofert musza być zgodne z podstawowymi zasadami prawa wspólnotowego, w szczególności z zasadą swobody świadczenia usług i z zasadą niedyskryminacji.[54]

6. Wyrok Trybunału z dnia 4 grudnia 2003 r. (C-448/01)

Kryteria oceny ofert wymienione w dyrektywach mają wyłącznie charakter przykładowy, zamawiający może przyjąć również inne kryteria dla wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Przyjęte kryteria powinny gwarantować przejrzystość i obiektywność procedury

---

[53] Zob. M. Lemke, D. Piasta, Analiza Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego zamówień publicznych w okresie od 1999 do 2005 r., UZP, Warszawa 2006 r.

[54] Wyrok dostępny na stronie internetowej www.uzp.gov.pl/Prawo Unii Europejskiej/Publikacje dotyczące orzecznictwa

udzielania zamówienia, oraz powinny gwarantować zasadę równego traktowania; Zamawiający dysponuje nie tylko swobodą określenia kryteriów oceny ofert, lecz również swobodą określenia ich wagi (znaczenia), pod warunkiem, że wagi przypisane poszczególnym kryteriom służą identyfikacji (wyborowi) oferty najkorzystniejszej w świetle przyjętych kryteriów. Odnośnie każdego kryterium zamawiający musi określić (i podać do wiadomości oferentom w dokumentacji przetargowej) w jaki sposób będzie weryfikował prawdziwość informacji zawartych w ofercie w tym zakresie przyjęte kryteria powinny gwarantować przejrzystość i obiektywność procedury udzielania zamówienia oraz zasadę równego traktowania (powinny być stosowane jednakowo do wszystkich oferentów).

A zatem:

- **przyjęte kryteria nie mogą ograniczać konkurencji i wprowadzać nieuzasadnionych preferencji dla określonych grup dostawców (np. dla dużych firm);**
- **przyjęte przez zamawiającego kryteria nie muszą koniecznie odnosić się wyłącznie do bezpośrednio ekonomicznie wymiernych (finansowych) aspektów ofert, pod warunkiem jednak, że:**
  - **są związane z przedmiotem zamówienia,**
  - **nie przyznają zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru oferty (nie zakładają arbitralnego wyboru),**
  - **są wskazane w dokumentacji przetargowej i w ogłoszeniu o przetargu,**
  - **są zgodne z całością prawa europejskiego, w szczególności z zasadą niedyskryminacji;**
- **zamawiający dysponuje nie tylko swobodą określenia kryteriów oceny ofert, lecz również swobodą określenia ich wagi (znaczenia), pod warunkiem że wagi przypisane poszczególnym kryteriom służą identyfikacji (wyborowi) oferty najkorzystniejszej w świetle przyjętych kryteriów;**
- **odnośnie do każdego kryterium zamawiający musi określić (i podać do wiadomości oferentom w dokumentacji przetargowej), w jaki sposób będzie weryfikował prawdziwość informacji zawartych w ofercie, inaczej mówiąc – odnośnie do każdego wprowadzonego kryterium zamawiający musi być w stanie i musi mieć zamiar sprawdzać, na ile poszczególne oferty rzeczywiście spełniają wymagania, do których odnosi się dane kryterium (na ile oferty są wiarygodne pod tym względem);**
- **każde kryterium (i opis jego stosowania) musi być sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie, tak żeby każdy poprawnie/należycie poinformowany oferent, który dołoży należytej staranności, mógł interpretować je w jednakowy sposób;**
- **każde kryterium oceny ofert musi odnosić się do danego przedmiotu zamówienia (być z nim związane);**
- **kryteria oceny ofert nie podlegają zmianie w toku postępowania, przez cały czas trwania procedury powinny być interpretowane przez zamawiającego w jednakowy sposób;**

Jeżeli w toku procedury odwoławczej któreś z kryteriów zostaje uchylone jako bezprawne, to złożone oferty nie mogą być ocenianie tylko pod względem pozostałych kryteriów i wtedy całość procedury musi być unieważniona.[55]

---

[55] Więcej M. Lemke, D. Piasta, Analiza Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego zamówień publicznych w okresie od 1999 do 2005 r., UZP, Warszawa 2006 r.

7. Wyrok Trybunału z dnia 7 października 2004 r. (C-247/02)

Zasada równego traktowania różnych usługodawców, przewidziana w art. 3 ust. 2 dyrektywy 92/50 odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi i zasada przejrzystości, która z niego wynika, stawiają wymóg, aby zarówno przedmiot, jak i kryteria udzielenia zamówienia były jasno określone. Wymóg taki obowiązuje, gdy zarówno przedmiot zamówienia, jak i ustalone kryteria jego udzielenia powinny być brane pod uwagę jako istotne elementy w celu określenia, która z procedur przewidzianych w dyrektywie powinna zostać zastosowana i w celu oceny, czy wymogi ustalone dla każdej procedury są przestrzegane.

Sprzeczne z dyrektywą są przepisy krajowe, które w sposób abstrakcyjny i generalny nakładają na instytucje zamawiające obowiązek stosowania wyłącznie jednego kryterium, jakim jest kryterium najniższej ceny.

Przepis art. 30 ust. 1 dyrektywy Rady 93/37 dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane powinien być interpretowany w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym, które w sposób abstrakcyjny i generalny nakładają na instytucje zamawiające obowiązek stosowania wyłącznie jednego kryterium, jakim jest kryterium najniższej ceny, przy udzielaniu zamówienia publicznego na roboty budowlane w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego. W istocie tego typu przepisy pozbawiają instytucje zamawiające możliwości wzięcia pod uwagę charakteru i cech szczególnych danych zamówień w sposób indywidualny oraz ustanowienia dla każdego z nich kryterium najwłaściwszego dla zapewnienia wolnej konkurencji i zagwarantowania w ten sposób wyboru najlepszej oferty.[56]

8. Wyrok Trybunału z dnia 27 października 2005 r. (C-234/03)

Art. 49 WE sprzeciwia się temu, aby instytucja zamawiająca zawarła w dokumentacji zamówienia na świadczenie usług zdrowotnych terapii oddechowej w miejscu zamieszkania i innych wspomagających technik oddechowych, po pierwsze, przesłanki dopuszczenia, która zobowiązuje przedsiębiorstwo oferenta do posiadania w chwili składania oferty biura dostępnego dla klientów w stolicy prowincji, w której mają być świadczone te usługi, i po drugie, kryteriów oceny ofert, które uwzględniają, poprzez przyznanie dodatkowych punktów, istnienie w chwili złożenia oferty zakładów produkcyjnych produkujących tlen, uzdatniających i napełniających butle tlenem, usytuowanych w odległości mniejszej niż 1000 km od tej prowincji lub biur dostępnych dla klientów w innych miejscowościach tam określonych, oraz temu, aby w przypadku równej ilości punktów pomiędzy kilkoma ofertami, i które w przypadku otrzymania równej ilości punktów przez więcej ofert faworyzują przedsiębiorstwo, które wcześniej świadczyło daną usługę, w zakresie, w jakim kryteria te stosowane są w sposób dyskryminujący, nie są uzasadnione względami interesu publicznego, nie są odpowiednie dla zagwarantowania realizacji celu, któremu służą lub wykraczają poza to, co jest konieczne dla jego osiągnięcia, które to okoliczności powinny zostać zbadane przez sąd krajowy. ***Dyskryminujące jest ustalenie kryteriów oceny ofert, które uwzględniają, poprzez przyznanie dodatkowych punktów, istnienie w chwili złożenia oferty zakładów produkcyjnych produkujących tlen, uzdatniających i napełniających butle tlenem,***

[56] Zob. M. Lemke, D. Piasta, Analiza Orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego zamówień publicznych w okresie od 1999 do 2005 r., UZP, Warszawa 2006 r.

usytuowanych w odległości mniejszej niż 1000 km od prowincji oraz aby w przypadku równej ilości punktów przez kilka ofert faworyzować przedsiębiorstwo, które wcześniej świadczyło takie usługi.[57]

9. Wyrok Trybunału z dnia 24 listopada 2005 r. (C-331/04) „Viaggi do Maio Snc"

Obowiązek przestrzegania zasady równego traktowania odpowiada samej istocie dyrektyw z zakresu zamówień publicznych i że oferenci muszą być traktowani na równi tak w chwili przygotowania ofert, jak i wówczas, gdy oferty te są oceniane (zob. wyrok z dnia 18 października 2001 r. w sprawie C-19/00 SIAC Construction, Rec. str. I-7725, pkt 34).

10. Wyrok Trybunału z dnia 24 stycznia 2008 r. (C-532)

W 2004 r. rada gminy Alexandroupolis ogłosiła przetarg na wykonanie projektu dotyczącego katastru, zagospodarowania przestrzennego i wdrożenia dla dzielnicy Palagia, stanowiącej część tej gminy, której liczba mieszkańców wynosiła poniżej 2 000. Na projekt ten przeznaczono budżet wynoszący 461 737 EUR.

W ogłoszeniu o zamówieniu jako kryteria udzielenia zamówienia, według pierwszeństwa, wymieniono po pierwsze, udowodnione doświadczenie eksperckie nabyte w zakresie podobnych projektów przeprowadzonych w ciągu ostatnich trzech lat, po drugie, personel i wyposażenie biura, oraz po trzecie, zdolność do wykonania projektu w danym terminie w związku ze zobowiązaniami biura i potencjałem personelu (pkt 9, 10).

W celu przeprowadzenia oceny ofert komisja ds. przetargów Dimos Alexandroupolis (zwana dalej „komisją przetargową") ustanowiła, w trakcie procedury oceny, współczynniki wagi i podkryteria w zakresie określonych w ogłoszeniu o zamówieniu kryteriów udzielenia zamówienia (pkt 12).

Jako „kryteria udzielenia zamówienia" są więc wykluczone kryteria, które nie mają na celu wyłonienia najkorzystniejszej ekonomicznie oferty, lecz są związane zasadniczo z oceną odpowiedniości oferentów w zakresie wykonania danego zamówienia (pkt 30).

W postępowaniu przed sądem krajowym kryteria przyjęte przez instytucję zamawiającą jako „kryteria udzielenia zamówienia" dotyczą jednak w głównej mierze doświadczenia, kwalifikacji i środków zapewniających właściwe wykonanie zamówienia.

Chodzi tu o kryteria dotyczące odpowiedniości oferentów w zakresie wykonania tego zamówienia, niemające w związku z tym charakteru „kryteriów udzielenia zamówienia" w rozumieniu art. 36 ust. 1 dyrektywy 92/50 (pkt 31).

Należy zatem stwierdzić, że art. 23 ust. 1, art. 32 i 36 ust. 1 dyrektywy 92/50 stoją na przeszkodzie temu, by w ramach postępowania przetargowego instytucja zamawiająca brała pod uwagę doświadczenie oferentów, ich personel i wyposażenie oraz ich zdolność do wykonania zamówienia w przewidzianym terminie, nie jako „kryteria wyboru jakościowego", lecz jako „kryteria udzielenia zamówienia" (pkt 32).

---

[57] Wyrok dostępny na stronie internetowej www.uzp.gov.pl

W przedmiocie ustalenia w późniejszym terminie współczynników wagi i podkryteriów w zakresie określonych w specyfikacji lub w ogłoszeniu o zamówieniu kryteriów udzielenia zamówienia

W tym względzie przypomnieć należy, że art. 3 ust. 2 dyrektywy 92/50 zobowiązuje instytucje zamawiające do zapewnienia, aby nie istniała dyskryminacja między różnymi usługodawcami.

Artykuł 36 ust. 2 dyrektywy Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi, zmienionej przez dyrektywę 97/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1997 r., w związku z zasadą równego traktowania podmiotów gospodarczych i wynikającym z niej obowiązkiem przejrzystości stoi na przeszkodzie temu, by w ramach postępowania przetargowego instytucja zamawiająca ustalała w terminie późniejszym współczynniki wagi i podkryteria w zakresie określonych w specyfikacji lub ogłoszeniu o zamówieniu kryteriów udzielenia zamówienia.[58]

11. Wyrok Trybunału z dnia 18 listopada 2010 r. (C-226/09)

Okoliczności leżące u podstaw skargi

W dniu 16 maja 2006 r. irlandzkie ministerstwo ds. sprawiedliwości, równouprawnienia oraz reformy prawa irlandzkiego opublikowało *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ogłoszenie o przetargu na świadczenie usług tłumaczeń ustnych i tłumaczeń pisemnych na rzecz kilku instytucji właściwych w sprawie azylu.

Ogłoszenie o zamówieniu stanowiło, iż zamówienie udzielone zostanie najkorzystniejszej ekonomicznie ofercie w oparciu o siedem następujących kryteriów:

„1. Kompletność dostarczonej dokumentacji.

2. Deklarowana zdolność do spełnienia wymagań.

3. Liczba części [zamówienie było podzielone na części], usług i języków.

4. Kwalifikacje oraz doświadczenie w danej dziedzinie.

5. Koszty.

6. Adekwatność przedstawionych warunków.

7. Miejsca odniesienia."

W pkt VI.3 tego ogłoszenia wyjaśniono, iż siedem wymienionych kryteriów nie zostało uszeregowanych w kolejności malejącej pod względem ich znaczenia.

W zaproszeniu do składania ofert kryteria te zostały przedstawione w taki sam sposób i ponumerowane od 1 do 7. Niemniej jednak dokument ten w przeciwieństwie do ogłoszenia o przetargu nie wskazywał wyraźnie, iż kryteria te nie zostały wymienione w malejącej kolejności pod względem ich znaczenia.

---

[58] Wyrok dostępny na stronie internetowej www.uzp.gov.pl

Tym samym waga przypisywana każdemu z siedmiu kryteriów służących opisaniu najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia organu zamawiającego oferty nie została określona ani w ogłoszeniu o przetargu, ani w zaproszeniu do składania ofert. Nie wskazano również tego, czy następnie waga zostanie tym kryteriom nadana.

Dwanaście spółek, z których trzy miały siedzibę poza terytorium irlandzkim, złożyło oferty w wyznaczonym w tym celu terminie, który został wyznaczony na dzień 9 czerwca 2006 r.

W tym samym dniu członkowie komisji przetargowej otrzymali skalę oceny, zalecającą, aby odnośnym siedmiu kryteriom zostały przypisane następujące wagi:

„1. Kompletność dostarczonej dokumentacji: 0%.

2. Deklarowana zdolność do spełnienia wymagań: 7%.

3. Ilość części, usług i języków: 25%.

4. Kwalifikacje oraz doświadczenie w danej dziedzinie: 30%.

5. Koszty: 20%.

6. Adekwatność przedstawionych warunków: 10%.

7. Miejsca odniesienia: 8%."

Owa skala oceny miała umożliwić każdemu z członków komisji przetargowej dokonanie indywidualnej wstępnej oceny przedstawionych ofert.

W dniu 13 czerwca 2006 r. jeden z członków tej komisji po dokonaniu w ten sposób oceny części ofert, skierował pocztą elektroniczną do członków instytucji zamawiającej, którzy sporządzili skalę oceny i przekazali komisji przetargowej złożone oferty, wiadomość, w której proponował zmianę wagi przyznaną kryteriom udzielenia zamówienia.

W dniu 22 czerwca w trakcie pierwszego posiedzenia komisja przetargowa postanowiła zmienić wagę przypisaną kryteriom przed przystąpieniem do zbiorowej oceny przedstawionych ofert, obniżając do 25% wagę przypisaną czwartemu kryterium (uprzednio ustaloną na 30%) i podwyższając wagę szóstego kryterium do 15% (wcześniej ustaloną na 10%). Waga przypisana pozostałym kryteriom oceny pozostała zaś niezmieniona.

Następnie komisja ta przystąpiła do oceny ofert i do udzielenia zamówienia przy zastosowaniu nowych, dopiero co zaakceptowanych wag przypisanych siedmiu kryteriom.

Komisja stwierdziła, że postępowanie w sprawie udzielenia spornego zamówienia zostało przeprowadzone z naruszeniem zasady równego traktowania oraz wynikającego z niej obowiązku przejrzystości, i w związku z tym postanowiła wnieść niniejszą skargę.

Ocena Trybunału

Zmiana wagi kryteriów udzielenia spornego zamówienia miała miejsce po tym, jak organ zamawiający podał do wiadomości członków komisji przetargowej wagę kryteriów w formie skali oceny, aby mogli oni dokonać wstępnej oceny złożonych ofert.

Członkowie komisji przetargowej nie tylko mieli okazję ocenić indywidualnie oferty przed pierwszym posiedzeniem tej komisji w charakterze organu kolegialnego, ale zostali wezwani do dokonania takiej wstępnej oceny w celu ułatwienia oceny zbiorowej w ramach tej komisji.

W takim kontekście faktycznym zasady równego traktowania i przejrzystości postępowania w sprawie udzielenia zamówienia oznaczają dla organów zamawiających obowiązek posługiwania się tą samą interpretacją kryteriów udzielenia zamówienia w trakcie całego postępowania.

Jeżeli chodzi o same kryteria udzielenia, to należy słusznie przyznać, że nie mogą one ulec jakiejkolwiek zmianie w trakcie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia (podobnie ww. wyrok w sprawie EVN i Wienstrom, pkt 93).

Etap, w trakcie którego przed posiedzeniem komisji konkursowej jej członkowie oceniają indywidualnie oferty, stanowi integralną część postępowanie w sprawie udzielenia danego zamówienia.

W tych okolicznościach zmiana wagi kryteriów udzielenia zamówienia, która następuje po rzeczonej fazie, w trakcie której oferty były oceniane po raz pierwszy, oznacza zmianę kryteriów, na podstawie których została dokonana wstępna ocena ofert. Takie zachowanie nie jest zgodne z zasadą równego traktowania i wynikającym z niej obowiązkiem przejrzystości.

Poprzez zmianę wagi kryteriów udzielenia spornego zamówienia po wstępnej ocenie złożonych ofert, Irlandia uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy zasady równego traktowania i wynikającego z niej obowiązku przejrzystości, rozumianych w sposób zgodny z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

ZAŁĄCZNIK NR 3

Orzecznictwo KRAJOWEJ IZBY ODWOŁAWCZEJ i SĄDÓW OKRĘGOWYCH dotyczące kryteriów oceny ofert – wybór tez

1. Postanowienie SO w Rzeszowie z 26.11.2004 r. (sygn. akt: VI Ga 107/04)

Zapłata wierzytelnościami [w formie kompensaty lub cesji zadłużenia wobec zamawiającego], bez wątpienia korzystna dla zamawiającego nie może być traktowana jako kryterium [oceny ofert] dotyczące przedmiotu zamówienia – nie daje podstawy do tak rozszerzającej wykładni tego pojęcia jaką zaprezentował w skardze zamawiający. Ta interpretacja pozwalałaby właściwie na zastosowanie nieograniczonego spectrum kryteriów (poza odnoszącymi się do właściwości wykonawcy), co naruszyłoby uprawnienie uczestników do równego traktowania i oceny składanych przez nich ofert.

2. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 4.06.2008 r. (sygn. akt: KIO/UZP 483/08)

Nawet jeśli przyjąć, że co do zasady, nie można wykluczyć możliwości dokonywania doprecyzowania kryteriów oceny ofert, to nie jest możliwe dokonanie takiego uściślenia po upływie terminu składania ofert, gdyż godzi to w podstawowe zasady prowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego określone w art. 7 p.z.p.

3. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 5.12.2008 r. (sygn. akt: KIO/UZP 1362/08)

Kryteria mają być związane z przedmiotem zamówienia, nie mogą przyznawać zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru oferty (wybór arbitralny jest zakazany), mają być wskazane w dokumentacji przetargowej i ogłoszeniu o przetargu oraz muszą być zgodne z całością prawa europejskiego, w szczególności z zasadą niedyskryminacji.

4. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 3.04.2009 r. (sygn. akt: KIO/UZP 368/09)

Kształtowanie poszczególnych kryteriów oceny ofert nie jest działaniem dowolnym, a ich kształt musi mieć swoje uzasadnienie w istniejących potrzebach jednostki zamawiającej. Zamawiający uprawniony jest do prowadzenia postępowania (w tym ustalania kryteriów oceny ofert), w wyniku którego nabędzie najbardziej użyteczny z jego punktu widzenia przedmiot, przy czym ocena tej użyteczności zawsze będzie miała charakter subiektywny, bo odnoszony do sytuacji i potrzeb konkretnego podmiotu.

5. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 27.04.2009 r. (sygn. akt: KIO/UZP 474/09)

Niedopuszczalne jest zastrzeganie sobie przez zamawiającego możliwości dokonywania zupełnie arbitralnych ocen składanych ofert, przy niedookreślonych i nieostrych kryteriach jakościowych zgodności z wymaganiami SIWZ, podejmowanych w wyniku tajnych eksperymentów, do których wyników, metodologii czy warunków przeprowadzenia wykonawcy w żaden sposób nie będą mogli się odnieść.

6. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 12.04.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 361/10)

Gdy kryterium oceny ofert – termin dostawy nie jest ograniczany do niezbędnego, zdaniem zamawiającego, minimum, a jedynie wprowadza się kryteria oceny ofert, które jednoznacznie preferują wykonawców, którzy skrócony termin mogą zaoferować, tzn. dopuszczają, iż wykonawcy oferujący minimalny termin wykonania zamówienia właściwie niezależnie od wysokości zaoferowanej ceny zamówienie uzyskają – postanowienia tego typu należy uznać za dyskryminujące część wykonawców obecnych na rynku w sposób nieuzasadniony potrzebami zamawiającego.

7. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 6.01.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 1804/09)

Co do zarzutów dotyczących opisu kryterium jakości realizowanej usługi oraz żądań określonych w tym przedmiocie przez Odwołującego skład orzekający Izby, przychylając się do stanowiska Zamawiającego i Przystępującego, uznał, że kryterium to jest dopuszczalne w świetle przepisów ustawy Pzp – art. 91 ust. 2 ustawy Pzp, który wprost jako jedno z przykładowych wymienia to kryterium. Z natury swojej kryterium jakościowe, w tym przypadku dotyczące jakości realizowanej usługi, zawiera w sobie pewną dozę subiektywizmu. Opis kryterium przez Zamawiającego powinien się jednak sprowadzać do zminimalizowania tego elementu subiektywności przy ocenie w taki sposób, aby pozwalało to z jednej strony na przygotowanie przez wykonawców korzystnych oferty dających im szanse na uzyskanie zamówienia, z drugiej zaś strony, aby pozwalało Zamawiającemu ocenić oferty złożone w postępowaniu przez odniesienie do mierników określonych w SIWZ, a nie np. przez porównanie złożonych w postępowaniu ofert ze sobą. W ocenie składu orzekającego Izby zaproponowany przez Zamawiającego i opisany sposób oceny ofert umożliwia przygotowanie w postępowaniu konkurencyjnych ofert, o czym świadczy choćby fakt, że takowe oferty (4) zostały złożone w niniejszym postępowaniu. Taki sposób oceny ofert w kryterium jakości daje również Zamawiającemu możliwość oceny ofert według wytycznych określonych w SIWZ. Zamawiający bowiem w ramach kryterium jakości określił jeszcze cztery podkryteria (1. zasady organizacji pracy, 2. plan higieny, 3. dobór środków czystości i dezynfekcyjnych i 4. dobór narzędzi i urządzeń), w których rozgraniczył też ilość przyznawanych w tych podkryteriach punktów, wskazując przy każdym z nich, jakie elementy będzie brał pod uwagę przy ocenie. Te elementy odnoszą się zaś do podstawowych (minimalnych) wymogów dotyczących sposobu realizacji zamówienia, określonej w ramach opisu przedmiotu zamówienia. Zamawiający zatem, wskazując na pewne minima pozwolił również wykonawcom na pewną swobodę przy opisie koncepcji realizacji usługi, określając, że ilość przyznawanych punktów w poszczególnych podkryteriach będzie uzależniona od tego, czy wykonawca zaprezentuje w tej koncepcji wyłącznie minimum określone przez niego w SIWZ, czy też przedstawi rozwiązania korzystniejsze z punktu widzenia postanowień SIWZ, wymogów określonych przepisami ustawy, czy normami, pewnych standardów przy wykonywaniu usług sprzątania szpitali. Zgodzić należy się z Odwołującym, że użyte przez Zamawiającego określenia „korzystniejsze", „lepsze" itp., mają charakter określeń pozwalających na pewien subiektywizm, jednakże – w ocenie Izby – charakter przedmiotu zamówienia wymaga w tym przypadku, aby wykonawca w ramach swojej oferty i mając doświadczenie przy realizacji podobnych usług, będąc w tym zakresie profesjonalistą zaproponował Zamawiającemu określone, korzystniejsze niż wskazane przez Zamawiającego w SIWZ rozwiązania. To właśnie ta wiedza wykonawcy i te proponowane, innowacyjne rozwiązania mają być przez Zamawiającego poddane ocenie. W tym przypadku, gdyby Zamawiający samodzielnie doprecyzował określone przez siebie podkryteria w sposób jeszcze bardziej konkretny, jak oczekiwał tego Odwołujący np. przez podanie konkretnej liczby osób do wykonywania sprzątania (według Zamawiającego najbardziej optymalnej, optymalnej i np. zadawalającej) okazałaby się, że

określenie tych wymogów w ramach kryterium oceny byłoby bezprzedmiotowe. To Zamawiający bowiem stworzyłby koncepcję świadczenia usług sprzątania w pomieszczeniach szpitala, a wykonawcy jedynie wskazywaliby, czy spełniają dane oczekiwania, czy też nie. Wskazanie przez Zamawiającego np. zastosowania konkretnych środków czystości o konkretnych stężeniach, czy częstotliwość ich użycia, zastosowanie konkretnych urządzeń, przyjęcie, że usługi będą świadczone przez konkretną ilość osób, prowadziłoby jedynie do akceptacji konkretnych wymogów od wykonawców na zasadzie wymogów bezwzględnie obwiązujących, a nie podlegających ocenie w ramach przyjętego kryterium jakości. Zamawiający, wskazując swoje minimalne, podstawowe wymogi co do świadczenia usługi w opisie przedmiotu zamówienia oraz wprowadzając możliwość wizji lokalnej w pomieszczeniach, które mają być sprzątane, dał szansę wykonawcom na skonstruowanie konkurencyjnych ofert. Nie sposób nadto pominąć, że kryterium jakości realizacji usługi, z którym związany jest pewien margines swobodnej oceny, Zamawiający nadał 30% wagę, podczas gdy kryterium matematycznie mierzalnemu, tj. cenie Zamawiający nadał wagę przeważającą, tj. 70%, co czyni wskazane w niniejszym postępowaniu kryteria i ich opis tym bardziej dopuszczalnymi. Zauważyć również należy, że Odwołujący domagał się wykreślenia tego kryterium oceny ofert z postanowień SIWZ i treści ogłoszenia o zamówieniu, nie wskazując jednocześnie, jaki konkretny opis tego kryterium co do przyzwania punktów w poszczególnych wymienionych przez niego podkryteriach byłby dla niego satysfakcjonujący. Rozpoznanie zatem przez Izbę tego zarzutu pod kątem jego ewentualnego uwzględnienia byłoby również utrudnione. W podobnej sytuacji był również Zamawiający przy rozstrzygnięciu protestu, mógł on bowiem dookreślić w jakimś stopniu wskazywane podkryteria, trudno byłoby jednakże powiedzieć, że dookreślenie w taki, czy inny sposób spełniałoby oczekiwania Odwołującego, bowiem te nie zostały również w sposób konkretny sparametryzowane.

8. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 12.02.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 1/10)

Izba zważyła, że zgodnie z art. 91 ust. 2 ustawy Pzp kryteria oceny ofert inne niż cena dla swej zgodności z ustawą Pzp powinny odnosić się do przedmiotu zamówienia. Izba stwierdziła, że określone przez Zamawiającego kryteria pozostają w ścisłym związku z opisem przedmiotu zamówienia dokonanym przez Zamawiającego w pkt 2 Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, zostały ustalone na etapie tworzenia Specyfikacji oraz są jednakowe dla wszystkich wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia. Podnosząc zarzuty w przedmiotowym postępowaniu Odwołujący dąży do wykazania, że kwestionowane kryteria nie mają znaczenia dla realizacji zamówienia oraz preferują jednego wykonawcę, przy czym argumentacja przywoływana na ich poparcie sprowadza się do wykazania braku istotności kryteriów określonych przez Zamawiającego oraz przewagi proponowanych przez Odwołującego kryteriów nad kryteriami ustalonymi przez Zamawiającego. Zamawiający z kolei uzasadnia postawienie spornych kryteriów istotnością pożądanych parametrów chromatografu, jakością i efektywnością wykonywanych badań, a także ekonomiką pożądanego rozwiązania. Działanie Zamawiającego Izba uznała za uprawnione. Zauważyć należy, że podejmując decyzję o kryteriach oceny ofert zamawiający powinien mieć na względzie okoliczność, że w ich wyniku zostanie dokonany wybór oferty najkorzystniejszej dla zamawiającego, takiej, która w najwyższym stopniu zaspokoi jego potrzeby (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 czerwca 2003 r., sygn. akt V Ca 1213/02). Wobec powyższego, ustalając kryteria Zamawiający powinien kierować się przede wszystkim własnymi potrzebami, mając jednocześnie na względzie, aby każdy wykonawca zdolny zaoferować przedmiot zamówienia zaspakajający te potrzeby, był równo traktowany. W ocenie Izby, Zamawiający ma prawo oczekiwać dostawy urządzeń o najbardziej przez niego pożądanych parametrach, nowoczesnych, najbardziej funkcjonalnych, nawet jeśli te najbardziej pożądane może spełnić sprzęt jednego producenta. Izba wzięła pod uwagę okoliczność, że ustanowienie kryteriów

oceny ofert w sposób dokonany w Specyfikacji nie wyklucza możliwości Odwołującego złożenia oferty. Ewentualnie, w sytuacji, gdy urządzenie oferowane przez Odwołującego nie posiada funkcjonalności preferowanych przez Zamawiającego, Odwołujący może konkurować w drugim kryterium, któremu Zamawiający przyznał wagę 50%. Tymczasem Odwołujący w swych żądaniach dąży wyłącznie do dostosowania kryteriów oceny ofert do możliwości oferowanego przez siebie sprzętu. Izba zauważa, że twierdzenia Odwołującego o wykluczeniu przez Zamawiającego z góry wykonawców innych niż producent Dione i dystrybutor jego sprzętu nie potwierdza fakt, iż Odwołujący złożył ofertę w przedmiotowym postępowaniu. Ponadto, mimo braku kwestionowania opisu przedmiotu zamówienia należy zwrócić uwagę, że w wyniku oceny ofert Odwołujący został wykluczony z postępowania, a jego oferta uznana za niezgodną z treścią Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, ale na podstawie parametru nie kwestionowanego przez Odwołującego. Ww. decyzji Odwołujący nie oprotestował. Biorąc powyższe pod uwagę Izba stwierdziła, że kryteria oceny ofert ustanowione przez Zamawiającego są adekwatne do niekwestionowanego przedmiotu zamówienia, precyzyjne, mierzalne, umożliwiają prostą weryfikację prawidłowości oceny ofert, a Zamawiający formułując sporne kryteria nie naruszył przepisów ustawy Pzp. Izba odmówiła mocy dowodowej przedstawionym przez Odwołującego i Przystępującego opiniom specjalistów, jako dokumentom prywatnym, wydanym na zlecenie strony i uczestnika postępowania.

9. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 15.07.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 1327/10)

Izba nie kwestionuje prawa Zamawiającego do ustalenia takich kryteriów oceny ofert, które są niezbędne do dokonania wyboru oferty w największym stopniu spełniającej jego oczekiwania. Takie uprawnienie Zamawiającego wynika z art. 91 ust. 2 ustawy Pzp, który – nie określając zamkniętego katalogu kryteriów, jakimi można się kierować przy wyborze oferty – zezwala na ich dowolne ustalenie, pod warunkiem, że dotyczyć będą przedmiotu zamówienia oraz z ograniczeniem dotyczącym kryteriów podmiotowych (art. 92 ust. 3 ustawy Pzp). Jednakże w kontekście zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców swoboda ustalania kryteriów oceny ofert doznaje dalszych ograniczeń. Zasada powyższa wyraża się bowiem m.in. w obowiązku jednakowego traktowania wszystkich wykonawców (a więc również oceny ich ofert wg tych samych zasad) oraz prowadzenia postępowania w sposób pozwalający na zweryfikowanie prawidłowości postępowania zamawiającego, w tym w zakresie oceny ofert. Ocena ofert w zgodzie z powyższą zasadą może być dokonana tylko przy użyciu jasno opisanych, mierzalnych kryteriów oraz dokładnie określonego sposobu ich stosowania, ograniczającego do minimum wpływ subiektywnych odczuć i preferencji osób dokonujących oceny, a informacje o sposobie oceny muszą być podane do wiadomości wykonawców, ponieważ są dla nich wskazówką, czego oczekuje zamawiający, jak przygotować ofertę i według jakich zasad oferta ta będzie oceniana. Szczególnej precyzji wymagają kryteria trudno mierzalne, stwarzające ryzyko dowolności oceny, takie jak estetyka, jakość, funkcjonalność, itp. Jeśli Zamawiający decyduje się na ich stosowanie, ma obowiązek wskazać w SIWZ szczegółowy opis sposobu ich zastosowania, tj. podać, co będzie brał pod uwagę przy ocenie ofert i jak będzie dokonywał punktacji. Jak stwierdził Sąd Okręgowy w Warszawie, w wyroku z dnia 18 marca 2004 r. (V Ca 264/04), kryteria oceny ofert powinny być wyraźnie określone w specyfikacji w sposób umożliwiający późniejszą weryfikację prawidłowości oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty. Zdaniem Sądu, konsekwencją nieprecyzyjnego zdefiniowania kryteriów jest konieczność ich doprecyzowania przez komisję przetargową, co jest równoznaczne ze zmianą kryteriów w trakcie postępowania. Również w orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej wskazuje się na konieczność jak najbardziej precyzyjnego sformułowania zasad oceny ofert, w sposób umożliwiający ich obiektywne stosowanie, jednakowo wobec wszystkich wykonawców (m.in. KIO/UZP619/08).

10. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 23.09.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 1960/10)

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 5 pzp, zawierającym definicję legalną najkorzystniejszej oferty, zamawiający w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wybiera jako najkorzystniejszą ofertę, która zawiera najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia, albo też ofertę z najniższą ceną – jeżeli stosuje jako wyłączne kryterium cenowe. Wobec tego zamawiający mogą stosować w prowadzonych postępowaniach, według swego uznania, albo cenę jako jedyne kryterium wyboru oferty najkorzystniejszej, albo cenę wraz z innymi kryteriami oceny ofert, pod warunkiem, że te inne kryteria odnoszą się do przedmiotu zamówienia. W ocenie Izby, co do zasady, kryterium terminu wykonania zamówienia jest dopuszczalne i nie narusza uczciwej konkurencji, gdyż stanowi klasyczne kryterium oceny odnoszące się do przedmiotu zamówienia służące wyborowi najkorzystniejszej oferty, które zostało wprost przewidziane w przykładowym wyliczeniu takich kryteriów zawartym w art. 91 ust. 2 pzp. Zdaniem Izby nie budzi również wątpliwości, iż określone w ramach tego kryterium zasady oceny lub ustalenie jego znaczenia w stosunku do obligatoryjnego w każdym postępowaniu kryterium ceny, może w konkretnych przypadkach zostać uznane za naruszające zasady uczciwej konkurencji. Może tak być w szczególności jeżeli ustalony dla tego kryterium sposób oceny nieproporcjonalnie premiuje najkrótszy termin wykonania zamówienia lub też jego waga została ustalona na poziomie równym kryterium ceny lub większym. Nawet jednak w takich przypadkach, nie można wykluczyć, iż kryterium terminu wykonania zamówienia nie będzie naruszało uczciwej konkurencji w okolicznościach faktycznych konkretnego postępowania. W niniejszej sprawie Odwołujący nie wykazał, iż wprowadzenie przez Zamawiającego kryterium terminu dostawy, ani w aspekcie przyjętych zasad oceny, ani w aspekcie przyznanego mu znaczenia, narusza uczciwą konkurencję w przedmiotowym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

11. Wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 12.10.2010 r. (sygn. akt: KIO/UZP 2093/10, KIO/UZP 2094/10, KIO/UZP 2095/10)

W ocenie Izby, zamawiający był uprawniony do ustalenia kryteriów, które pozwolą na wybranie oferty spełniającej w najwyższym stopniu uzasadnione potrzeby zamawiającego. Zamawiający nie ma obowiązku stosowania wyłącznie kryterium ceny dla wyboru oferty najkorzystniejszej. Nie można uznać za naruszające zasadę uczciwej konkurencji przyjęcie przez zamawiającego, iż w ramach oceny ofert, większa waga przypisana zostanie ocenie technicznej parametrów oferowanych urządzeń. To zamawiającemu, jako dysponentowi środków przysługuje prawo do ustalenia, w jaki sposób środki te zostaną zagospodarowane, tak, aby w najwyższym stopniu pozwalały na osiągnięcie celów i zadań realizowanych przez zamawiającego. W przedmiotowym postępowaniu zamawiający uznał za ważniejsze od uzyskania najniższej ceny, uzyskanie najlepszego pod względem parametrów diagnostycznych sprzętu, którego udział w badaniach ma najważniejsze znaczenie z punktu widzenia diagnostyki chorób oraz ich leczenia. Zamawiający ograniczył ocenę ofert do aparatu – skanera, od którego jakości wygenerowanego obrazu zależy postawienie prawidłowej diagnozy decydującej o dalszym procesie leczenia pacjenta. Założenie to, w ocenie Izby, uzasadniało sposób oceny opisany przez zamawiającego. Odwołujący nie wykazali w sposób dostateczny, aby korzystnym dla zamawiającego było oceniane innych urządzeń, w tym wskazywanego przez nich cyklotronu. Nie było spornym pomiędzy stronami, iż parametry wymagane dla cyklotronu wskazane przez zamawiającego, znacznie przekraczają jego potrzeby w zakresie produkcji radiofarmaceutyków. Przyznawanie punktów za urządzenie, którego przeznaczenie ma charakter wspomagający funkcjonowanie pracowni

PET/CT, ponieważ służy do produkcji radiofarmaceutyków, nie prowadziłoby do ustalenia oferty najkorzystniejszej z punktu widzenia potrzeb zamawiającego. W tych okolicznościach Izba uznała, iż kryteria oceny ofert miały pozwolić zamawiającemu na uzyskanie najlepszego pod względem diagnostyki chorób urządzenia w ramach tworzonej pracowni diagnostycznej PET/CT, a nie ograniczać konkurencję w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Istotnym dla takiego stwierdzenia jest również okoliczność, że każde z dostępnych na rynku urządzeń (skanery) może być zaoferowane w ofercie, gdyż spełnia warunki wymagane przez zamawiającego. Dopiero przy ocenie w kryterium „Ocena techniczna" wartości przewyższające parametry wymagane będą decydowały o liczbie uzyskanych punktów. Zamawiający ustalając parametry oceniane w kryterium oceny technicznej zastosował metodę opisu sposobu przyznawania punktów bez wyznaczania dla części parametrów górnej granicy możliwych do uzyskania punktów. Oznacza to zatem, iż urządzenie o najlepszych parametrach technicznych uzyska najwyższą liczbę punktów w kryterium „Ocena techniczna". Taki sposób oceny nie wskazuje na naruszenie uczciwej konkurencji w postępowaniu, w którym decydującym dla wyboru oferty najkorzystniejszej są parametry oferowanego urządzenia, najistotniejszego z punktu widzenia potrzeb zamawiającego. W oparciu o powyższe, zarzuty zgłoszone w odwołaniach E. oraz G., naruszenia art. 7 ust. 1 oraz 36 ust. 1 pkt 13, art. 29 ust. 1 i 2 ustawy Pzp Izba uznała za bezzasadne i oddaliła oba odwołania.

12. Wyrok SO w Łomży z 26.04.2007 r. (sygn. akt: I Ca 88/07)[59]

Kryterium obligatoryjnym [oceny ofert] jest cena. Natomiast pozostałe kryteria są wymienione przykładowo i nie jest to katalog zamknięty. (…) W związku z tym zamawiający miał prawo określić dodatkowe kryterium oceny ofert w formie „warunki spłaty – kryterium oprocentowania". Kryterium to niewątpliwe, jak zauważył słusznie ZA, wiąże się z ceną, którą zapłaci zamawiający. Kryterium to odnosi się do przedmiotu zamówienia albowiem jak wynika z treści art. 86 ust. 4 Pzp, po otwarciu ofert podaje się nazwę (firmy) oraz adresy wykonawców, a także informacje dotyczące ceny, terminu wykonania, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach. Zatem warunki płatności do których odnosi się określone kryterium, mają duże znaczenie jako wyznacznik atrakcyjności oferty, szczególnie wtedy, gdy zamawiający mają problem z płynnością finansową.

13. Wyrok SO w Gdańsku z 6 maja 2009 r. (sygn. akt: XII Ga 143/09)[60]

W doktrynie uznaje się, iż zasada równego traktowania wykonawców oznacza jednakowe traktowanie wykonawców na każdym etapie postępowania bez stosowania przywilejów i środków dyskryminujących wykonawców ze względu na ich właściwości. Jej przestrzeganie polega na stosowaniu jednej miary do wszystkich wykonawców znajdujących się w tej samej lub podobnej sytuacji. Wskazywane warunki lub kryteria uczestnictwa w postępowaniu nie powinny więc preferować jedynie niektórych podmiotów. Wszyscy wykonawcy winni mieć zapewniony równy dostęp do istotnych dla postępowania informacji w jednakowym czasie, dokonywanie oceny warunków oraz oceny ofert winno następować według wcześniej sprecyzowanych i znanych wykonawcom kryteriów, na podstawie dokumentów przedłożonych we wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i ofercie, nie zaś w oparciu o inną wiedzę zamawiającego. Zamawiający tylko wówczas działa w granicach uczciwej konkuren-

[59] Zamówienia publiczne w orzecznictwie, Zeszyt nr 2, str. 67, Warszawa 2008 r.

[60] Zamówienia publiczne w orzecznictwie, Zeszyt nr 6, str. 15, Warszawa 2010 r.

cji, jeśli jego działania umożliwiają uczestnictwo w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego nieograniczonej liczbie podmiotów zainteresowanych. Każde bowiem określenie warunków uczestnictwa w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w swej istocie stanowi już ograniczenie konkurencji.(…) Ograniczenie takie jest jednak dopuszczalne, o ile nie stanowi wskazanego wyżej czynu nieuczciwej konkurencji. Stwierdzić należy, iż przepisy pzp nie nakładają na zamawiającego obowiązku nabycia dostaw czy usług spośród oferowanych przez wszystkie podmioty występujące na rynku, a więc nawet te, które nie mogą wykazać się odpowiednim doświadczeniem w dostawach lub usługach odpowiadających rodzajowo przedmiotowi danego zamówienia. Na gruncie przepisów pzp oczywistym jednak jest, iż zamawiający określając warunki uczestnictwa w postępowaniu nie może czynić tego w taki sposób, aby umożliwić udział w postępowaniu jedynie konkretnemu wykonawcy lub wykonawcom konkretnego produktu, o ściśle oznaczonych przez zamawiającego parametrach. Jednocześnie za dozwolone należy uznać oznaczenie przedmiotu zamówienia poprzez określenie m.in. pewnych jego parametrów granicznych (minimalnych lub maksymalnych), o ile nie prowadzi to do wskazania na konkretny produkt lub wykonawcę.

14. Wyrok SO w Warszawie z dnia 30 września 2009 r. (sygn. akt: XXIII Ga 567/09)[61]

Celem demonstracji było sprawdzenie minimalnych wymogów zestawu narzędzi do kontroli oraz raportowania. Zamawiający wprost bowiem wskazał, iż demonstracja obejmuje działanie opracowanego zestawu narządzi do kontroli i raportowania. O działaniu można natomiast mówić wtedy, gdy przedmiotowy zestaw narzędzi spełni cel, dla którego został stworzony, tzn. dokona kontroli poprawności produktów. Celem demonstracji było zatem zweryfikowanie, czy zadeklarowane przez Wykonawcę narzędzia wykonują kontrolę poprawnie, zgodnie z wymaganiami zawartymi w Warunkach technicznych, w przypadku zaś, gdy demonstrowana funkcjonalność działała błędnie, została zgodnie z zapisami w rozdziale XVIII pkt 6 SIWZ udokumentowana zrzutami ekranowymi, które stanowiły załącznik do raportu z demonstracji. Błędnie działająca funkcjonalność narzędzi do kontroli była podstawą do nieprzyznania punktów za powyższą funkcjonalność. Sposób przeprowadzenia demonstracji został szczegółowo opisany w powołanym postanowieniu SIWZ. W ocenie Sądu Okręgowego zapis w scenariuszu demonstracji dotyczący przyznania punktów według kryterium spełnia/nie spełnia potwierdza warunki zawarte w SIWZ, nie stanowi zaś zmiany tych warunków. Taki zapis zmieniałby warunki SIWZ, gdyby warunki SIWZ przewidywały inny sposób przyznawania punktów polegający np. na obniżaniu punktów w razie wadliwie działającej funkcjonalności. Zgodnie z zapisem w/w rozdziału każdy z Wykonawców miał otrzymać scenariusz demonstracji w dniu otwarcia ofert, jeśli natomiast którykolwiek z Wykonawców nie zgadzał się z powyższym trybem przeprowadzenia demonstracji, w szczególności z brakiem możliwości zapoznania się ze scenariuszami przed terminem złożenia oferty, miał możliwość wniesienia protestu w terminie ustawowym, jak również mógł zgłosić uwagi do samego scenariusza demonstracji. Wymagania zawarte w scenariuszu demonstracji były wybranymi wymaganiami z listy obligatoryjnych wymogów zestawu narzędzi do kontroli oraz raportowania wyników kontroli zawartych w Załączniku nr 7 do SIWZ, stąd twierdzenie, że są one niezgodne z treścią SIWZ, jest bezzasadne. W ocenie Sądu Okręgowego przedmiotowy scenariusz demonstracji był jedynie instrukcją postępowania mającą na celu ułatwienie oferentowi przeprowadzenia demonstracji w zakładanym przez Zamawiającego i określonym w rozdziale XVIII pkt 6 SIWZ czasie 4 godzin.

---

[61] Zamówienia publiczne w orzecznictwie, Zeszyt nr 6, str. 108, Warszawa 2010 r.

ISBN: 978-83-88686-21-4

Warszawa 2011